

BULUŞMA

www.sev.org.tr

ekim '10 / sayı 6

İpek Çalışlar:
"Kadınlar da
tarih yapar"

**The new school
year starts
with new directors**

SEV Eğitim Koordinatörü
Whitman Shepard:
"Chunk it"

Merhaba...

SEVgili Mezunlarımız,

K. Erhan Dumanlı
(TAO '64-TAC '67)
SEV Yönetim Kurulu Başkanı

Sağlık ve Eğitim Vakfı'nın Amerikan Liseleri mezunları için yakın hayatına soktuğu Buluşma yedinci sayısı ile elinizde... Buluşma hem Vakfımızı ve bağlı kuruluşlarını siz mezunlarımızla buluşturuyor hem de mezun portreleriyle camiamızda "kim-nerede-ne yapıyor"u paylaşıyor. Birbirimizi tanıdıkça "aldiyet" duygumuz aldiyet duygusuna eşlik eden "gurur" hissimiz büyüyor. Bu amaca hizmet etmesi için tasarlanan Buluşma'da doğru bir yolda olduğumuz, bu dergiyle camiamızda önemli bir boşluğu doldurduğumuzu da sizlerden aldığımız geri bildirimlerden anlıyoruz.

2010-2011 akademik yılına önemli birkaç değişiklik ile başladık. Okullarımızın eğitim standartlarının ve politikalarının belirlenmesi, yeni uygulamaların hayata geçmesi ve denetlenmesi, ölçme-değerlendirmenin yapılması, MEB nezdinde gerekli faaliyetlerin yürütülmesi, okulların birbirleriyle koordinasyonunun sağlanması gibi konularda Vakıf bünyesinde çalışmalarını sürdüren Eğitim Koordinatörümüz Tülin Büyükalın (ÜAA '65) emekliye ayrıldı. Geçtiğimiz on sene boyunca, gerek enerjisi gerek profesyonelliği ve güleryüzüyle tüm çalışanların sevgisini ve saygısını kazanan Tülin Hanım'ın döneminde liselerimizin hazırlık sınıfları açıldı, okullarımız 1+4 yıllık sisteme geçiş yaptı, Tarsus ve İzmir Amerikan Kolejleri IB Diploma Programını uygulamaya soktu, ACI örneğinden yola çıkarak tüm okullarımızın CIS (Council of International Schools) tarafından akredite edilmesi sağlandı. Tüm bu gelişmelerle ilgili, kurumsallığı destekleyecek belgeler-müfredatlar, akreditasyon belgeleri, okulların başarı kriterleri- yazılı hale getirildi. SEV-YAY, Tülin Hanım'ın desteği ile Eğitim Kitapları serisini başlattı. Hizmetlerinden dolayı kendisine birkez daha teşekkür ediyoruz. Kendisiyle şimdilik

yollarımızı ayırmadığımızı, danışman statüsünde Vakıfla işbirliğini ve çalışmalarını sürdüreceğini de müjdelemek isteriz.

Giderek büyüyen, iş yükü artan Eğitim Departmanımızda tematik bir bölünme gerçekleştirdik. Lise Eğitim Koordinatörü Whitman Shepard, 1 Ağustos 2010 itibarıyla Vakfımızda çalışmaya başladı. Dilek Yakar (ÜAA '75) da İlköğretim Eğitim Koordinatörü olarak atanmakla birlikte kendisi bir müddet daha Üsküdar SEV İlköğretim Okulu'nun müdürü olarak çalışmaya devam edecek.

Önemli bir gelişme Üsküdar Okullarımızda yaşandı. Bağlarbaşı kampusunu Üsküdar Amerikan Lisesi ile paylaşan Üsküdar SEV İlköğretim Okulu'nun 5-6-7 ve 8. Sınıfları, Çamlıca'daki yeni binamıza taşındı. Bu sayede Üsküdar Amerikan Lisesi eski kampus alanına kavuşmuş, logosunda da kullandığı Bowker Hall'un merdivenleri yuvaya dönmüş oldu. ÜAA, bu sene 96 olarak açıkladığı kontenjanını bu gelişme sonunda 168'e çıkardı.

2010-2011 yılında yeni okul direktörlerimiz de göreve başladı. Aslında, gruba yeni katılan sadece bir kişi var: ACI Direktörü Todd Cuddington, ki o da Türkiye'ye yabancı sayılmaz. Daha önce üç yıl ACI'da görev yapan Charles Chris Hanna'nın, Mr. Mallett'in sağlık nedeniyle TAC'den ayrılmasından sonra 2009-2010 akademik yılının ikinci döneminden itibaren Tarsus'ta göreve başladığını duyurmuştuk. ÜAA'nın Direktörü Eric Trujillo da SEV camiasına ve okullarımıza hiç yabancı değil. 1999'da TAC'ye Lise Dean olarak gelen Eric, 2003-2007 yılları arasında ACI'da direktörlük yaptı. Direktörlerimiz ve Lise Eğitim Koordinatörümüzün röportajları da bu sayıda.

Keyifli okumalar...✍

BULUŞMA

www.sev.org.tr

ekim '10 / sayı 6

BULUŞMA DERGİSİ SAĞLIK VE EĞİTİM VAKFI (SEV) TARAFINDAN
YAYIMLANAN 3 AYLIK ÜCRETSİZ BİR YAYINDIR

Üsküdar Amerikan Lisesi - Bowker Hall Merdivenleri

Kapak Fotoğrafı: Brian Keskin

SEV Yönetim Kurulu Adına Sahibi:
Erhan Dumanlı

Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ziya Köseoğlu

Yayın Koordinatörü: Leyla Keskiner

Yayın Kurulu: Defne Tokay Batır • Defne Erdur Bekdik • Ahmet
Ceylan • Tolay Güpçen • Leyla Keskiner • Ziya Köseoğlu • Bengü
Shepard • Ebru Şenol • Zeynep Arabacıoğlu Özben • Özlem
Tanrıverdi • Aydan Yakin • Eylül Yayıcıoğlu • Dilem Deniz Yıldırım

Bu sayıya katkıda bulunanlar: Deniz Aygün • Uzm. Dr. H. Belgin
İkideğ • Brian Johnson

Reklam Sorumlusu: Leyla Keskiner • Eylül Yayıcıoğlu

Yönetim Yeri: Selami Ali Mah. Gazi Cad. No: 28
Bağlarbaşı/Üsküdar 34662 İSTANBUL
T: +90 (0216) 531 57 38 F: +90 (0216) 530 01 55
E: sev@sev.org.tr www.sev.org.tr

Baskı: TETRA İLETİŞİM Hizmetleri Ltd. Şti.
Halaskargazi Cad. Sait Kuran İş Merkezi
No: 145 Kat: 5 Şişli-İSTANBUL
Tel: +90 (0212) 219 96 76-77 Faks: +90 (0212) 231 33 37
E-posta: tetra@tetrailetisim.com www.tetrailetisim.com

Yapım: TETRA İLETİŞİM Hizmetleri Ltd. Şti.
Yönetim: Önder Kızılkaya • Soner Kızılkaya
Editör: Türkşan Karatekin
Grafik Tasarım: Orçun Peköz
Yazı İşleri: Elif Gamze Arslan • Kübra Şahin
Fotoğraf: Cihan Aldık

Halaskargazi Cad. Sait Kuran İş Merkezi
No: 145 Kat: 5 Şişli-İSTANBUL
Tel: +90 (0212) 219 96 76-77 Faks: +90 (0212) 231 33 37
E-posta: tetra@tetrailetisim.com
www.tetrailetisim.com

Basım Yeri ve Tarihi: İstanbul - Ekim 2010
3 ayda bir yayımlanır, Yaygın süreli yayındır.

İçindekiler

Kısa kısa	3
Üsküdar SEV Çamlıca'daki yeni binasına taşındı	4
Amatör arkeologlar işbaşında	6
İbrahim Paksoy (TAC '68): "Biodizel gelişirse tarım da gelişir"	8
Miss Wang İstanbul'daydı	14
The new school year starts with new directors	16
Şükran Çelebi (ACI '75):	
"Sosyal bilincim ACI'da gelişti"	22
Brian Johnson ile nostalji	26
Mystery Pix	30
Whitman Shepard: "Chunk it"	32
İpek Çalışlar (ÜAA '65): "Kadınlar da tarih yapar"	38
Kitap: Biyografisine sığmayan kadın: Halide Edib	38
"Aklına gelen delisi": A. Zeki Demirci (TAO '52 - TAC '56)	44
Neşe Düzel (ACI '74):	
"Röportajda önce konuyu sonra kişiyi belirlerim"	48
Teoman Ayas (TAC '02): Zaha Hadid'in ofisinden Yale'e	52
Gezi: Home Exchange	56
Dr. Demet Güral (ÜAA '75):	
"Hayatı bir serüven gibi görüyorum"	62
Can Ağaaoğlu (TAC '03):	
"Broadway müzikallerinin yüzde 5'i başarılı"	66
Farklı sanatların kesişim noktası: Arte İstanbul	70
Sigarasız bir hayat	76
Kanın değerini en iyi bilenler Kızılay'a destek oldu	78

BULUŞMA dergisinin genel ve idareci SEV ve TETRA tarafından yayımlanmaktadır. Fotoğraf ve Sesli Eserleri Yasak kapsamında eserlerde telif hakkı saklıdır. Buluşma dergisinde yayımlanan yazı ve fotoğrafların yayına çıkması SEV'nin bir diğer kurumsal faaliyeti olup, telif hakları saklıdır. TETRA'nın amacı, eğitim ve kültür alanında faaliyet gösteren kurumların, öğrencilerin ve öğretmenlerin yararına ve faydasına yönelik çalışmaların yapılmasını sağlamaktır. TETRA'nın bu amaçla SEV'ye yaptığı katkıları, SEV'nin yayımladığı Buluşma dergisinde yayımlanmaktadır.

DUYURULAR...

Ahmet Uyan (TAC '80),
Medical Park Hastaneler
Grubu'nun Tarsus'ta
açacağı hastanenin
Genel Müdürü oldu.

Yılmaz Dokuyucu'nun
Houston TX'taki Turquoise
Grill isimli restoranı,
"Best Mediterranean
Houston" yarışmasında
en fazla oy alarak
birinci oldu.

Üryan Doğmuş (TAC '97)
ortağı olduğu
La Mouette'in
aynı zamanda şefliğini
yapıyor.

Haberler...

Tarsus SEV İ.Ö.O için Erginoğlu-
Çalışlar Mimarlık Ofisi'nce tasarlanan
proje WAF (World Architecture
Festival) Barcelona 2010'da finale
kalan projeler arasına girdi.

İzmir Amerikan Koleji'nde
erkek yatılı bölümünü
başlatmak üzere yurt binası
yapılıyor. İzmir Amerikan
Koleji Erkek Yurdu'nun
temeli Ekim 2010'da atılıyor.

Tarsus Mezunlar Derneği İstanbul
Şubesi'nin düzenlediği Minyatür
Futbol Turnuvası'nın beşincisi kasım
ayında başlıyor.

Osaküdar Amerikan Mezunlar
Derneği'nin düzenlediği
Brownie Day bu sene
26 Eylül'de yapıldı.

Ali Erdilek (TAO '69-TAC '72)
Bodrum'da
Apple Mağazası açtı...

• "mubi.com" sitesinin kurucusu
Efe Çakarel (ACI '94) ile röportaj
bir sonraki sayıda.

Tarsus mezunları
8-11 Ekim 2010'da
Houston'da buluşuyorlar.
Bu Reunion'ın
resimlerini ve haberini
Buluşma ile paylaşacak
muhabir aranıyor...

An American Cook in Turkey'den...
Sandy Howard'ın Tarifi

CORN BREAD
3/4 c (115 g) cornmeal
1 1/4 c (115 g) flour
1/2 (50 g) sugar
4 t baking powder
1/2 t salt
1 egg
1 c (1/4 l) milk
1/4 c (1/4 cl) soft shortening

Combine dry ingredients. Add eggs, milk,
shortening. Beat with rotary until smooth,
about 1 minute. Bake in a 8" (20 cm.)
square baking pan at 425° F (220° C)
for 20-25 minutes.

Afiyet Olsun!

Üsküdar SEV Çamlica'daki yeni binasına taşındı

Üsküdar SEV İlköğretim Okulu'nun 5 - 8. Sınıf öğrencileri, bundan böyle Çamlica'daki yeni binada öğrenim görecekler.

Üsküdar Milli Eğitim Müdürü Saadettin Gül, Üsküdar İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü Naci Tuna, Üsküdar Kaymakamı Süleyman Erdoğan, Sağlık ve Eğitim Vakfı Mütevellieleri, Yönetim Kurulu Üyeleri, kalabalık veli topluluğu, öğretmenler, idareciler ve öğrencilerin katılımıyla 13 Eylül 2010 tarihinde açılan yeni bina 2010-2011 akademik yılından itibaren SEV İlköğretim Okulu 5-8. Sınıf öğrencilerinin kullanımında olacak. Açılışta konuşan Üsküdar Kaymakamı, Üsküdar Milli Eğitim Müdürü, SEV Yönetim Kurulu Başkanı K. Erhan Dumanlı ve Okul Müdürü Dilek Yakar yeni binanın ve yeni öğretim yılının herkese hayırlı olmasını dilediler. Açılış kurdelesini yöneticilerle birlikte öğrenciler kesti. ✓

Yeni binamızda değişmeyen misyonumuzla...

Zaman geçer, mekan değişir, ama düşler, umutlar, dostluklar kalır, onlar hep bizimle birlikte gelir. Üsküdar SEV İlköğretim Okulu bugün yepyeni bir mekanda, yeni bir yolculuğa başlıyor. Ama yine Atatürk'ün çağdaş, barışçı çizgisinden ödün vermeden, yine öğrencilerine barışı, saygıyı, sevgiyi benimseterek. Böylesine güzel bir binayı bize verdikleri için Sağlık ve Eğitim Vakfı'nın eğitime gönül vermiş üyelerine tek tek teşekkür ederim.

Üsküdar SEV Okul Müdürü Dilek Yakar

2010-2011 mezunları Bowker Hall'un merdivenlerinde...

Bağlarbaşı kampüsünü Üsküdar Amerikan Lisesi ile paylaşan Üsküdar SEV İktisadiyatı Okulu'nun 5-6-7 ve 8. Sınıfları, Çamlıca'daki yeni binaya taşındı. Bu sayede Üsküdar Amerikan Lisesi eski kampüs alanına kavuşmuş, loğosunda da kullandığı Bowker Hall'un merdivenleri yuvaya dönmüş oldu. ÜAA, bu sene 96 olarak açıkladığı kontenjanını bu gelişme sonunda 168'e çıkardı.

Üsküdar Amerikan Lisesi Arkeometri Kulübü'nden Ömer Subaşı ve Kaan Murat Yıldız, Boğaziçi Üniversitesi Arkeometri Araştırma Bölümü'nün çalışmaları çerçevesinde Barçın Höyük'te yapılan kazılara Türkiye'den katılan ilk lise öğrencileri oldular.

Amatör arkeologlar işbaşında...

Üsküdar Amerikan Koleji Arkeometri Kulübü 10. sınıf öğrencileri Ömer Subaşı ve Kaan Murat Yıldız bir ilki gerçekleştirerek lise seviyesinde uluslararası bir kazıya katılan ilk öğrenciler oldular. Arkeometri, arkeolojide çeşitli fen ve doğa bilim dallarının matematiksel ölçüm ve analiz yöntemlerinin uygulanması ve kullanılması olarak tanımlanıyor. Boğaziçi Üniversitesi Arkeometri Araştırma Merkezi'nin çalışmaları kapsamında Barçın Höyük'te yapılan kazılara 2 Ağustos-13 Ağustos tarihleri arasında katılan öğrenciler arkeolojiye dair önemli deneyimler kazandılar. Prof. Hadi Özbal'ın liderliğinde gerçekleşen kazılarda amatör arkeologlar çapalama, malalama, yüzey üzerinden toz temizleme gibi işlerin

yanı sıra mezardan iskelet çıkarma, çukur içinde ölçüm yapma, fotoğraf çekme ve bilgileri veri tabanına girme gibi farklı sorumluluklar da üstlendiler. ÜAA Arkeometri Kulübü öğretmeni Nadja Altunkeser'in aracılığıyla kazılara katılan öğrenciler, Türk ve Hollandalı arkeologların yer aldığı kazı ekibinde çok sıcak karşılandıklarını söylediler. Kamp sonrası izlenimlerini paylaşan Ömer Subaşı, arkeolojiye merak duydukları ve ileride bu alanda çalışmak istedikleri için kazı ekibine gönüllü olarak katıldıklarını söyledi. Kazı alanındaki 'trench'lerde çalışma olanağı bulduklarını anlatan Subaşı, kazı ekibinde birkaç üniversite öğrencisi dışında liseden sadece iki kişi olduklarını ve bunun bambaşka bir heyecan taşıdığını ifade etti.

Barçın Höyük'te Neolitik Çağ'dan ipuçları

2005-2006 yıllarında İznik Müze Müdürlüğü Başkanlığı'nda yürütülen Barçın Höyük kazısı, 2007'den bu yana Hollanda Araştırma Enstitüsü Başkanlığı'nda ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın denetiminde sürdürülüyor. Dördüncü yılın içinde bulunan Barçın Höyük kazılarında bugüne kadar ortaya çıkan bulgular, Neolitik Çağ yaşamının ipuçlarını veriyor. Bulgular önemli bir varsayımı da beraberinde getiriyor: Tarım Avrupa'ya Anadolu'dan yayılmış olabilir!

Fotoğrafla yetinmeyin. Verinde görün.

Ödüllü Emirates konforu ile Hint Okyanusu 754 €.*

Sizi büyüleyici bir yolculuğa davet ediyoruz.

Şimdi, Hint Okyanusu'nda yaşayan binbir türlü canlıyı yakından görme şansınız var.

Bu renkli dünyayı Emirates ile yerinde keşfedin.

Emirates ile uçun. Keşfe devam edin.

*Fotoğrafta görülen deniz yıldızı, özellikle Kızıldeniz ve Hint Okyanusu'nda yaşar. Emirates, Hint Okyanusu'nda Maldivler, Mauritius ve Seyşel Adaları'na uçmaktadır. 754 €, Mauritius için Ekonomi Sınıfı gidiş dönüş başlangıç seviyesi olup, fiyata havalimanı ve yakıt vergileri dahildir. Dergi geçerliliği süresince olası kampanya fiyatlarımızı öğrenmek ve detaylı bilgi almak için www.emirates.com.tr web sitesini ziyaret edebilir, (0212) 315 45 45 numaralı telefondan Emirates'i arayabilirsiniz.

İbrahim Paksoy (TAC '68)

Biodizel gelişirse tarım da gelişir

Bitkisel yağ üretimi yapan Paksoy A.Ş.'nin CEO'su İbrahim Paksoy, biodizel gibi çevreci ve yenilikçi enerji kaynaklarının üretimi için yatırım yapan bir girişimci. Fakat vergi mevzuatı yüzünden bu projesini rafa kaldırmış. Paksoy biodizelin önündeki engel kaldırılırsa tarım sektörünün de gelişeceğini söylüyor.

İbrahim Paksoy (TAC '68), 300 yıl önce Adana'ya yerleşen toprak soylu bir aileden geliyor. Büyük dedesi Bağdat, babaannesi de Hama-Suriye'den Adana'ya gelip yerleşmiş. Çiftçilikle uğraşan kuşakların ardından aile 1950'lerde sanayileşme sürecini başlatmış. Sonra da bayrağı İbrahim Paksoy ve kardeşi Abdullah Paksoy (TAC '72) almış. Ailenin aynı zamanda ilk TAC mezunu olan İbrahim Paksoy ile Tarsus Amerikanlık, bir başka aile geleneğine dönüşmüş. Bugün hâlâ Tarsus Amerikan Koleji (TAC)'de Paksoy soyadını taşıyan öğrencilerin olması geleneğin gücünü ortaya koyuyor.

İbrahim Paksoy'la Tarsus Amerikan günlerini, Cornell Üniversitesi'ndeki öğrencilik yıllarını ve Paksoy A.Ş.'yi konuştuk.

Tarsus Amerikan tesadüf mü, aile geleneği miydi?

1960'larda çevremizde Tarsus Amerikan ayanında İngilizce iyi eğitim veren çok fazla okul seçeneği yoktu. TAC'nin

sınavına girdim ve yatılı okuma hakkını kazandım. Aileden TAC'ye giren ilk benim. Kardeşim, iki kızım, yeğenlerim, kuzenlerimin çocukları bayrağı benden devraldı. Benden sonra gelenler TAC'nin bölgenin en iyi okulu olduğunu biliyordu artık. 1960'da okula girdiğimizde müdürümüz **Mr. Maynard**'dı, ki aynı zamanda İngilizce öğretmenimizdi. Sonra **Mr. McCain**, bir ara da **Mr. Robson** müdür oldu.

Okul yıllarına dair bir anıyla devam etsek...

Okuldaki ilk gecemi hiç unutamam. Aynı mahalleden sekiz-dokuz arkadaş TAC'ye girmiştik. Hazırlıkların yatakhane **Friendship Hall**'ün üst katındaydı. Okulda gayet güzel, keyifli bir ilk gün geçirdik. Akşam karanlık çöküp yatığımızda biri ağlamaya başladı. Ben yıllardır o kişinin **Özden Özler** (TAC '67) olduğunu iddia ediyorum ama o da *"ben değildim"* diyor. Biri ağlayınca bütün yatakhane ağlamaya başladı. Unutulmaz bir geceydi.

Nasıl bir öğrenciydiniz?

Okulda çok yaramaz değildim fakat uslu da sayılmazdım. En yaramazımız **Hasan Nazmi Uzunca**'ydı. Fakat o da orta 3'te ayrıldı. Biz mezun olurken okul nüfusu hazırlık ve ortaokul dahil 230 öğrenciydi. Her kademedeki ikiye sınıf ve her sınıfta yaklaşık 20'şer öğrenci vardı.

Cornell Üniversitesi'ne gidişiniz nasıl bir tesadüfle oldu?

Benim pek niyetim yoktu ama babam yurtdışında okumam için ısrar ediyordu, ben de birkaç üniversiteye müracaat ettim. O zamanlar her üniversitenin kendi sınavları oluyordu. **ODTÜ** ve **Robert Kolej**'in mühendislik bölümlerine başvurduğum, ikisini de kazandım. **İTÜ**'ye başvurmaya gerek görmemiştim, zira okuldan dereceyle mezun olanlar oraya otomatikman giriyordu. Benim amacım **ODTÜ**'ye girmekti. Çünkü Tarsus'ta o zamanlar böyle bir moda vardı. Bu arada Amerika'da başvurduğum okullardan kabul belgeleri de gelmeye başladı. Babam gidip üniversiteleri yerinde görmemi istedi. Ben de New York'a giderek Cornell Üniversitesi'ni gezdim. Kampüse bayıldım ve Cornell'de okumaya karar verdim. Bençe hâlâ Amerika'nın en güzel kampüslerinden birisi. Cornell'e Türkiye'den gelen ilk üniversite öğrencisi bendim, mezun olduğumda 15 Türk öğrenci vardı. Cornell geleneği de tıpkı TAC gibi, ailede devam etti; kardeşim ve kızlarım Zeynep ve Oya, arkadaşlarımla çocukları da buradan mezun oldu. Neredeyse bir klan kurduk Cornell'de.

İş hayatı nasıl başladı ve gelişti?

Cornell'de makine mühendisliğini bitirdikten sonra **MBA** yaptım. Aslında aile işini devralmak gibi bir niyetim yoktu, ABD'de kalmak istiyordum. Ancak aile şirketi yeni projelere girişmişti ve bana ihtiyaç duyduklarını söylediklerinde mecburen döndüm. Bir yıl sonra da askere gittim. Dört ay askerlik yaptım. "*Kısa dönem*" askerlik uygulaması, Türkiye'de o yıl ilk kez uygulanmaya başlanmıştı. O

"Birkisel, margarin ve sanayi olmak üzere yağ üretimiyle uğraşıyoruz. Üretimimiz daha çok pasta ve bisküvi üretenlere yönelik. Sabun tozu üretimimiz devam ediyor. Pazarda bu alanda tekiz. 2006 yılında da biodizel işine girdik."

dönemki tertipte birçok Talas-Tarsus mezunu da vardı. **Tarık Bozbey** (TAC '68) ve **Erhan Dumanlı** (TAO '64-TAC '68) ile birlikte askerlik yaptım. Erhan, Talas-Tarsuslu'dur. Yedi senelik Tarsuslular ayrı, Talas'tan gelenler ayrı. Artık Talas kalmadığı için onlar da 'ciddi' Tarsuslu olmak zorundalar (gülüyor).

Paksoy şirketi amcanız ve babanız tarafından 1951'de kuruldu. Ana faaliyet alanlarınız neler?

Birkisel, margarin ve sanayi olmak üzere yağ üretimiyle uğraşıyoruz. Üretimimiz

daha çok pasta ve bisküvi üretenlere yönelik. Sabun da üretiyorduk, ancak kapasitesi nispeten küçük olan bu işi 2001 krizinden dolayı durdurduk. Zaten, Türkiye'de ciddi sabun tesisleri olduğundan rekabette zorlanıyorduk. Bununla birlikte sabun tozu üretimimiz devam ediyor. Pazarda bu alanda tekiz. 2006 yılında iş yelpazemizi genişletmek üzere biodizel işine girdik ve büyük bir tesis kurduk. Fakat Türkiye'deki vergi mevzuatının tutarsızlığı yüzünden bu işi sürdürmek pek mümkün olmadı. Malzemenin kendisi zaten çok pahalıydı,

bir de üstüne **Özel Tüketim Vergisi** (ÖTV) getirdiler. Bu nedenle, mazotla rekabet etmesi mümkün olmadı. Bütün dünyada biodizel için teşvik uygulaması var, bizde vergi engeli çıkartılıyor. Çünkü akaryakıttan öyle bir vergi alıyorlar ki, biodizelden bu oranda vergi alamayacakları için üretimini bu şekilde imkansız hale getirdiler. Biodizelle ilgili üretim yapan çok tesis kapandı, bizimki de atıl duruyor.

Biodizel üretiminde öncü müydünüz?

Biodizel üretiminde Türkiye'deki ilklerden biriyiz. Aslında biodizel teknolojisi oldukça basit, bu yüzden atölyelerde bile üretilebilir oluyor. Ancak büyük kapasiteli, sürekli tesisi ilk biz kurduk. Daha sonra **Ekremler Pakdemirli** bu işe girdi, fabrika açtı ama o da aynı gerekçeyle kapatmak zorunda kaldı.

Neden biodizel ve faydaları nelerdir?

Birçok faydası var ama en önemlisi çevre dostu olması. Karbon emisyonunda mazottan yüzde 90 daha iyi sonuç veriyor. İkincisi tarımın gelişmesini sağlıyor. Biodizelin hammaddesi yağlı tohum.

Türkiye'nin ciddi oranlarda yağlı tohum açığı var. Ancak biodizeli, mısır, ayçiçek, soya gibi başka tür yemeklik yağlar kullanarak da yapmak mümkün. Biodizel işi gelişirse nispeten tarımı kolay olan, çiftçiye ciddi gelir sağlayacak bu ürünlerin de tarımı gelişir ümidindeydik. Öyle olmadı ama hiç olmazsa Türkiye bu sayede **kanola yağı**yla tanıştı. Kanola biodizelin bir hammaddesi, şimdilerde yenilebilir hale de geldi, gene de yağ piyasasındaki yeri küçük. Damak lezzetimize pek uymadığı için yaygınlaşamadı.

Türkiye'nin nasıl bir yağ tüketim alışkanlığı var?

Türkiye'de sıvı yağ tüketiminde ayçiçek yağı açık arayla ilk sırada geliyor. Mısırozü ikinci, zeytinyağı ise üçüncü sırada. Yunanistan'da kişi başına yıllık zeytinyağı kullanımı 15 kg. iken Türkiye'de zeytinyağının pahalı olması, kendine has kokusu, zeytinyağlılar ve salata dışında kullanım alanlarının sınırlı görülmesi yüzünden kişi başına yıllık tüketim 1 kg'la sınırlı kalıyor. Mısır özü de çok fazla değil,

"Bütün dünyada biodizel için teşvik uygulaması var, bizde vergi engeli çıkartılıyor. Çünkü akaryakıttan öyle bir vergi alıyorlar ki, biodizelden bu oranda vergi alamayacakları için üretimini bu şekilde imkansız hale getirdiler."

1,5 kg Ayçiçeği yağı ise kişi başına yıllık yaklaşık 10-12 kg. tüketiyoruz.

Son zamanlarda mısırozüne artan rağbetin nedeni Amerika'daki bioalkol üretimidir. Mısırdan alkol yapıldığı için Amerika'da mısır tarımı çok gelişti. Mısırozü de bunun yan ürünü olarak ortaya çıkıyor. Pazar hacmi hem dünyada hem de Türkiye'de çok büyüdü.

Sağlık bakımından çok yararlı olduğu bilinen zeytinyağının 'Virgin' olarak bilinen cinsinin gerçekten kendine özgü bir kokusu var. Türkiye'de 80 bin ton zeytinyağı tüketiminin belki de ancak 15 bin

Atık yağlar yeniden soframıza gelmesin!

Biodizel, atık yağların yeniden rafine edilip yemeklik yağ olarak karşımıza çıkmasını önleyebilecek bir çözüm yoluken vergi yükü nedeniyle üretilmiyor.

Toplu kızartma yapılan hızlı tüketim noktalarına geçen yıldan itibaren atık yağları toplama mecburiyeti getirildi. Bunlar toplanmazsa tekrar rafine edilip diğer yağlarla karıştırılıp piyasaya sürülüyor. Son derece sağlıksız bir durum bu, çünkü kızartma dediğimiz ısı işlem sırasında yağlarda ciddi kalite bozulmaları ve hatta bir iddiaya göre de kanserojen madde oluşuyor. Bu atık yağların tekrar sisteme yemeklik olarak dönüşüne engel olmak için biodizel bir çıkış yolu olarak görüldü. Ancak bunun da üç mahsuru ortaya çıktı: Birincisi vergide atık yağlara hiçbir muafiyet getirilmedi. İkincisi biodizeli yüzde 100 yapmanın

mümkün değil, muttaka mazotla harmanlamalısınız. Mazota yüzde 2-3 biodizel katılması gerekiyor, bu da ayrı bir altyapı ve uzmanlık gerektiriyor. Zaten kanunen mecbur kılınmadıkça hiçbir mazot dağıtıcısı da bunu yapmak istemiyor. Avrupa yasaları bu zorunluluğu getirmiş, orada mazota yüzde 5,8 biodizel katma zorunluluğu var. Bizde bu yasal zorunluluk olmayınca atık yağları topluyor ama biodizel yapamıyorsunuz. Dolayısıyla o yağlar tekrar önümüze yemeklik olarak geliyor. Eğer Türkiye'de atık yağ toplama sistemi kurulursa on yıl içinde yıllık yaklaşık 300 bin ton atık yağ toplanabilir.

Ibrahim Paksoy, eşi ve kızlarıyla birlikte. Zeynep (TAC '00) ve Oya Paksoy (TAC '02), babalarının izinden gitmiş, önce Tarsus Amerikan'ı sonra da Cornell Üniversitesi'ni bitirmişler.

tonu 'virgin' tipi zeytinyağı, kalani ise 'Riviera' dedikleri yağdır. Riviera ile ayçiçek yağı arasında tat olarak çok fark yoktur. Türkiye'de çok miktarda zeytin ağacı olmakla birlikte, ağırlık sofralık zeytin üretimindedir. Zeytinin yağ pazarındaki hacmi azdır.

Bir zamanlar pamuk yağı da ürettiymüşsünüz. Özelliği nedir pamuk yağının?

Pamuk yağı, ayçiçekten önce Türkiye'deki ilk yemeklik yağdır. Margarin üretiminde kullanılırdı. Şirketimizin Adana'da kurulmasının nedeni buydu. Pamuk bölgesinde pamuktan çiğüt, çiğitten yağ elde edilirdi. Türkiye'de 1960'lara kadar pamuk yağı kullanıldı. Fakat ayçiçek tarımının genişlemesiyle ayçiçeği yağı üretimi arttı. Bunun bir avantajı şeffaf ambalajda satılabilmesiydi, dolayısıyla rüketici yağı görebiliyordu. Pamuk yağı ise soğuduğunda hemen bulutlandığı için tenekede satılırdı Margarin üretiminde tercih edilen bir yağdı, pamuk yağından yapılan margarinlerin kristal yapısı çok farklı olurdu.

Bunların dışında hangi yağların üretimini yaptınız?

Rafine soya yağını da denedik ama tüketicinin alışkın olmadığı bir tatlı tutmadı. Keza kanola yağı da öyle. Kanolanın rafınajı çok zordur, iyi rafine edilmezse tadı da iyi olmaz.

Hangi ülkelere ihracat yapıyorsunuz?

Üretimimiz iç ve dış piyasaya dönük. İhracattaki en büyük pazarımız Irak. Daha önce Rusya ve Suriye'de hatırı sayılır oranlarda pazar payımız vardı ama bu iki ülke yağ üretiminde kendi kendine yeter bir noktaya geldi. Kuzey Afrika ülkelerinden bazılarında da bisküvi üretiminde kullanılan sanayi tipi margarin satıyoruz.

Almanya'nın fahri konsolosluğunu da yapıyorsunuz. Bu ilişki nasıl başladı? Yoruca bir iş mi?

Alman Büyükelçisi Bay Born'un müşterek dostumuz Ömer Sabancı'dan Adana Fahri Konsolosluğu için güvenilir bir isim istemesi, onun da beni önermesiyle başladı. Üç yıldır bu görevi sürdürüyorum.

"Adana'da gençleri çekecek bir şey kalmadı. Gayri Safi Milli Hasılanın üretiminde 4. sırada yer alan Adana, şimdi 19. sırada. Gençlerin girişimcilik cesaretinden yoksun kalan bir yerde de maalesef yatırımlar azalıyor ve işsizlik kronik bir sorun oluyor."

Fahri konsolosun işi Türkiye'de Alman hükümeti ve Alman vatandaşlarının bürokratik işlerine yardımcı olmak, özellikle noterlik işlemlerinde onlara rehberlik etmek, Alman heyetler geldiğinde gerekli organizasyonları yapmak şeklinde özetlenebilir. Çok zamanımı aldığı söylenemez, hatta zevkli ve enteresan bile olabiliyor.

Paksoy'daki insan kaynağınızdan ve şirketin bugünkü durumundan söz eder misiniz?

Şu anda 80 kişiyiz ama 2001 krizi öncesi 700 kişiydik. Dönemin hükümeti 2000'de bir kur çapısı belirlendi. Garantili kur yüzünden kimse dolarla borçlanmakta bir beis görmedi. Ancak Mart 2001'de "Bundan vazgeçtik ve kuru serbest bırakıldı" deyince 680 TL olan dolar bir anda 1600'lere çıktı. O dönemde 22 banka battı ki bunlardan biri bizim de işlerimizin çoğunu üzerinden yürüttüğümüz Emlak Bankası idi. Şirket olarak o krizin yarattığı sıkıntılı durumu hâlâ üzerimizden tamamen atabilmiş değiliz.

Adana'da çok büyük bir işsizlik var. Bunun nedeni nedir sizce?

Çünkü artık Adana'da gençleri çekecek bir şey kalmadı. Dışarıda okuyup tekrar Adana'ya dönen gençlerin sayısı her geçen yıl azalıyor. Kentte çok büyük daralma var, birçok önemli kurum kapandı. Gayri Safi Milli Hasılanın üretiminde 4. sırada yer alan Adana, şimdi 19. sırada yer alıyor. Bu durumda Adanalı gençlere de "Gelin

burada bir şeyler yapın” demeniz pek mümkün olmuyor. Gençlerin girişimcilik cesaretinden yoksun kalan bir yerde de maalesef yatırımlar azalıyor ve işsizlik kronik bir sorun oluyor.

Tarsus Amerikan'daki basketbol tutkusu size de bulaştı mı?

Benim basketbolla pek ilgim yoktu ama kardeşim çok iyi basket oynardı. Hâlâ da bu ilgisi devam ediyor; her cumartesi okuldaki gençlerle maç yapıyor. Zaten Tarsus Amerikan'da okuyorsan basketbol oynayacaksın demektir. Üstelik yatılılık da sporu destekleyen bir unsurdur. Giriş sınavında yüksek puan alanlar yatılı olmaya hak kazanırdı. Yatılı oldukları için de spora ayıracakları daha çok zamanları oluyordu. Biz de sabah kalkınca, akşam yatmadan önce spor yapardık, beden eğitimi dersinidört gözle beklerdik. Spor derslere motive olmamızı sağlardı. Şimdikiere bakıyorum da beden eğitimi dersinde hepsi ders çalışmayı tercih ediyor.

SEV'le ilişkiniz nasıl başladı?

Yeni müteveli oldum sayılır. Yönetim kurulundaki **Muhteşem Ekenler** (TAC

'77)'in yedeğiydim. Kızlarım Tarsus Amerikan'da okurken yönetim kurulunda olmak istemedim. Bir yandan veli diğer yandan müteveli olmak prensip olarak doğru gelmedi. Onlar mezun oldu, Muhteşem de görevinden ayrılınca ben yönetim kuruluna girmiş oldum. Tarsus'ta yapılması gerekenleri o zaman da konuşuyorduk, şimdi de konuşuyoruz. Yatılılığın yeniden başlatılmasıyla önemli bir adım atıldı ama bu yetmez. TAC'de yatılı öğrencilerin okulun toplam nüfusunun en az yansı kadar olması ve kız öğrencilerin de yatılılıktan giderek daha fazla oranda yararlanmasını çok istiyorum. Ancak böylelikle Tarsus Amerikan'a eskiden olduğu gibi Türkiye genclinden öğrenci gelmeye başlar. Şimdilik hâlâ yerel bir okul havasında. Annemin bir lafı vardı: *“Hasta olan iyileşene kadar, uzakta olan gelene kadar, küçük büyüye kadar daha çok sevilir”*. Tarsus Amerikan'ın durumu da böyle, bu yüzden onu daha çok sevmek ve ihtimam göstermek zorundayız.

İyi ki Tarsus Amerikan'da okudum. Çünkü...

TAC'de bambaşka bir kültür, bir dil ve

Biodizel nedir?

Biodizel organik yağların baz ve alkolle karıştırılarak dizel yakıtı çevrilmesi sonucu elde edilen ve yakıt olarak kullanılan bir üründür. Kola (kanola), avuççuk, soya, aspir gibi yağlı tohum bitkilerinden elde edilen yağların veya hayvansal yağların bir katalizör eşliğinde metanol veya etanolle reaksiyonu sonucunda açığa çıkar. Evsel kızartma yağları, hayvansal yağlar ile donmuş yağ ve balık yağı gibi hayvansal olanlar da biodizel yakıt yapımında kullanılabilir.

Kaynak: Wikipedia

bambaşka bir dünya öğrendim. Tarsus Amerikan olmasaydı bütün bunları nasıl öğrendim diye düşünüyorum bazen. Her şey çok farklı olurdu. TAC çevremizde yabancı dille kaliteli eğitim veren, bizlere uluslararası bakış açısı kazandıran ülkenin güneyindeki tek okuldu. /

Kurulumundan
sonraki kullanımlarda
CD gerekmez.

REDHOUSE

3. JENERASYON

İNGİLİZCE - TÜRKÇE - İNGİLİZCE

CD SÖZLÜK

SEV Matbaacılık ve Yayıncılık Eğitim Tic. A.Ş.
Tophanelioğlu Cad., No.6, Arduman İş. Merk., B Bl., D.1
34662 Altunizade, Üsküdar, İstanbul
Tel: +90 (216) 474 23 43
www.redhouse.com.tr

Miss Wang İstanbul'daydı...

İzmir Amerikan Koleji'nde 1966-1967 ders yılında Beden Eğitimi öğretmeniği yapan Miss Wang, İstanbul'da öğrencileriyle buluştu.

Türkiye'ye ilk defa 1953'te gelip ACT'da dört yıl kalan Miss Wang, daha sonrasında ABD'ye dönüp eğitimine devam ettirdi. Bu süreçte ACT'ya üç defa gelen Miss Wang'ın son gelişi de 1966-1969 arasında oldu. ACT'dan ayrıldıktan sonra Sosyal Antropoloji alanında doktora yapan Miss Wang, öğrenciliğiyle ilgili "Okutulanların çoğunu Türkiye'de yaşamış, görmüştüm. Dolayısıyla herkesin teorik olarak okuduğu şeylerin gerçek hayattaki karşılığını bildiğimden çok daha fazla heyecan duymuştum" diyor. Miss Wang ACT'daki öğretmenlik yıllarından deneyimlerini şu sözlerle paylaşıyor: "O yıllarda, ABD'de kızların rekabete dayalı spor yapmaları pek görülün bir şey değildi. Türkiye'de (ACT'da) kızlar sporda çok daha ileride ve çok daha iyiydiler." Sporda çok iyi olduğunu söylediği ACT'lılardan sekiziyle Haziran-Ağustos ayında buluşan Miss

Wang, Türkiye'yi takip etmeyi hiç bırakmadığını, Türkiye'den ve okuldan hiç kopmadığını; ABD'de de üniversite eğitimi için Türkiye'den gidenlerin üniversiteye uyum programlarında yardımcı olduğunu anlatıyor.

Tatillerinde Türkiye'ye gelen Miss Wang, ACT'da kendisiyle aynı dönemde Beden Eğitimi öğretmeniği yapan Ms. Darrell'la hâlâ her 19 Mayıs ve 29 Ekim'de birbirlerini telefonla arayarak Türkçe "iyi bayramlar" dediklerini de ekliyor.

Soldan sağa: Fabra Ören Hayabost (ACT '74), Hayat Çok Gökçe (ACT '74), Ayşen Edis (ACT '72), Halime Yelçi (önce ACT '72, sonra ÜAE '73), Miss Wang, Tülay Sayiner Gönge (ACT '74), Sadıye Özülkü Perce (ACT '72), Tanrı Karın Güçlü (ACT '66), Miss Wang'ın arkadaşları Ms. Lorraine Khouri

Üsküdar Amerikan'da bir matematik dahisi:

KAAN CEM KETENCI

Katıldığı pek çok ulusal ve uluslararası matematik yarışmasında dereceye giren Üsküdar Amerikan Lisesi 9. sınıf öğrencisi Kaan Cem Ketenci gelecek için umut vaat ediyor.

Üsküdar Amerikan Lisesi 9. sınıf öğrencisi Kaan Cem Ketenci matematik alanında ulusal ve uluslararası düzeyde büyük başarıları imza atıyor. Son olarak Kanada'daki Waterloo Üniversitesi'nin düzenlediği Pascal Matematik Yarışması'nda okul birincisi olarak madalya almaya hak kazanan Kaan Cem, daha önce de Amerikan Matematik Yarışması AMC 10'da (American Math Competition) okul birincisi olmuştu. Antalya

Koleji'nin düzenlediği 7. Akıl Oyunları Etkinliği'nde 100 puan alarak birinci olan Kaan Cem, yarışma tarihinde de bir ilke imza attı. Genç matematikçi 19 - 23 Mayıs 2010 tarihleri arasında Şirince'deki Matematik Köyünde uzay-zaman çalıştayına da katıldı. Koç Üniversitesi'nin düzenlediği İstanbul Liselerarası Matematik Olimpiyatları'nda madalya almaya hak kazanan Kaan Cem, Bilgi Üniversitesi Cahit Arf Matematik Buluşması'nda da mansiyona değer bulundu.

TechnoSEV Projesi Başladı

Sağlık ve Eğitim Vakfı Ar-Ge projesi olan TechnoSEV, SEV'in artan iş hacmi ve öğrenci mevcudu karşısında hızlı ve doğru veri içeren bilgi ihtiyaçlarını sağlamak amacıyla kuruluyor. 'Kurumsal Performans Yönetim Sistemi' olarak çalışacak proje sayesinde doğru verilere zahmetsizce ve anında erişim sağlanacak; kurumlarla ilgili detaylı raporlama ve analiz mümkün olacak. Bu sayede orta ve uzun vadede yapılacak bütçe, planlama ve stratejik kararlar için bilgi altyapısı oluşturulabilecek. Şubat 2010'dan bu yana projedeki ön analiz çalışması yapılarak öncelikler belirlendi, gerekli planlamalar tamamlandı.

Analiz Fazı kapsamında;

- Rapor ihtiyaçları incelendi ve önceliklendi.
- Raporların veri kaynakları ve uygulamalar incelendi, eksikler veya veri kalitesini etkileyen konular belirlendi.
- Uygulama eksikleri analiz edildi ve yeni uygulamalar için öneriler geliştirildi.
- Kurumsal Performans Yönetim Projesi için fazlandırma yapıldı ve yol haritası oluşturuldu.

• Çözüm için Oracle Business Intelligence yazılımları uygulanmaya başlandı.

Uygulama Fazında ise:

- Mevcut sistemlerden veriler okunup veri ambarı oluşturuluyor.
- Veri giriş kalitesi artırılıyor.
- Gerekli yazılımların geliştirilmesi için çalışmalar sürüyor.
- Link sisteminde iyileştirmeler yapılarak takip sistematığı oluşturuluyor.
- K12.net ve Okul.net'in daha verimli kullanılması için çalışmalar sürüyor.

Projenin başında, Şubat 2010'da Vakıf bünyesine katılan Ar-Ge Uzmanı Göksen Gökıldırım var. Yıldız Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nden 2005 yılında lisans, Galatasaray Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nden 2007 yılında yüksek lisans derecesini alan Gökıldırım, 2005-2010 yılları arasında Arçelik A.Ş.'de Sistem Geliştirme Uzmanı olarak çalıştı. /

The new school year starts with new directors

Alma Maters of the readers of Buluşma, are starting a new school year under the guidance and leadership of new- though some are not so new to our community- Directors. As we welcome them aboard, we would like to introduce Todd Cuddington (ACI), Charles C. Hanna (TAC), and Eric Trujillo (UAA) to you.

How would you describe your ideal school community? What should schools be trying to achieve in their services? Define/ describe your ideal student, ideal parent, ideal alumni/ae, ideal teacher, ideal administrator?

TC: An ideal school needs to be a friendly, fun and engaging place; it should be collegial, orderly, and openly communicative. I'd say that would be a great start. I believe that ACI's motto speaks to what all schools should aspire to – encouraging students to build stronger societies through a call to service.

CH: The ideal school community is one in which all stakeholders or groups (students, faculty, administration, staff,

parents, and alumni) are focused on a clearly defined, realistic and well understood school mission or statement of purpose. To achieve this requires ongoing communication among all parties, effective home-school cooperation and visionary leadership which can unite the strengths and energies of all participants to work towards and contribute to the common goal on overall mission of the school. The ideal school or academic institution is one which offers its students the challenge of participating in two competing school diploma programs, one internal (Turkish National Program) and the other external (IB-International Baccalaureate Diploma Programme). The

"AN IDEAL SCHOOL needs to be a friendly, fun and engaging place; it should be collegial, orderly, and openly communicative." Todd Cuddington

very fact that students and faculty members must confront and respond to the demands of such two separate programs results in constant dialogue and review of program operations, practices of implementation, and the quality of academic standards. In this kind of atmosphere, teachers grow, the school improves, and students can become better, well-rounded and academically prepared to live meaningfully and compete cooperatively with a better understanding of global interdependence and responsibility.

ET: The ideal school community is not only a school with a strong academic program but also a school with strong athletics, drama, art, music, and theatre programs. Each of these areas contributes to the creation of a strong school culture. Students should have the opportunity to pursue or explore many areas of interest through a rich elective program and strong extracurricular/activities program. UAA has such programs and these are one of strengths of the school. The ideal student is one who tries to maximize the many opportunities presented at UAA and explore career options and paths that will allow her or him to pursue a career that is more than just a profession, but one in which a 'passion becomes a profession.' The ideal parent, teacher and administrator all provide guidance and support for the student as he or she moves through school and life. Support includes education for the student in the subject areas as well as teaching self-confidence, self-discipline, teamwork skills, and leadership skills that promote the development of contributing citizens within any community.

How close are your student, alumni/ae, parent, teacher, administrator to your ideal one; how would you describe them? How would describe the relationship among various groups (alumni, parents, students, teachers, etc.) of your school's community.

ET: I think the schools do a very good job of meeting the ideal community members as I perceive them; however, there is always room for improvement. We need to be better as a school with keeping in touch with young alumni and make them feel welcome to visit their alma mater. We need to respect the contributions of alumni from older generations and recognize the support they have given throughout the years. With current students, we need to develop a 'love of school' and promote the unique school spirit that is a part of the schools' culture.

CH: Regardless of whether you are a parent, teacher, student, or alumni, we all want the same thing namely, to be participants in a meaningful and valued educational experience which offers academic excellence combined with social

Todd Cuddington holds a Bachelor of Arts degree in Political Science and Bachelor of Education degree from Brandon University in Canada. Additionally, he has completed his Masters of Education in Educational Leadership from Lehigh University in the USA. He has many years of experience working with EAL students and completed his certification in Teaching English as a Second Language. Most recently, he has attended the International Baccalaureate (IB) Administrative certification training in Birmingham, UK. He is certified as a teacher, school administrator and principal in Canada. Prior to becoming an international educator, he was a teacher in the Canadian public education system. For the past twelve years, his wife and he has been living and working in schools in Taiwan, Kuwait and Turkey.

Eric
Trujillo
UAA

Eric Trujillo has a BA in Political Science, a Masters of Education in Secondary School Administration and he is in the final phases of his PhD in Educational Leadership. He taught elementary school ESL for four years in Poland and served as the school Principal from 1992-1996. He then taught high school ESL for three years in Colorado before moving to Tarsus in 1999. At TAC, he served as the Lise Dean for two years. In 2001, he returned to Colorado to begin work on his PhD in Educational Leadership at Colorado State University; he also taught classes in the teacher licensure program. After two years, he had the opportunity to go to Izmir where he served as the school Director. He stayed at ACI four years. In 2007, he again returned to Colorado to finish his PhD. And, three years later, once again the opportunity came for him to return to Turkey. He now serves as the Director for UAA.

"AN IDEAL SCHOOL community is not only a school with a strong academic program but also a school with strong athletics, drama, art, music, and theatre programs."

Eric Trujillo

service programs that contribute to a better understanding of how to live successfully as members of a community while proactively managing our free time. The extent to which all parties feel like valued members of their school community depends on the degree of care and interest shown among all individuals and groups of the school community. We have to want to work together, genuinely care for each other, actively improving not only ourselves but contributing to the improvement of the group as well. At TAC, the members of the Alumni Association deserve high marks in this regard. The school is also working intensely with the student council this year, to give them the leadership skills so that they too can serve as examples for other students to follow. The members of TAC's Parent Council executive committee can also be recognized as a group which, thanks to their degree of care and support, actively strengthens the bonds of mutual cooperation in our school community. The TAC faculty, together with the school's administration, is committed to working together to strengthen the bonds among all constituents of our Tarsus community.

TC: The closeness of the ACI/SEV community was what encouraged me to pursue this position from the start. From my first introduction to the administration and then through my dialogue with various ACI graduates, I realized how profoundly the students have been influenced by their collective school experiences. Clearly, ACI is an example of an ideal school that has had a lasting impact on its graduates.

As the Directors of the American Schools, what are your goals, aspirations, ambitions, desires and plans in your posts?

TC: One of my goals at ACI/SEV will be staying focused on "education first". As a director, it can be a challenge to balance management issues with educational leadership issues. Luckily, I am fortunate to have a first-class group to work with in that area. Naturally, I will be developing professional relationships within the school, it is a big place and that will also be a challenge, however, my experience has shown me that when strong interpersonal connections are in place, communication improves and institutions benefit. Additionally, the school recently introduced boarding for girls and next year ACI anticipates the start of the boys' boarding program, both of which will add an exciting new tradition to the campus. Underlying all of this will be my continued focus on academic excellence and the

"AN IDEAL SCHOOL community is one in which all stakeholders or groups are focused on a clearly defined, realistic and well understood school mission or statement of purpose." Charles C. Hanna

encouraging broader participation in the IB programme.

CH: The opportunity to improve academic achievement, to increase the quality of activity offerings, to revive valued celebrations and festivals and to encourage creative thinking and problem solving are exiting challenges we, the TAC school community, face as of the 2010-2011 school year. University test entrance results need to be improved. IB exam scores need to be strengthened. The club activity and community service programs will offer greater depth and richer experiences. The Student Council leadership, already in June discussed with the school administration ways in which TAC's program can be made more meaningful for their fellow students and together, with the Student Council, we are already in the process of implementing some of these suggestions. Over the summer, boarding facilities for both boys and girls have been substantially improved, thanks in part to suggestions from students. The lunch period has been lengthened in an effort to offer more time for activities and intramural sports to take place. We must keep up this momentum of improvement. It is exiting, builds enthusiasm, gives us a sense of accomplishments but calls for hard work, individual and group responsibility and commitment to the school's goals.

ET: UAA is now poised to move to an new era with a larger student population as the SEV middle school has now moved off the Bağlarbaşı campus. We expect to be at 850 students in five years as we begin accepting 168 prep students per year. With that growth will come for the need for a very thorough campus and facilities planning process that will need to include representatives from the many school community groups. It is important during this process to not only plan on the number of classrooms, offices, etc. that will be needed at maximum size but to also come to a philosophical consensus on what the ideal UAA student is and ensure that the campus culture is organized to support that well-rounded education.

What are your expectations from the bigger school community?

What kind of support would you expect from the alumni/ae?

ET: I am sure UAA alumni are very happy that the Bağlarbaşı campus is once again only for the high school, in particular, that Bowker Hall is once again being used by UAA. In another area, for the past two years through my work on the Board of Directors for FABST (Friends of American Board

Charles
C. Hanna
TAC

B.A College of Wooster (Ohio): German (major),
Geology (minor)

M.Ed. Kent State University (Ohio): Educational
Administration (major)

Teaching Certification: German, Earth Science,
Special Education

Administrative Certification: Principal,
Superintendent

Teaching Experience: USA - Special Education,
Earth Science, International-Grade 5 (all subjects),
German

Administrative Experience: International-
Principal K-6, K-12 Director/Superintendent

Numerous cultures and languages along with experience working with students and the values Charles C. Hanna, expresses that his parents instilled in him have greatly enriched his life. Born in upstate New York, at age 10 his family moved to Athens, Greece and four years later to Switzerland where he was placed in a German speaking, Swiss public high school. For higher education, he returned to the USA and initially taught for eight years before employment opportunities brought him back to teaching and administrative positions in Germany, Norway, Taiwan, and Turkey, first in Izmir and currently in Tarsus.

Schools in Turkey), a non-profit foundation based in Boston. I have had the pleasure of working with UAA alumni as well as alumni from all three ABH schools living in North America. We, meaning FABSIT, have recently gone through a strategic planning process to identify the strengths and needs of the organization and we are currently working on building an alumni support base through the 'Connectors' program in which alumni from each school in five major US university cities are preparing to welcome the newest alums to the US and introduce them to their fellow alums in the area. Examples such as this are the types of support the school needs.

TC: I am hoping to continue building strong relations with our alumni. We have some significant projects which require a close working relationship - including our Heritage Room development, as well as our BlakeHall and Bristol Hall projects. Certainly, I would also like to use technology to reach our far-flung graduates and gather their help to strengthen our scholarship fund.

How does it feel to be in Turkey? How does your Turkish experience contribute to your personality? - Does it?

ET: Although my wife and I have been gone for three years, it seems in many ways we never left. It is fun to see former students working in the SEV Foundation or working in a business with which the school has a relationship. In the past week, on separate occasions I ran into former ACI students on the streets of Istanbul and was pleasantly surprised to have a TAC 2000 student come by my office. The school is working with his company on improving our IT services. As I was writing this interview, an ACI '08 graduate came by the office to say hello, her younger brother will be going to UAA starting this

fall. In many ways, I definitely feel like I returned to my family. I would say that my experiences in Turkey have allowed me to grow in a variety of ways; I suppose those who knew me before 1999 could best describe the growth. I do know my experiences have made me a better and happier person overall.

CH: You will find "all colors of Turkey" represented here in Tarsus. If you want to get to know the real Turkey, "come to Tarsus!" If you want to experience real Turkish hospitality where everyone has a story to tell, "come to Tarsus!" If you want to experience a cuisine in a location where the Ottoman and Arab cultures intersect, "come to Tarsus!" If you want to be amazed by the richness of life, differences in culture, with history at your fingertips, "come to Tarsus!" Whether working inside of the walls of the TAC campus or experiencing the world beyond TAC's campus walls, life is intense, highly rewarding, and a paradise for "explorer" personalities. Find out for yourself. Come to Tarsus!

TC: I really love Turkey. This is the start of our family's fifth year. My wife and I enjoyed our time in Istanbul, our children have started their formal education in the Turkish system and have learned the language. We are feeling very comfortable and settled in Turkey. The move to Izmir has been great and we have been welcomed with typical Turkish hospitality!

What are the major differences between Turkish parents/ students/ teachers compared to elsewhere?

TC: Turkish parents seem to eat, sleep and breathe education. After football, it seems to be their national past-time. It is refreshing and I appreciate their passion and interest in their children's development. Compared to my experiences outside of Turkey, parents here are definitely more involved in their

"UAA IS KNOWN throughout Turkey as a school of academic excellence. If I could take elements from each of these three and blend them into one school campus, that would be ideal!" Eric Trujillo

children's education. My experience with Turkish students has shown me that they tend to be raised in a more insulated family environment than would be typical in the North American context. Within the home, parents tend to shelter their children from decision-making and independence. As a result, the childhood and adolescence is extended. Therefore, children need opportunities within the educational setting to assert themselves and develop decision-making skills. To define a Turkish student, I'd say they are warm, friendly and talkative. What I have found is students in every country tend to have more similarities than differences, especially the talkative part! **CH:** Comparing Turkish parents, students, and teachers with cultures elsewhere tends to be a misleading question. Each nationality needs to be characterized within the context of its own culture. Only when one begins to understand the cultural setting in which one is working, can one begin to really work effectively. Yes, we can emphasize the strongest aspects of both the host and the foreign cultures and try blending them together to benefit students of our school community, but as far as differences are concerned, all cultures want the same thing namely, healthy, happy, and well educated children who will be able to successfully cope with the demands of the 21st century.

Eric Trujillo and Chris Hanna, you have worked in other sister schools, how will this effect your stance towards your present campus? We would not ask you to compare the schools, but how would you characterize them? - TAC? ACI? UAA?

ET: I believe that each of the schools has its own unique strengths, for example, at TAC the unity of the student body and love of the school as alumni are very strong. At ACI, the

number of graduates who have returned to the school to teach and work is a strength of the campus. In addition, at ACI the strong social service programs in place are incredible, I don't believe any other school in Turkey matches what the school does in serving the local community. At UAA, of course the high caliber of academics is most obvious, 100% percent of the graduates go on to study in universities. UAA is known throughout Turkey as a school of academic excellence. If I could take elements from each of these three and blend them into one school campus, that would be ideal!

CH: My experience as the past director of the American Collegiate Institute (ACI) in Izmir has given me invaluable insights and an extensive understanding as to the operation of a foreign private Turkish high school. The resulting benefits are realized almost on a daily basis in my current position now as the director of TAC. Given the low administrative and faculty turnover at ACI, along with the many ACI graduates who also have returned to teach at their alma mater, ACI's program has developed basic routines over the years which are reliable and consistent. ACI's motto "Enter to Learn. Depart to Serve" is also a highly focused and well-worded summary of the school's mission. Tarsus American College on the other hand has lived through higher employee turnover in recent years which has resulted in some loss of institutional memory among its faculty. This too, however, has its benefits as it forces the school to seek new solutions, rethink applications of current practices, and re-examine the past as it plans for the future. Both schools are unique have proud heritages and histories enjoy strong alumni associations and have their individual identity. To be and have been associated with both schools is both an honor and an outstanding educational as well as personal opportunity.

Şükran Çelebi (ACI '75):

Sosyal bilincim ACI'da gelişti

SEV Mütevellişi Şükran Çelebi, yer aldığı hatta öncülük ettiği sosyal projelerle herkesin kendi çapında sarabileceği toplumsal yaralar olabileceğinin mesajını veriyor. Çelebi, bu bilince erişmesinde İzmir Amerikan'ın büyük rolü olduğunu söylüyor.

Şükran Çelebi, İzmir Amerikan'daki okul yıllarından beri sosyal projelerde görmeye alışkın olduğumuz bir isim. Ortaokuldayken yaşlılar evi ve çocuk yuvaları ziyaretleriyle temelleri atılan toplumsal dayanışma projelerinin yerini ileriki yaşlarda çok daha kapsamlı ve ses getiren eğitim, sağlık ve kültürel projeler alıyor. Adapazarı depremi sonrasında Sağlık ve Eğitim Vakfı'nın çadırkent içinde bir toplum merkezi kurmasına öncülük ediyor. Yakın bir arkadaşını kanserden kaybedince bu kez rotasını kanser projelerine çeviriyor. Meme kanserine

yönelik farkındalığı geliştirmek amacıyla Amerika'da CFDA (Council of Fashion Designers of America) tarafından başlatılan **Moda Meme Kanseri Karşı** projesinin Türkiye başkanlığını yapıyor. Ardından Hacettepe Onkoloji Hastanesi'ne bağlı **Umut Evi-Hope Lodge** projesi geliyor. Şimdi de gündeminde TAFC (Turkish American Friendship Council) girişimiyle Mersin'de kurulacak ve toplum sağlığına yönelik çalışacak **Meme Kanseri Merkezi** projesi var. Şükran Çelebi "Elbette tüm çalışmalarımın içinde SEV'in yeri çok ayrı. Bu arada SEV'in bürokrasiyle çözülmesi gereken konularda verdiği destekten ötürü

çime çok mütefekkirim" diye ekliyor. Şükran Çelebi'yle önemli bir mesai ayrışığı sosyal projeleri, okul günlerini ve kariyer gelişimini konuştuk.

"Her şey ACI ile başladı"

Özgürlükçü ve antimilitarist akımların dünyayı kasıp kavırdığı 1968 yılı Şükran Çelebi için de önemli bir yıl, zira İzmir Amerikan günleri bu döneme denk geliyor. 1968'de girdiği okulundan 1974'te mezun oluyor. Ailesinde ACI'lı olmak bir rûr gelecek. Çünkü kendisinin dışında iki kızkardeşi de ACI mezunu. **Ayşen Tezcoşkun Ertan** (ACI '80), **Aydan Tezcoşkun Yakın** (ACI '89) koleje giremeyen kardeş de kızını ACI'ya göndererek geleneği ucundan yakalıyor. Bu arada en küçük kızkardeşi Aydan, sadece mezun olmakla kalmamış bir de üstüne ACT'da kariyer yapmış ve okulun iletişim koordinatörü olmuş. Şükran Çelebi ailesindeki ACT'lıları anlatırken

Şükran Çelebi (ACI '75), Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi mezunu. Eski Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Işın Çelebi ile evli. Kızı Selin (1980) Star TV'de Kurumsal İletişim Yöneticisi. Oğlu Fatih Çelebi (1991) Koç Üniversitesi Ekonomi Bölümü 2. sınıf öğrencisi.

yüzünde kocaman bir gülünseme, gözlerinde de hakiki bir ışıltı var. Ancak en büyük üzüntüsü Ankara'da yaşadıkları için çocukları Selin ve Fatih'in Amerikan Koleji mezunu olamaması. Her ne kadar kızı ve oğlunun mezun oldukları okulların çok iyi olduğunu düşünse de Şükran Çelebi, *"İnsanın kendi okulu gibisi yok"* diyerek konuya nokta koyuyor.

Sinema yerine huzurevi

Şükran Çelebi akademik ve sosyal birikimlerin yanında ACT'dan edindiği en önemli kazanımın sosyal bilinç olduğunu ifade ediyor: *"Ortaokul sınavdayken, her hafta sonu huzurevindeki yaşlıları ziyaret eder, onlarla sohbet ederdim. Girmeden önce de onlar için, kek, pasta ve kurabiye yapardım. O yaftaki birinin hafta sonu akrabalarıyla daha çölgünceli seyler yapması yerine huzurevine gitmeyi, inana tuhaf gelebilir. Ama ben böyle yapmaktan kendini alıkoyamazdım. Ziyaretlerinin yaşlılar yurdunda kalanları nasıl mutlu ettiğini gördükçe ben de mutlu olurdum. Bazen evlatları onları hiç arayıp sormadığı için şikayet ederlerdi. Çocuklarını bulup, anne-babalarını ziyaret etmeleri için onları ikna etmeye çalışır, kimi zaman çok ters cevaplarla karşılaşırız. Ben bu bilinci okulda kazandım. Yaşamıma bunlar yön verdi."*

Sosyal bilinç bilmeyen bir köşü

Şükran Çelebi, eşi Işın Çelebi'nin siyasetçi kimliğinden örürü diplomatik misyon

içinde yer almanın tüm avantajlarını sosyal sorumluluk projeleri yararına değerlendirdiğini söylüyor. *"Sosyal projeler yararına diplomatik ve bürokratik çevremi de harekete geçiren çalışmalarım oldu. Bu açıdan şanslı olduğumu düşünüyorum. Çünkü projeler bu sayede çok daha geniş kitlelere ulaştı. Medyada çok daha fazla yer buldu. Geriye baktığımda toplumsal ve bireysel anlamda çok tatmin olduğumu düşünüyorum. Çünkü bu bitmeyen, uzun soluklu olmayı gerektiren bir katkı"*. Şükran Çelebi önceleri eğitimle ilgili projelerde yer almış, daha sonra kanser konusuna yoğunlaşmış. Ankara'da belediye tarafından Sokakta Çalışan Çocuklar Merkezi kurulduğunda buradaki çocuklara ders vermiş. Daha sonra bir süre Çocuk İstisnaları İhmalini Önleme Derneği'nde görev yapmış. Bu dönemde Adapazarı depremiyle bu kez Sağlık ve Eğitim Vakti'nin önderliğinde çok daha anlamlı bir projeye imza atmış: *"O zamanlar SEV yönetim kurulundaydım. Biz SEV olarak Adapazarı depremine ilk el uzatan özel vakıflardan biri olduk. İlaç, iltiyaz yardımında bulunduk ama özünde kalıcı bir proje yapmak istedik. Bu yüzden çadır kentte prefabrik bir toplum merkezi açtık. Burada çocuklar eğitim gördü, Ankara'dan gelen sosyal hizmet uzmanları için konaklama imkanı sağlandı. Merkeze çocukların ailelerine yönelik çeşitli aktiviteler yapılıyordu. Çadırkentler kaldırılınca bu prefabrik konut da bölgedeki bir ilköğretim okuluna monte edildi."*

Acı bir kayıp sonrası...

Şükran Çelebi sosyal sorumluluk projelerinde bir süre sonra kanser odaklı çalışmalara ağırlık vermesinin nedenini açıklarken gözleri doluyor. Acı bir kaybı anımsıyor çünkü: *"Kolejde yatılılık yıllarımda, Altın Kalem'de, aynı odayı dört yıl paylaştığım, çok sevdiğim can arkadaşım Özelen Deniz İrde (ACI '77) meme kanseriydi. Daha sonra da teyzem meme kanseri oldu. Maalesef Deniz bu hastalıkla mücadelesini üç yıl önce kaybetti."*

Teyzemin tedavisiye sürüyor, durumu oldukça iyi. Çevremdeki yakular ve kayıplar çoğaldı bu konuyla ilgili neler yapabilirim diye düşünmeye başladım. 1994 yılında Amerika'da başlayan 'Fashion Targets Breast Cancer' adlı bir hareket vardı. Ben de bu girişimin Türkiye ayağından sorumlu oldum. Meme Vakfı'nın liderliğinde Türk modacıların ve mankenlerin desteklediği proje büyük ilgi gördü. Dilek Hanif bu proje için özel tişörtler tasarladı. Fotoğraf sanatçısı Tamer Yılmaz fotoğrafıladı."

İtalyan sefiresinden yemek

'Moda Meme Kanseri Karşı' kampanyası Şükran Çelebi'nin içinde bulunduğu diplomatik çevrenin de hem katılımlarıyla destek verdiği hem de bizzat işin içinde olduğu bir kampanyaya dönüşmü. Dönemin İtalyan büyükelçisi Vittorio Claudio Surdo'nun eşi Roya Surdo kampanya yaranına İstanbul'daki Venedik Sarayı'nda bir davet vermiş. Ardından

dönemin Yunanistan Büyükelçisi Mr. Christides ile bir Türk-Yunan gecesi sonra da U.S.A Büyükelçisi Eric Edelman ve eşinin desteğiyle Dilek Hanif defilesi düzenlenmiş. Şükran Çelebi, bütün bunların medyada geniş yer bulması sonucunda kampanyanın bilinirliği ve kamuoyundaki meme kanserine yönelik farkındalığının geliştiğini söylüyor.

Gönüllü sağlık elçileri

Kozmetik firması Avon da meme kanseri araştırmalarına öncelikli fonlar ayıran bir kuruluş. Bu çerçevede Türkiye'de her biri kendi alanında öne çıkmış 14 kadın Avon'un Gönüllü Sağlık Elçiliği'ni üstlenmişler. Şükran Çelebi de onlardan biri: "Gönüllü sağlık elçileri olarak meme kanseriyle ilgili düzenlenen etkinliklere katılıyoruz. Örneğin her yıl geleneksel yürüyüşleri oluyor, bilgilendirme toplantıları ve konferanslar düzenleniyor. Bu yılki yürüyüş 17 Ekim'de İstanbul'da

"Biz SEV olarak Adapazarı depremine ilk el uzatan özel vakıflardan biri olduk. İlaç, ihtiyaç yardımında bulunduk ama özünde kalıcı bir proje yapmak istedik. Bu yüzden çadır kentte prefabrik bir toplum merkezi açtık."

yapıldı. Proje kapsamında ücretsiz yat da minimum vakamlarda meme taramaları yapılıyor."

Merak edenler için bir hatırlatma... Vatan Gazetesi'nden Elif Ergü bu konuyla ilgili bir kitap hazırlamış ve kitapta 14 gönüllü sağlık elçisine birer sayfa ayırmış. Gönüllüler burada kampanyayla ilgili görüşlerini kaleme almışlar.

Moda Meme Kanseri Karşı

1994'te Amerika'dan dünyaya yayılan 'Moda Meme Kanseri Karşı' kampanyasının Türkiye organizasyonu Şükran Çelebi'nin koordinasyonunda gerçekleştirildi.

1994 yılında ünlü modacı Ralph Lauren öncülüğünde Amerika'da başlatılan 'Fashion Targets Breast Cancer' kısa zamanda Kanada, Brezilya, İngiltere, Avustralya ve Yunanistan'a yayıldı. Moda dünyasının yanı sıra Hillary Clinton ve Prens Charles gibi ünlüler de kampanyaya destek verdi. Şükran Çelebi, bu hareketin Türkiye sorumluluğunu Hacettepe Üniversitesi Öğretim Görevlileri Prof. Dr. Güler Gürsu, Prof. Dr. Tezer Kutluk, Prof. Dr. Şevket Ruacan, Prof. Dr.

Emin Kansu'nun destekleriyle üstlendi. Bu çerçevede 2003 yılında Meme Vakfı işbirliğiyle 'Moda Meme Kanseri Karşı' adıyla yürütülen kampanyaya Rahmi Koç, Hülya Avşar, Şevket Sabancı, Cengiz Abazoğlu, Dilek Hanif gibi pek çok ünlü katıldı. FTBC logosunu taşıyan ürünlerin satılmasıyla elde edilen gelir ve tüm yardımlar ücretsiz momografi taramaları ve bilgilendirme çalışmalarında kullanılacak fona aktarıldı.

Mersin'de Meme Kanseri Merkezi

Şükran Çelebi'yi hevecanlandıran en yeni projelerden biri de Mersin'de Türk-Amerikan işbirliğiyle hayata geçecek olan Meme Kanseri Merkezi. Aralarında Atlanta Fahri Konsolosu **Mona Tekin**

Diamond'un da bulunduğu bu girişimin yatırımcıları projede Şükran Çelebi'nin bugüne kadarki birikim ve deneyimlerinden yararlanmak istemişler. Çelebi, Mersin Devlet Hastanesi içinde oluşturulacak bu bölüm için hemen kolları sıvamış ve Amerikan Büyükelçisi **James Jeffery**'yle girişimcileri bir araya getirmiş: "James ve büyükelçilikte görevli Thomas Larry, projeyi duyunca hemen Amerikan hükümeti olarak nasıl yardımında bulunabileceklerini sordular. İnsan kaynağının yetiştirilmesi konusunda destek istedik. Merkeзде çalışacak doktor ve hemşirelerin Amerika'ya eğitime gönderilmesi konusunda büyükelçilik tarafından kaynak yaratılacak."

Şükran Çelebi projeye en büyük katkıyı Sağlık Bakanlığı'nın yaptığını da sözlerine ekliyor.

Özel sektör deneyimi

Şükran Çelebi, profesyonel kariyerinde dış ilişkiler ve tanıtım alanında uzmanlaşmış. İzmir Amerikan'dan mezun olunca Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi'ne girmiş ama üniversitelerde yaşanan boykotlar yüzünden aynılıp iş hayatına atılmış. Önce **Yaşar Holding**'te işe başlamış, altı ay sonra da İzmir'in en büyük özel demir çelik fabrikası olan **İzmir Metalurji Fabrikası** (METAŞ)'ndan gelen iş teklifiyle kendini bu kurumun Ar-Ge departmanında bulmuş. "Çalışma hayatı cazipti, hem geçimimi sağlıyordum hem de yayalarak öğreniyordum. Bu nedenle iş hayatı ve üniversite eğitimimi birlikte yürüttüm. METAŞ'ta Ar-Ge'den sonra ithalat departmanında çalıştım. Ardından da yeni kurulan dış ticaret şirketine idari müdür oldum. Son olarak grubun Tanıtım ve Dış İlişkiler Koordinatörüydüm. Tam 13 yıl aynı grupta çalıştım. Eşimle

evlendikten sonra Ankara'ya yerleştim. Dünyaca ünlü reklam ajansı **Pari/McCann Ericsson**'un Ankara bürosunu kurdum. Daha sonra **Vakıfbank**'a bağlı bir yan kuruluşta genel müdür yardımcılığı yaptım. Oğlum **Fatih** doğunca da profesyonel kariyerime ara verdim. Zaten eşimin hükümetteki görevi nedeniyle seyahatlerimiz çok yoğundu. Şu an finansman ve yatırım konularında önemli bazı yabancı ve Türk şirketlerine danışmanlık yapan ve eşim **İşin Çelebi**'nin başkanlık yaptığı **Çelebi Stratejik Yatırım Finansman A.Ş.**'nin yönetim kurulu üyesiyim. Yeni iş hayatından yine de kopmadım."

Uluslararası Mevlana Vakfı

Uluslararası Mevlana Vakfı'nın da aktif

yöneticilerinden olduklarını ifade eden Şükran Çelebi, eşinin ailesinin köklerinin bu soya dayandığını söyledi: "Vakfın başında **Mevlana**'nın 22. kuşak torunları **Faruk Çelebi** ve **Esin Çelebi** bulunuyor. Eşimle uzaktan akraba oluyorlar. Vakıf, sema töreninin UNESCO'nun 'Somut Olmayan Kültürel Miras' listesine girmesi için çok uğraştı. 'Yüzyıllar Boyu Mevlana ve Mevlevilik' adında çok değerli İngilizce-Türkçe bir kitap yayımladı. Bu arada UNESCO da 2007 yılını 'Ulusal Mevlana Yılı' ilan ederek bu konuda önemli bir farkındalık yarattı. Son olarak restorasyonu tamamlanan **Yeni Kapı Mevlevihanesi**'nde 2010 İstanbul Kültür Başkenti etkinlikleri kapsamında Vakfımızca her hafta sonu Sema Gösterileri ve Söbnet Toplantıları düzenleniyor."

Umut Evi-Hope Lodge

Hacettepe Onkoloji Enstitüsü Vakfı, Türk Kanser Araştırma Kurumu ve Uluslararası Kanser Savaş Örgütü (UICC) işbirliğiyle geliştirilen 'Umut Evi-Hope Lodge', Şükran Çelebi'nin içinde yer aldığı bir başka sosyal proje.

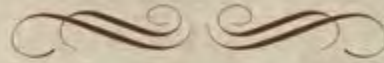
2006 yılında açılan 'Umut Evi-Hope Lodge', Türkiye'nin farklı bölgelerinden Hacettepe'ye tedaviye gelen hasta ve yakınlarının kalacak yer sorununu çözmek amacıyla inşa edildi. Ankara'nın en eski semtlerinden Hamamönü'nde yer alan ve hastaneye yürüme mesafesindeki bina üç katlı, 690 m² alan üzerine inşa edilen binada hasta ve yakınları için oturma odası, yemek ve oturma odası, banyo ve bahçe bulunuyor. Hastalar için asansör de düşünülmüş.

Çok tuzlu bir rakam karşılığında, hatta bazı durumlarda ücretsiz, ihtiyaç sahipleri burada tedavi olma ve bakımına ihtiyaçlarını karşılayabiliyor. Şükran Çelebi, 'Evden uzaktaki eviniz' sloganıyla başlatılan kampanyanın devamının geleceğinden, hali hazırda dört Umut Evi daha açma planları olduğundan söz ediyor. Hatta Konya'da yeni Umut Evi'nin çalışmalarını başlatmış bile.

Üsküdar American Academy, 1873-2010*

A Short Narrative

From its founding in the late nineteenth century up to the present, Üsküdar American Academy has undergone many transformations. But even as the school adapted to the unique political and social realities of each era, it maintained a fundamental ideal of educating young people in Turkey both for their individual benefit, as well as the greater good of society.

Üsküdar American Academy traces its origins to a small girls' school opened in 1873 in the village of Bahçecik (formerly known as Bardezag) near Izmit by the American Board of Commissioners for Foreign Missions and the Woman's Board of Missions. In this period, the Bahçecik school was attended by Christian girls who enrolled to learn basic academic and domestic skills. The institution's aim was to train knowledgeable homemakers.

The Bahçecik school flourished under the leadership of its first principal, Laura Farnham (1844-1919), so that in 1883 when the leaders of the Protestant community in nearby Adapazarı decided to establish their own school for girls, they turned to her for help. With the American Board's consent, Miss Farnham moved her equipment, staff, and students from Bahçecik to Adapazarı, where she opened the Armenian Girls' High School in September 1885.

A local board of trustees was responsible for the new school, and they operated independently of the ABCFM.¹ Their institution received a permit from the Ottoman government in 1886, earned an

Throughout its history ÜAA has always provided rigorous academic training.

excellent academic reputation, and was self-supporting. Students were instructed in math, science, history, geography, music, religion, and the English, Turkish, and Armenian languages. The school sought to nurture cultured young women who would have an enlightening influence in their homes and communities. As one teacher stated succinctly, *"nothing is more needed in Turkey than educated mothers, and our school and others are working toward that end."*

Principal Farnham retired in 1910, on the twenty-fifth anniversary of the girls' high school at Adapazarı. She was replaced by Mary Kinney (1874-1930), who had worked beside her since 1900. Miss Kinney confronted many challenges in the next decade.

Saluting the Republic. A flag raising ceremony at the American Academy, c. 1970.

Student assembly commemorating the father of modern Turkey.

During World War I, the Ottoman authorities closed the school so that it could be used as a military hospital. Following the Armistice in 1918, Miss Kinney planned to reopen, but the turmoil sparked by the Greek invasion of western Anatolia forced her to move the school to safer locations—first to İzmir, then İstanbul.

After arriving in İstanbul in 1921, Miss Kinney and her staff and students set up quarters on the former campus of the American College for Girls, in Üsküdar. ACG had vacated the property before the war in favor of a site in Arnavutköy. The American Board assumed administrative responsibility for Miss Kinney's school, which adopted the title American Girls' School (*"Amerikan İnas Mektebi"*). Henceforth, it ranked among the ABCFM's educational institutions in Turkey, including Tarsus American College (TAC) and the American Collegiate Institute (ACI), in İzmir.

During its first year in Üsküdar, the American Girls' School had seven classes, running from fourth grade through the second year of high school. As in the past, Christians made up the majority of pupils. Statistics for 1921–22 show an enrollment of 167 Armenians, six Greeks, two Americans, four Jews, and two Turks. However, after the establishment of the Republic of Turkey in 1923, the composition of the school's student body began to change. At the end of the 1920s, 50% of the enrollees were

Turkish Muslims; a decade later they comprised the majority.

The American Girls' School was placed under government control in the mid-1920s, along with all foreign academic institutions in Turkey. In 1926, the Ministry of Education officially recognized it as the American Academy for Girls (AAG), or *"Amerikan Kız Lisesi"* (AKL). The school conformed to national standards set by the Ministry, dropped religious teaching, and adopted a curriculum based on secular principles that stressed Turkish language, society, and culture. Rather than serving a religious or ethnic community primarily, it now served the nation.

As AAG adapted to new educational criteria, it preserved its broad vision. Miss Kinney, who led the school through the changes of the 1920s, summed this up when she was asked to explain the school's educational purpose: *"I do not desire that graduates of this school should depart with a certain supply of knowledge only. They should take with them the spirit of work, obedience, modesty and especially the spirit of service. I believe that without these qualities our work as well as their work will be in vain."*

Mary Kinney died in 1930, and after short-term administrations by two different principals, Jessie Martin (1892–1980) took over as AAG's director in 1936. She occupied the post for twenty years.

Together with Turkish vice-principals Bülent Yaner and Semiha Malatyahoğlu (a 1928 graduate of the Academy), Miss Martin oversaw the growth of the student body, the renewal of the campus, and a reorientation of the educational program.

While continuing to offer training in home economics, AAG under Miss Martin focused more on preparing students for higher education. The school gained prestige as a college preparatory institute, and the number of applicants increased to the point that some parents registered their daughters two or three years in advance for a coveted entry space. Finally, in 1955, to assure acceptance of the most deserving students, all candidates were required to take an entrance exam that had been prepared by the principals of the American Board schools in Turkey.

By the mid twentieth century, the American Academy for Girls had become one of the largest American Board schools in Turkey. Yet, despite AAG's size and stature, its campus was in a dismal state. Some buildings had even been condemned by the Istanbul fire department. Miss Martin began to improve the site in 1946, and over the next decade several structures were renovated or constructed anew.

Helen Morgan (1912–2004), Jessie Martin's successor, initiated further changes at the American Academy for Girls. One of her most noteworthy achievements was to democratize the school's administrative structure. She established various committees to give teachers, as well as other staff,

Highlighting the richness and beauty of Turkish culture has long been a central facet of the American Academy.

greater voice in decisions related to the running of the institution. Moreover, by the 1960s, she had achieved an almost equal balance of foreign and Turkish faculty by increasing the number of international staff members, fostering a truly intercultural academic and social environment.

Miss Morgan also fostered new extracurricular activities to augment the academic program. She especially encouraged social service, and student groups were formed to provide food, clothing, and other basic necessities to poor families; teach evening literacy classes; visit the sick in hospitals; and operate a bookmobile to distribute reading material in villages near Istanbul. These endeavors were

AAG student helping an orphan learn to read in the 1970s. Social service continues to be vital part of life at UAA.

Day's beginning, or day's end? AAG students in the 1970s.

A secret shared on the Üsküdar campus decades ago remains caught in time.

consistent with AAG's aim of training its students to be active, contributing members of society.

Helen Morgan's retirement in 1977 heralded the close of an era. Except for one of her successors, Martha Millet (who had taught at AAG since the late 1950s and would serve as principal from 1979 to 1987), Miss Morgan was the last American director to devote most, if not all, of her career to the Academy. Since its establishment in Bahçecik a century earlier, four women had essentially guided the institution: Laura Farnham, Mary Kinney, Jessie Martin, and Helen Morgan. Subsequently, professional administrators would run the school for shorter terms.

A further milestone was passed in 1981 when AAG registered its last group of first-year boarders. No longer financially viable, the boarding program was phased out, ending a tradition which had started in Bahçecik. An even more momentous change occurred nine years later. After more than a century as a girls' school, 54 boys were admitted to the Academy in September 1990. To reflect its new co-educational status, the school adopted the name Üsküdar American Academy (ÜAA), or "*Üsküdar Amerikan Lisesi*" (UAL) in Turkish.

ÜAA reached another landmark in 1997 when

Turkey adopted a new eight-year primary education system that eliminated middle school as a distinct level. At this time, the American Board transferred management responsibility for the Academy to an independent and secular Turkish non-profit organization, the Health and Education Foundation ("*Sağlık ve Eğitim Vakfı*", or SEV).² Besides assuming complete administrative and financial authority over ÜAA in 1997, SEV also established an elementary school to offer patrons a full program of primary and secondary education.

Under SEV's leadership, Üsküdar American Academy currently ranks among Turkey's foremost high schools. It is accredited by the Council of International Schools (CIS) and belongs to the European Council of International Schools (ECIS). ÜAA students consistently achieve high scores on the national university entrance exam. Besides those graduates who enter the country's top universities every year, many are accepted annually to some of the most prestigious institutions of higher learning in Europe and North America.

ÜAA still places high priority on social service. A student association devoted to this concern organizes activities and events throughout the year to spend time with the less fortunate and assist the needy. Their efforts exemplify SEV's objective for the Academy and all of its schools in Turkey: to nurture educated adults who combine knowledge with a strong sense of personal and social responsibility, to lead fulfilling lives and to serve their country and humanity.

Outwardly, at least, Üsküdar American Academy today might not be recognizable to its founders or those who guided it through its transitions over the decades since 1873. Yet the main goal that they all shared—to educate youth in Turkey for their personal enrichment and society's benefit—is still as evident at ÜAA in the present day as at any time during its history. Everything passes, but high ideals are eternal. ✓

* This article is abridged from a history of ÜAA, *Enduring Transitions: A Brief History of Üsküdar American Academy, 1873-2010*, which will soon be published by the Health and Education Foundation. (The history contains a list of references for the information found in this abridgement.)

¹ The ABCFM and its women's auxiliary, the WBM, were American Protestant organizations that carried out religious, educational, and social work among Anatolia's Christians in the nineteenth century.

² Primarily composed of former American Board school graduates, SEV had been founded in 1968 to preserve and develop the American Board's legacy of educational, health, and social work in Turkey.

Mystery Pix

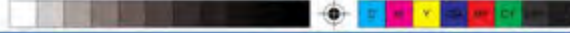
Can you identify the subject, location, and approximate date of this photograph from ABH history? Special credit will be given to anyone who can name the individuals in the picture. E-mail your responses to Brian Johnson (bdjohnson62@gmail.com). The answers will be published in the next issue of the magazine.

Doğru cevabı ilk gönderen mezunumuza İpek Çalışlar (ÜAA '65) imzalı *"Halide Edip: Biyografisine Sığınmayan Kadın"* kitabını armağan ediyoruz.

Identifying the Pix

The Mystery Pix photograph from Buluşma's last issue shows a science class at İzmir's American Collegiate Institute, probably in Taner Hall, in 1964. The teacher is Alice Darnell Jones, and the students are from the class of 1970. The first respondent to the quiz, and the winner of our prize, Bigül Borça, is pictured in the first row, middle desk. Fulya Soytürk, who came in a close second, is two desks behind her. Special thanks to Berül Ulukut (ACI '69), Ayşegül Pervane (ACI '92) and Serpil Hepakçın Alray (ACI '64) who also responded to the Pix!

*"Kalite ve ekonomi
Budget'ta buluşuyor."*

Ekonomik araç kiralamanın adresi Budget, güvenilir ekibi ve hızlı çözümleriyle hizmetinizde. Sürekli yenilenen, geniş filomuzdan dilediğiniz aracı kiralayın, en uygun fiyatlarla konforlu yolculuk yapmanın ayrıcalığına varın.

www.budget.com.tr
444 4 722

Whitman Shepard

Sağlık ve Eğitim Vakfı Lise Eğitim Koordinatörü Whitman Shepard'ın eğitim yöneticiliğindeki stratejisi bu iki kelimedede özetleniyor. Buna göre büyük hedefe ulaşmak için önce onu daha küçük hedeflere bölmek, sonra adım adım bunlara ulaşmak gerekiyor. Mr. Shepard planlı ve programlı hareket edilir, kurumlar arası işbirliği ve diyaloga da gereken önem verilirse her okulun yıl sonunda hedeflerine ulaşabileceklerini söylüyor.

Whitman Shepard, 30 yıldır ülkemizde eğitim sektörüne hizmet veriyor. Hem eğitimcilik aşkı hem Türkiye sevgisi ona aileden miras. Çünkü Shepardlar'ın Türkiye hikayesi 1800'lerde büyükdede **Fred Shepard** ve büyük nine **Fanny Shepard**'ın Antep Amerikan Hastanesi'ne gelmesiyle başlıyor. Sonra dedesi, babası ve kendisi bu zincire ekleniyor.

Bu yıl Sağlık ve Eğitim Vakfı Lise Eğitim Koordinatörlüğü görevine atanan Mr. Shepard, İzmir, Üsküdar ve Tarsus Amerikan'da eğitimin vakıf hedefleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından getirilen yeni uygulamaların müfredara adaptasyonu, eğitime küresel ve yerel bakış gibi farklı pek çok konuda yeni sorumluluklar üstlendi.

Yeni görevinden dolayı Mr. Shepard'ın heyecanı yüzünden okunuyordu. Sadece yeni görevi sebebiyle çok sevdiği öğrencilerinden ayrı kalacak olmasına üzüliyordu.

Whitman Shepard'la duvarındaki tabloyla başlayan sohbetimizde ailesinden, kariyerinden, eğitim sistemimizden ve yeni pozisyonunun ona getirdiği yeni sorumluluklardan konuştuk.

Eğitimciliği babanızdan etkilenecek mi tercih ettiniz?

Olabilir çünkü biz her zaman okul atmosferinin içinde olduk, evimiz ya kampüste ya da kampusun hemen yanındaydı. Annem de İngilizce öğretmeni idi. Her ikisini örnek aldım.

Kaç kardeşsiniz?

4 kardeşiz; 2 kız, 2 erkek. Ben sonuncuyum. Türk olsaydık herhalde ismim 'Yeter' olurdu. En büyüğümüz Susan. Amerika'da onkoloji hastanesinde hemşire. Margaret Miami'de resim öğretmeni. Ağabeyim Lorrin Shepard ise Florida'da büyük bir gösteri merkezinin müdürü. Aile bireyleri arasında güçlü bağlar var. Uzakta olsak da bu bağ hiç bozulmadı. Bu arada Margaret bir süre İzmir Amerikan'da ve Selanik'teki Anatolian College'da çalıştı. Bu okul enteresan, Merzifon'da kurulmuş, ancak 1923'teki mübadelede bütünüyle Selanik'e taşınıyor ve eğitimine aynı adla devam ediyor.

Tarsus'ta başlayan profesyonel eğitimcilik kariyeriniz sonra nasıl gelişti?

Ben Türkiye'deki eğitimcilik kariyerime Tarsus Amerikan'da matematik öğretmeni olarak başladım. İki sene orada çalıştıktan sonra Robert Kolej'e geldim ve tam 18 yıl orada çalıştım. Eşim Bengü'yle de burada tanıştım. Matematik öğretmenliğinin yanı sıra 'Atletizm Direktörü' olarak görev yaptım. Sonra matematik bölüm başkanlığına atandım. Okul yönetimi master yapmam için bir yıl izin verdi. Harvard'dan uluslararası eğitim alanında master derecem aldım. Robert Kolej'de 'Lise Direktörü' olarak 2001 yılına kadar çalıştıktan sonra Üsküdar Amerikan Lisesi'ne direktör olarak geldim.

18 yıllık Robert Kolej deneyiminden sonra Üsküdar'a dönerken neler hissettiniz? İki kurum arasında belirgin bir fark var mı?

Aldığım bir ortamdan kopmak başlarda zor geldi. Ancak burada bana daha iyi bir pozisyon önerildi. Ailemin de bu kurumlara çok emeği geçmişti. O yüzden Üsküdar Amerikan'ı tercih ettim. Robert Kolej'de bireysellik ön plandadır, Üsküdar Amerikan'da da birliktelik çok önemlidir. En belirgin fark bu bençe.

Amerika'da devlet ve özel okullar ile Türkiye'dekiler arasında nasıl bir fark var?

Amerika'da merkezi bir milli eğitim sistemi yok. Özel okullar istedikleri gibi eğitim verebilirler ve kimse de onlara karışamaz. Ancak akreditasyon almış olmaları ve eğitim dünyasındaki itibarları hayati derecede önemlidir. Bunları kazanmak hiç de kolay olmaz. Kamuya ait okullar ise her eyalette bulunan State Board of Education tarafından idare edilir. Türkiye'ye baktığımızda ise bütün okulların Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'na bağlı olduğu merkezi bir yapı var.

Fanny Shepard

Fred Shepard

Bir asır önce Shepard'lar Anadolu'da...

Mr. Shepard'in dedesinin babası (büyükdedesi) Fred Shepard 1882'de Antep'teki Merkezi Türkiye Koleji ve buna bağlı hastanede (şimdi SEV Amerikan Hastanesi) çalışmak üzere işe alınıyor. Fred Shepard, Michigan Üniversitesi'nden mezun bir tıp doktoru ve cerrah, eşi Fanny da aynı üniversiteden mezun. Ancak o yıllarda Osmanlı (tebası içinde kadınlar ebellek dışında doktorluk yapamadığından Fanny, botanik merakından ötürü kolejde tıbbi botanik dersleri veriyor.

Fred ve Fanny'nin oğlu Lorrin (Mr. Shepard'in dedesi) Antep'te doğuyor. Babasının izinden giderek doktor oluyor. Amerika'da okuyup Antep'e dönüyor. Onun oğlu (Mr. Shepard'in babası) Frederick Shepard da aynı babası gibi Antep'te doğup büyüyor ama o doktor olmak yerine öğretmenliği tercih ediyor. Halep'te biyoloji öğretmeni olarak göreve başlıyor. Burada bir parantez açalım. Mr. Shepard'in annesi Mary Alice Shepard'in da ailesi dört kuşaktır Japonya'da yaşıyor. Evlendikten sonra iki tarafa haksızlık olmasın diyerek Shepard'lar bir süre Amerika'da yaşıyor, sonra yurt dışına çıkmaya karar verdiklerinde Suriye'ye gidiyorlar. Mr. Shepard da burada doğup büyüyor. Fransız okuluna gidiyor, İngilizce derslerini de evde annesi veriyor. Yani ev okul, annesi de öğretmeni oluyor. Müfredat, materyaller ve sınav belgeleri Amerika'dan geliyor. Sınav sonuçları da yine oraya gönderiliyor.

Suriye'de başlayan politik sıkıntı bütün Amerikanlıların sınır dışı edilmesini gündeme getirince Shepard ailesi de Talas'a göç ediyor (1964). Frederick Shepard Talas'ta bir yıl müdürlük yapıyor. Mr. Shepard'ın ev-okul süreci burada da devam etmekle birlikte, dersleri antresi değil Talas Amerikan Ortaokulu'nun bazı öğretmenleri veriyor. Bu arada Arapça, Fransızca ve İngilizce konuşuyor. Talas'da başlayan dönemlerle birlikte Türkçe de dil hanesine katılıyor. (Bu arada Mr. Shepard ö. ü. ş gibi harflerin telaffuzunda zorlandığı için hâlâ Türkçe'yi öğrenmeye çalıştığını, ayrıca Türkçe'nin zor bir dil olduğunu belirtmeden geçemedi.)

Bir yıl Talas'ta kalan aile, baba Frederick Shepard'ın biyoloji üzerine doktora başlamasıyla yeniden Amerika'ya gidiyor (1965). Doktoranın ardından aile bu kez İstanbul'a geliyor. Frederick Shepard da Talas'tan sonra Üsküdar Amerikan'da çalışıyor, bir müddet Amerikan Okulları'nın eğitim koordinatörü olarak görev yapıyor. Shepard larına ilgili hoş bir başka tesadüf de bu. Çünkü Mr. Shepard babasından yaklaşık 45 yıl sonra aynı göreve atanıyor. Hani "tarih tekerrürden ibarettir" derler ya. Shepard ailesinde bu tekerrürler bir hayli fazla.

İstanbul'da yaşarken Mr. Shepard da üç yıl yabancı çocukların gittiği, 7-8 ve 9. sınıfa kadar eğitim veren International Community School'a gidiyor. O yıllarda İstanbul'daki yabancı çocuklar 9. sınıftan sonra eğitimlerine devam etmek için ya Amerika'ya ya da müfredatlarında yabancı dil eğitimi de olan yerel ama özel okullara gidiyorlar. Mr. Shepard önce iki yaşına Amerika'ya sonra da maceracı ruhunun izinde Tahtan'a gidiyor. Ağabeyi burada uluslararası bir okulda eğitim görüyor, o da bu okulda bir yıl okuyor. Bu arada aile de İzmir'e taşınıyor zira, baba Shepard İzmir Amerikan'da müdürlük yapmaya başlıyor. Böylece üç okulda görev yaparak turunu tamamlıyor.

Mr. Shepard liseden sonra üniversite için yeniden Amerika'ya gidiyor. Matematik ve psikoloji üzerine eğitim alıyor. Mezuniyetin ardından Swaziland'da matematik öğretmenini olarak çalışmaya başlıyor. Burada yaklaşık üç yıl çalıştıktan sonra bir yıl Amerika'nın küçük bir kasabasında devlet okulunda öğretmenlik yapıyor. Belki de hayatında ilk ve son kez öğretmenlik yaptıktan bu kadar sıkılıyor. "Çocukların hiçbirinde öğrenme heyecanı ve isteği yoktu" dediği bu sürecin ardından totayı yeniden ülkemize çeviren Mr. Shepard, 1981'de Tarsus Amerikan'la Türkiye'deki profesyonel eğitimcilik hayatına başlıyor.

"Tek tip eğitim kesinlikle doğru değil. Belki görevinizi yapmak adına en kolay çözüm gibi durabilir ama memleketin ihtiyaçları bu uygulamayla karşılanabilir mi? Bence hayır!"

Sizce merkezi yapının gerekçeleri neler?

Eğitim bir savunma sistemi gibi görülüyor. Eğer eğitim gibi ülkenin geleceğini etkileyecek bir konuyu bütünüyle serbest bırakırsanız o zaman dışardan gelebilecek birtakım güçler buradaki gençliği farklı yerlere sürükleyebilir. Çünkü bazıları için eğitim amaç değil araçtır; politika, din, terör veya başka amaçlar doğrultusunda gençleri eğitebilirler. Bu yüzden devlet için eğitim çocukları iyi birer vatandaş olarak yetiştirerek bu tehlikelerden onları ve toplumu koruma gibi bir anlam taşır. Türkiye'de devletin eğitim alanında işini zorlaştıran bir durum çok sayıda değişik müfredat ve programa sahip lisenin olmasıdır. Endüstri Meslek, Kız Meslek, İmam Hatip, Fen, Anadolu gibi farklı liseler var. Bir de Jçe sisteminde şu aralar o kadar çok değişiklik yaptılar ki, her birinin kontrolü, takibi, yönlendirilmesi gerçekten ciddi bir iş yükü demek. Bu açıdan MEB ve Talim Terbiye Kurulu'nun ajandası çok yoğun. Aslında memleketin eğitim sorunlarına bakıldığında bizim özel okullar olarak yaşadığımız sorunlar basit kaçabilir. Eğitim sistemini hararetle eleştirenlere bazen şu soruyu soruyorum; "Siz oluyadınız neler yapardınız, alın size kaynak, hadi çözüm bakalım sorunları" deyince herkes geri adım atıyor. Sorunlar o kadar kolay çözülüyor ancak inandığım bir şey var ki o da tek tip eğitim kesinlikle doğru değil. Belki görevinizi yapmak adına en kolay çözüm gibi durabilir ama memleketin ihtiyaçları bu uygulamayla karşılanabilir mi? Bence hayır!

MEB'in bu yükünü hafifletme konusunda öneriniz nedir?

Türkiye'de eğitimde bir piramit düşünün, en altta ilköğretim, ortada daha az sayıda lise ve en üstte de üniversite var. Yukarıya doğru tırmandıkça yarış kızışıyor. Her yıl yaklaşık 1 milyon öğrenci liseye gidiyor. Bu yıl üniversite sınavına 1,5 milyon civarında öğrenci girdi. Bunların ancak 300 bin kadarı üniversitelere yerleşebildi. Üniversite ve liseleri çoğaltarak herkese yer açmak oldukça pahalı bir yöntem. Aslında daha çok özel okul olabilir ve imkanı olan ya da burs alan bunlara gider. Bu arada devlet de kendi sistemi içindeki okulların eğitim kalitesini belli bir seviyeye çıkararak kendi elini güçlendirebilir. Böylece çocuklarımız sırf eğitimi daha iyi olduğu için yaşadıkları semtin dışındaki okullara gitmek zorunda kalmaz, enerjilerini, zamanlarını daha iyi değerlendirmiş, masraflarını da daha azaltmış olurlar.

Türkiye'de özel okullar ne kadar özgür?

Yabancı öğretmenlerin bu sisteme uyum sağlamaları zor oluyor.

Benim stratejim "chunk it"

Benim stratejim "chunk it" yani ana hedefe ulaşmak için küçük hedefler koyup ilerlemektir. Bunun için zaman çizelgesi ve iş planı yapmamız gerekiyor. Zaten matematikçi olduğum için planlı olmaya önem veririm. İş planından müdürler sorumlu. Her toplantımızın ilk gündem maddesi iş planında gelişen noktayı sorgulamak olacak. Her kampüsün kendi iç karnesinde de bunlar ortaya konacak.

Hiçkimse bu kadar merkezi kontrol sistemi içinde çalışmak istemez. Geçen 30 yıla baktığımda Millî Eğitim Bakanlığı ve Talim Terbiye Kurulu'ndan bazı istisnalar kazandığımızı söyleyebilirim. Örneğin bizim müfredatımız, sınıf geçme sistemlerimiz ve ders takip çizelgelerimiz devlet okullarından farklılıklar gösterir. Sistemde radikal düzenlemeler yaptıkları zaman da önce bunların gerisindeki felsefeyi anlamaya çalışır, daha sonra da kendi sistemimize bunları nasıl adapte edebileceğimizi düşünürüz. Uygun formülleri yetkili birimlerle paylaşır, kimi zaman uzlaşır kimi zaman uzlaşmakta zorlanırsınız. Örneğin yeni eğitim öğretim dönemiyle birlikte lise sisteminde inanılmaz değişiklikler söz konusu.

Nedir o değişikliklik?

Diploma alanlarını tamamen kaldırdılar. Son iki sene içinde Prep 9-10'da bunları uygulamak istiyorlar. Buna göre öğrenciler üniversiteye hazırlanmak için istedikleri dersi alabilecekler, prensip olarak güzel bir uygulama ama uygulama için zamana ihtiyacımız var. İlköğretimde de yeni bir ders dağıtım çizelgesi çıkarttılar. Biraz daha fazla ders koydular. Amerikan Board Okulları üzerinde tüm bu değişikliklerin

nasıl uygulanacağını belirlememiz gerekiyor. Planlama yapmak istiyoruz.

Kısa vadede umutlu musunuz?

Bakalım, isterseniz bu konuyu bir sene sonra konuşalım. Ders dağıtım çizelgeleri üzerinde çalışmak için bir sene izin istedik. Aslında bizim okullarımızda bir sıkıntımız yok, çünkü devlet okulları ve Türkiye'deki çoğu okullar diploma alanlarına 9. sınıftan sonra giriyorlar ama bizim okullarımızda 10. sınıftan sonra diploma alanlarına giriyor öğrenciler. Bu yüzden sıkıntı yaşıyoruz ama yine de üzerinde çalışacağız. Umarım Talim Terbiye Kurulu'nu ikna edebiliriz.

Eğitim sistemimizde yanlış giden bir şeyler var ki sürekli bir yap-boz durumu yaşıyoruz.

Bir sıkıntı varsa değişim kötü bir şey değildir ama planlı değişim önemlidir ve bu uzun vadeli düşünülmelidir. Türkiye'de uzun vadeli planlamalar yapmak çok zor. Son yıllarda liseye ve üniversiteye girişte sınav sistemleri cpey değişti. En son yapılan değişiklikte lisede diploma alanları tamamen kaldırıldı. Buna göre öğrenciler üniversiteye hazırlanmak için istedikleri dersi alabilecekler. Prensip olarak güzel

bir uygulama ama işlerlik kazanabilmesi için zamana ihtiyaç var.

Bir röportajınızda öğrencilerin daha çok ders çalışmak zorunda kaldıkları için şamataya yeterince zamanlarının kalmadığını söylemişsiniz. Şimdi getirilen yeni uygulamalarla daha da çok çalışmaları gerekmiyor mu?

Maalesef, bu sene lisçilerin çalışması gereken daha çok ders var. İki sene öncesine kadar sene sonunda bir sınava giriyorlardı, geçen sene eski sisteme göre iki aşamalı sınav uygulandı. Buna göre nisanda girdikleri sınavdan geçerlerse haziranda Türkçe, fen, matematik ve yabancı dilden seçecekleri en az iki ya da daha fazla sınava girecekler. Bu da daha çok çalışmaları anlamına geliyor.

Özel okul eğitiminin pek çok artıları olduğunu biliyoruz ama eleştirdiğiniz tarafları da var mı?

Özellikle ilköğretimden itibaren özel eğitim görenlerin akademik açıdan değil de sosyal açıdan yeterince gelişmediğini görüyorum, yaşadıkları toplumdaki kopuk duruyorlar. İlköğretimden üniversiteye kadar tek-tip bir çevrenin içinde olduklarından herkesin aynı imkanlara

Çobankaya'ya tatil

Mr. Shepard sohnete başlamadan önce duvarında asılı Çobankaya tablosunun ilginç hikayesini anlattı. Resmi Amerikan Koleji resim öğretmenlerinden Marc Johnson yapmış. 1940'lı yıllarda büyükbabası ile bütün aile İstanbul'dan Uludağ'daki Çobankaya'ya tatile geliyormuş. Aile İstanbul'dan önce gemiyle Mudanya'ya, kamyonla Bursa'ya, oradan eşeklerle Uludağ'a ve Çobankaya'ya giderlermiş. Daha sonra kolej öğretmenleri de kamp yapmak üzere buraya gelmişler. Mr. Shepard da büyükbabasının başlattığı bu geleneği devam ettirenlerden. Ailesiyle zaman zaman Çobankaya'da kamp yaptıklarını söylüyor.

"Çocukların hayatının içinde olmanız gerek. Öğrenci o zaman onu desteklediğinizi düşünür, 'Beni ezmiyor, destekliyor' der. Zaten eğitim sistemi ve sınavlar yeterince eziyor, evde aileler eziyor. O yüzden ezmek yerine onları yukarı kaldırmak zorundayız."

sahip olmadığını öğrenemiyorlar. Şimdi belki bu fark edilmiyor ama bu öğrenciler büyüyüp mezun olduklarında toplumla aralarındaki uçurum daha belirginleşecek.

Eğitim koordinatörü olarak üç okul için ne gibi hedefler koydunuz?

Onümde yaşayarak geliştireceğim bir süreç var. Üsküdar Amerikan Lisesi'nde dokuz yıl görev yaptığım için burası hakkında epey bilgi ve deneyim sahibiyim. Ancak

İzmir ve Tarsus'la ilgili seneler öncesine dayanan sınırlı bir bilgim var. İlk olarak her iki okulu da ziyaret edip, neler olup bittiğini anlamaya çalışacağım. Bu anlamda ilk hedefim kendi kendimi eğitmek diyebilirim. Tabii ki vakıf olarak okullarımız için ortak belli hedeflerimiz var, onları da müdürlerimizle paylaşmak istiyorum.

Öğrenciler arasında sevilen bir isimsiniz. Zordur bu sistemde sevilen matematikçi ve müdür olmak. Siz nasıl başardınız bunu?

Bilmiyorum bunun cevabını ama çocuklarla empati kurabiliyorum. Sert ve ulaşılamaz değilim. Güler yüzlü iletişime önem veririm, arada öğrencilerimle basketbol oynarım, hikayeler, fıkralar anlatırım. Onların hayatının içinde olmanız gerek. Bu hem çok kolay değil hem de ancak bir seviyeye kadar girebilirsiniz. Eğer başarabilerseniz o zaman yavaş yavaş

onları yukarı itekleyebilirsiniz. Öğrenci o zaman onu desteklediğinizi düşünür, "Beni ezmiyor, destekliyor" der. Zaten eğitim sistemi ve sınavlar yeterince eziyor, evde aileler eziyor. O yüzden ezmek yerine yukarı kaldırmak zorundayız onları. Yeni görevimin tek üzücü tarafı öğrencilerimden uzak kalacak olmam bence. 30 yıl öğretmenlik yaptıktan sonra asıl alışması zor olan bu olacak.

İNSAN İÇİN YAŞAMA HAKKI EN KUTSAL HAKTIR.

130 YILDIR

BU HAKKIN SAVUNUCUSU OLARAK
HİZMETE DEVAM EDİYORUZ.

HAZIRLAMA HATTI
0342 444 5 424

Tepebaşı Mah. Yüksek Sok. 3/A 27010 Gaziantep

T: +90 (342) 220 0211 (pbx) F: +90 (342) 220 0210 W: www.sah.com.tr

Kadınlar da tarih yapar

İpek Çalışlar (ÜAA '65), 'Halide Edib: Biyografisine Sığmayan Kadın' kitabında Cumhuriyet tarihinin en önemli isimlerinden Halide Edib'i tüm yönleriyle anlatıyor. Tarihin aslında hep birlikte yapıldığını ama erkekler lehine yazıldığını söyleyen İpek Çalışlar, "Tarihin daha doğru okunabilmesi için gölgede bırakılan kadınların gün ışığına çıkartılması gerekir" diyor.

Dencyimli gazeteci **İpek Çalışlar**, 2004 yılından bu yana biyografi üzerine yoğunlaşmış. İlk olarak **Atatürk**'ün eşi **Latife Hanım**'ın biyografisini kaleme alan ve büyük bir başarı yakalayan İpek Çalışlar, şimdi de **Halide Edib**'in biyografisiyle karşımızda. Biyografi yazımının çok zor ama çok zevkli bir iş olduğunu söyleyen Çalışlar, bu işin en heyecanlı yanının 'keşif duygusu' olduğunu belirtiyor. İpek Çalışlar'la Büyükdada'daki evlerinin bahçesinde zaman zaman Oral Çalışlar'ın da dahil olduğu bir sohbette, Halide Edib biyografisinin nasıl ortaya çıktığını konuştuk:

Halide Edib'i yazma fikri nasıl ortaya çıktı?

2001 yılında **Frances Kazan**'ın Halide adlı romanını okudum ve çok etkilendim.

Bir yabancı'nın yazmış olduğu kitaptan Halide'yi dolaylı bir şekilde tanımaya çalışmak, beni biraz utandırmıştı. O yüzden Halide'nin yazdığı kitaplar yöneldim: **Mor Salkımlı Ev** ve **Türk'ün Ateşle İmtihani**'ni okudum hemen. Bu okumaların ardından Halide, bana daha da ilginç geldi ve meraklandım. Bunun üzerine **Ayşe Durakbaşı**'nın **Halide Edib: Türk Modernleşmesi ve Feminizm** adlı kitabını okudum ve bu okumalardan yola çıkarak **Cumhuriyet Dergi** için Halide Edib'le ilgili bir yazı kaleme aldım. O sırada Halide Edib'in ailesiyle iletişim kurdum ve albümüne ulaştık. Bugüne kadar görmediğimiz çok güzel fotoğraflarla karşılaştığımızda bütün ekip şaşırık. Bu fotoğrafların en güzel ve en çarpıcısını dergiye kapak yaptık. Yazının başlığını da "**Tanımadığımız**

Halide Edib" koyduk. Anlatmak istediklerim dergideki dört sayfaya sığmamıştı. Yazıyı hazırlarken Ankara'dan meclis tutanaklarına kadar birçok bilgi istemiştik. Tutanakları getiren **Ahmet Tan**, "**Bu kadar emek bir dergi için çok fazla, neden kitap yapmıyorsun?**" dediğinde, dergi faaliyetlerinden çok mutlu olduğumdan dolayı bu teklifi o kadar dikkate almamıştım. 'Latife Hanım' kitabını yazıp bitirdikten sonra "**Ben şimdi neler yapacağım?**" diye düşünmeye başladığımda da Halide Edib aklıma gelmemişti. O günlerde **Nazım Hikmet**'in eşi **Münevver**'in portresini yazmayı düşünüyordum. Ama ailesi sıcak bakmayınca bu projeden vazgeçtim ve kendime yeni bir hedef aradım. Arkadaşlarımdan da kışkırtmasıyla Halide Edib'e başladım.

Biyografi yazmaya nasıl karar verdiniz?

2004 yılında gazetecilik serüvenim bitti ve işsiz kalmıştım. O günlerde TRT döneminden arkadaşım ve çok değerli bir spiker olan **Ülkü Giray**'ın evinde ziyaret etmişim. Kütüphanesinde bir kitap dikkatimi çekti: **İsmet Bozdağ**'ın kaleme aldığı, Latife ve Atatürk'ün evliliğinin anlatıldığı bir kitap. **Ülkü Giray**'dan o kitabı ödünç aldım. Kitabı eve varmadan yolda bitirmiştim. **Oral** eve geldiğinde de, "Artık iş aramıyorum, çok güzel bir kınım buldum" dedim.

Biyografi fikriyle mi yola çıktınız?

Amacım bir biyografi yazmak değildi, araştırma yapmak istiyordum. Latife Hanım'ı 'gazete dizisi' olarak düşündüm başlangıçta. Kütüphanemizdeki Cumhuriyet tarihine ilişkin tüm kitapları indirdim ve çize çize okumaya başladım. Latife Hanım çalışmaları sırasında Halide Edib çok sık karşına çıktı. Onun çok zor bulunan ve Türkiye'de baskısı yapılmayan, İngilizce kaleme aldığı iki am kitabı var. **Ayşegül Altınay** sayesinde bu iki kitabın fotokopisini edindim. Latife'yi yazarken bu kitaplar çok işime yaradı. Atatürk ile Latife'nin karşılaşmasını anlatan belki de tek kişidir Halide Edib. Yeri gelmişken şunu da söyleyeyim: O dönemi yaşamış ve o döneme ilişkin anıları yazmış insanların hemen hemen hiçbirisi Halide Hanım'la ilgili bir şey yazmamış ya da bir iki satırla geçirmiştir. Onu yok saymak, unutturmak için ağzıbirliği yapılmış sanki. Oysa Halide Edib, anılarında o dönemi ve dönemin kişilerini uzun uzun, ayrıntılı kaleme almış.

Daha önce biyografi denemeleriniz olmuş muydu peki?

Gazetecilik yaparken de küçük küçük biyografiler yazıyordum. Hem Cumhuriyet Dergi'de hem de Nokta dergisinde sık sık yayınladığımız bir yöntemdi: Öne çıkardığımız kişilerin portrelerini oluşturalıyorduk. **İndira Gandhi, Adnan Menderes, Sevgi Soysal,**

Deniz Türkalı, Camille Clandet ve Yılmaz Güney gibi birçok kişinin portresini yazmıştık.

Gazeteciliğe nasıl başladınız?

Esas olarak ben dergiciyim, ama ondan öncesi de var. Bu mesleğe haberci olarak TRT'de başladım, uzun yıllar dış haberler muhabiri olarak çalıştım. Daha ziyade masa başındaydım işim. Çeşitli ajansları tarayıp derlemeler yapıyorduk. Oğlumuz **Reşat**'ın doğumu için İstanbul'a taşındıktan sonra da üç yıl TRT İstanbul Televizyonu'nda görev yaptım. 12 Eylül'de TRT'yle ilişkimi kesilip başka kurumlara tayin edilen 101 kişiden biri de bendim. TRT'den ayrıldıktan sonra çok kısa bir süre **Banker Kastelli**'nin halkla ilişkiler bölümünde çalıştım. TRT'den spiker arkadaşım **Ülkü Giray**, Kastelli'nin halkla ilişkiler müdürüydü. O dönemde **Oral** hapisteydi, hiç kimse hayat arkadaşı hapse olan birini işe almıyordu. **Cevher Özden**, "Kimin başına ne gelecek belli mi?" demiş ve beni işe almıştı. Onun da son altı ayıymış meğer! Ondan sonra **Nokta**, **Sokak Dergisi**, **Cumhuriyet** gazetesinde çalıştım. Beş yıl çalıştığım **Nokta**'da haber müdürlüğü yaptım. **Nokta**'mın en parlak zamanıydı ve çok cesurca işlere imza atıyordu. Daha sonra **Sokak** dergisi deneyimini yaşadık. Dergi, sokağın sesini duyurmak amacıyla çıkan patronsuz bir dergiydi. Sahibi de çalışanlar, yani bizlerdik. Sekiz ay çıkarabildik dergiyi ama unutulmaz ve heyecanlı bir deneyimdi.

Türkiye'de yazılan biyografi kitaplarının sayısına bakınca çok tercih edilen bir kulvar değilmiş gibi görünüyor. Siz de böyle mi düşünüyorsunuz?

Bence de Türkiye'de yeterince biyografi yazılmıyor. Bu alan oldukça bakir. Oysa biyografi okumak çok zevklidir. Ben kendime "biyografi hastası" diyebilirim. Uzun, kısa her türlü biyografi benim ilgimi çekiyor. Çünkü insan hayatı, büyük sürprizlerle dolu. Bir hayatın içine

"Geçen gün biri kendi biyografimi yazmamı önerdi, ama otobiyografi o kadar keyifli gelmedi bana. Ben keşfetmeyi seviyorum. Bildiğim şeyleri kağıda dökmeyi değil."

girdiğinizde çok şaşırtıcı, müziyevi şeylerle karşılaşabilirsiniz. Üstelik, yazmak, okumaktan da zevkliymiş. Çünkü bir hayatı araştırma sürecinde pek çok keşif yapıyorsunuz ve bu bana büyük heyecan veriyor. Ayrıca bu süreçte şunu da fark ettim ki insanlar biyografiyle tarih okumanın da zevkine varıyorlar. Biyografi, insanlarda merak ve heves uyandırıyor. İnsanlar, o olayların geçtiği tarihsel formu, o olayları etkileyen tarihsel faktörleri de daha yakından öğrenmek istiyorlar. Geçen gün biri kendi biyografimi yazmamı önerdi, ama otobiyografi o kadar keyifli gelmedi bana. Ben keşfetmeyi seviyorum. Bildiğim şeyleri kağıda dökmeyi değil.

Biyografi yazarken geniş bir araştırma yapıyorsunuz. Daha sonra araştırdıklarınızı kurguluyor ve yazıyorsunuz. Bu aşamada bir bocalama yaşıyor musunuz, en çok nerede zorlanıyorsunuz?

Özellikle Latife'yi yazarken kitabın 'giriş' bölümünde çok zorlandım. İzmir'le giriş yapayım dedim olmadı. Ailesinin hikayesini anlatarak başlayayım dedim, içime sımamı. Bunun üzerine **Orhan Pamuk**'u arayıp akıl danıştım. O da, "10 tane heyecanlı giriş yaz, hangisi içine sinirse onunla başla, onu eklen alarak geri dönersün" dedi. Bu fikir işime yaradı. 'Giriş' dediğimiz bölüm yedi-sekiz sayfalık bir bölüm ama bence kitabın en zor ve en belirleyici bölümü. Biyografi yazım tekniğine ilişkin kitaplar vardır mutlaka ama ben nedense o kitapları hiç okumadım. Aslında her işi usulüne göre

yapmayı prensip edinmişimdir ama herhalde dergilerde edindiğim tecrübenin bana yol göstereceğini düşündüm.

Biyografi yazarlığı ekip işi mi ya da tek başına altından kalkılabilir mi?

Yazıyı ben yazıyorum ama mesela **İnci Enginün**'ün o kocaman araştırması olmasaydı ben bu çıkan işin ancak yarısını yapabilirdim. Belli ki o da bu doçentlik tezinin çok uzun zaman ayırmış. Mutlaka kilit tarih kitaplarının olması gerekiyor, fakat bunlar çok eksik. **Cemil (Koçak)**'in **İkinci Parti** adlı kitabı Halide'yle hemen hemen aynı zamanda çıktı. Elinde olsun isterdim ama neyse ki **Neşe (Düzel)** bir söyleşi yapmıştı. Bu söyleşiler çok işime yaradı. Neşe'ye minnettarım.

O dönemi **Eric Jan Zürcher** çok güzel anlatıyordu, fakat Hollandalı bir tarihçiden alıntı yapmak yanlış geldi. Neyse ki danıştığım akademisyen arkadaşlar bu konuda içimi rahatlatmışlar: "*Türkiye tarihini andan daha iyi anlatan yok, tabii ki kullanacağım*" dediler.

Sonra çok iyi bir editörlük yapıldı. Önce bir tarih editörü okudu, sonra Türkçe editörü okuyup yazım hatalarını düzeltti. Sonra bir başka tarih editörü tekrar okudu. Keçke bir haftamız daha olsaydı, dipnotların hazırlanması sırasında biraz sıkıştık, fakat başka tarihimiz belli olduğu

için o tarihe yetiştirdik.

Biyografi yazarlığı tek başına olacak bir iş değil. Yeni geliyor bilgisayar takılıyor, adada **Yahya Akyel** diye bir arkadaşım var, onu çağırıyorum. Bunun gibi, bir sürü kişiden yardım aldım. Yazdıklarımı arkadaşlarıma okuttum, onlarla tartıştum. Bunlar değil de yükü kaldıracak bir asistanım olmadı. Kütüphanelere gitmek, fotokopileri çekirmek, kişilerle konuşmak için bir yardımcının olması hoş olurdu, en azından kitabın hazırlanması dört sene tutmazdı. Ama emeklerimize değmiş gerçekten.

Bir kitap nasıl ortaya çıkıyor? Örneğin Halide'yi yazarken nasıl bir süreçten geçtiniz?

Altı ay sadece okuyorum, Notlar alıyorum, renkli post-it'lerle kendime işaretler koyuyorum. Okuma sürecinde sadece biyografisini yazacağım kişiye ait okumalar yapıyorum; o kişinin ilişkide olduğu insanlara ve o kişinin yaşadığı tarihe ilişkin de birçok okuma yapıyorum. Bu arada yüz yüze görüşmeler de oluyor. Bu konuşmaları hemen deşifre edip ekrana aktarıyorum. Yazmaya başlarken kafamda bölümleri oluştuyorum. Tabii, yirmi bölüm diye planladığım bir kitap bittiğinde otuz bölüme çıkmış olabiliyor. Daha sonra bölüm bölüm yazıyorum.

Gazetecilikten gelen alışkanlığımı her bölümü, sanki bir dergi kapağı yapıyormuşçasına yazıyorum. Daha sonra karşıma yeni çıkan bilgileri o bölüme ekliyorum. Halide'yi yazarken akademisyen arkadaşım **Ayşegül Altınay** kanalıyla ulaştığım, Halide Edib'in anılarından gerekli bölümleri, **Rita Urgan** benim için Türkçeleştirdi. Dönemin İngilizce gazetelerinin çevirileriniyse ben yaptım. O döneme ilişkin Türkçe metin bulmak neredeyse imkansız. Tüm metinler ya Osmanlıca ya da İngilizce. Türkçe metin bulduğum zaman sevinçten havalara uçuyordum. Halide Edib'in bir sürü güzel makalesi var, onları kütüphanelerden topladık. Bir kısmını **Bilkent Üniversitesi'nden Mehmet Kalpaklı** bana CD'ler halinde getirdi. Tüm bunlarla ne asistan ne sekreter olmaksızın tek başıma uğraşıyor, takip ediyordum. Ama sağ olsun **Oral**, ne zaman "*bana lazımsın*" desem anında yardımına koşuyordu. Mesela İngiltere makalelerinin hepsini **Oral'a** okuttum. "*Sen oku, ben bilgisayara geçeyim*" dedim. Mesela İngiltere makalelerinin CD'ye çekilmiş kopyalarını **Oral** okudu, ben bilgisayara girdim. İşin en zor tarafı o kadar bilgiyi biriktirdikten sonra girecek yer yok diye bir bölümü tasfiye etmeniz.

Peki o tasfiye ettiklerinizden de bir şeyler çıkar mı?

Benim kıyamadığım bazı şeyler var, mesela 1924 tartışması. Bunları makalelerin tamamı yayımlansın diye tarih dergilerine veremeyi düşünüyorum. Tarihimizin arka planını anlatan ancak Osmanlıca oldukları için gün ışığına çıkmayan bu makalelerin yayımlanması en büyük arzum.

Halide'yi yazarken yaklaşım şeklinizi nasıl belirlediniz?

Bir taraflıyla siyasi bir taraflıyla romancı, tam anlamıyla gelişkin bir kanaat önderini yazmak kolay değildi. Ben kitabı yazarken onun hayatında önemli bulduğum çizgileri takip etmeye çalıştım. Kadın meselesindeki rolünü, Ermeni meselesine yaklaşımını,

siyasette oynadığı rolü, manda meselesini, Mustafa Kemal’le çatışmasını, çocuklarıyla ilişkisini ve demokrasi tarihimize katkısını yıl yıl izledim. İşin en zorlayıcı taraflarından biri, Halide’nin anılarını yazmış olmasıydı. Dolayısıyla benim hazırladığım bu kitap anılardan farklı olmalı, başka noktalara da açıklık getirmeliydi.

Kitaba gelen tepkiler nasıl?

Kitap yayımlandıktan kısa bir süre sonra Faruk Eczacıbaşı’ndan bir telefon aldım. Kitabı okuduğunu anlattı. “*Şu an İngiltere’deyim*” dedi. “*Sonra konuşuruz o zaman*” deyince de “*Yok yok, kitabın İngiltere’indeyim*” deyip güldü. Sabancı Üniversitesi’nin rektörü Prof. Dr. Nihat Berker bu sene Robert Kolej’deki mezuniyet konuşmasında Halide Edib’in biyografisini okuduğunu büyük bir heyecanla anlatmış. Bir okurum “*Latife ile Halide’yi yan yana koyduğumda okuduğum en iyi Atatürk biyografisi ortaya çıkıyor*” dedi. Toplumun Halide Edib’e ve tarihimize bakış açısında bir değişim yaşanıyor. En önemlisi bu. Benim çalışmamın ardından Halide Edib’in İngilizce anılarının Türkiye’de de yayınlanması gündeme geldi; bu da çok önemli bir gelişme.

Yazdığınız iki biyografi kitabının kahramanı da kadın. Neden erkek biyografisi değil de kadın biyografisi yazmayı tercih ettiniz?

Tarih aslında hep birlikte yapıyor ama erkekler lehine yazılıyor. Kadınların haklarını iade edebilmek ve tarihin daha doğru okunabilmesini sağlamak için gölgede bırakılan kadınları gün ışığına çıkartmaya çalışıyorum. Bunlar bizim geçmişimizin önemli kadınları. Bu önemin altını çizebilirsek bizim de önemimiz ortaya çıkar. Ben bilinçli veya bilinçsiz hep kadın hareketinin bir tarafından tutmaya çalışmışumdur. Esasen yayıncı olarak tutmuşluğum daha fazladır. Kadın haberlerine hep özel önem vermiş, her fırsatta öncü kadınları tanıtmaya çalışmışumdur. 2004 yılında

Cumhuriyet’ten ayrıldıktan sonra KA-DER’de (Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği) çalışmaya başladım. KA-DER beni bazı noktalarda keskinleştirdi. Kadın temsili konusunda daha hassas hale geldim. KA-DER’de çalışırken Latife’yi yazmaya başladım. Bundan dolayı konuya duyarlılığım daha da artmıştı ve Latife’nin parlamentoda temsil edilme isteğini çok önemsedim. Cumhuriyet’in başlangıç yıllarındaki bu cesur ve ısrarlı tavrın kadın hareketi tarihi açısından da çok önemli olduğunu gördüm. O yüzden bu mücadeleye kitapta büyük bir bölüm ayırdım. O yıllarda güçlü bir kadın hareketi var. Onu da bu vesileyle gündeme getirdim. Halide Edib’in de mücadelesi bu anlamda çok önemli ve yol göstericiydi. O günlerde verilen mücadeleyle günümüzde verilen mücadelenin bağlarını kurmak istedim.

Siz de bir kız okulunda okudunuz, bize okul yıllarınızdan söz eder misiniz?

Üsküdar Amerikan’daki yıllarımı ve hoş dersler okutulduğunu çok iyi hatırlıyorum. İngilizcenin kalitesi de bütün bu araştırmalarda rol oynuyor. Köklü bir İngilizce öğrenmek iyi fikir esas olan sistem benecce, Dr. Canfield diye bir öğretmenimiz vardı, bize araştırma yapmayı, kütüphane kullanmayı, not kartlarına notlar almayı öğretmişti. Arada bir, Üsküdar Amerikan’daki “*iyi hanımefendi nasıl yetişir*” derslerinin ne kadar kıymetli olduğunu düşünüyorum. Yemek pişirme, ev düzeni, ev dekorasyonu, dikiş gibi dersler. Bir ocağın açılması, buzdolabında hangi rafın neyin konacağı gibi günlük hayatta çok kullanışlı bilgiler almıştık. Benim oğlum da bu dersleri almış olsaydı, hayat kolaylaşacaktı. Çünkü, ben ona bazı şeyleri öğretemedim, okuduğu okulda böyle derslerin olmaması da içimde bir üzüntü oldu. Keşke bu dersler şimdi gene konsa. İngiltere’de ev ekonomisi dersleri yeniden müfredatlara girdi. Özellikle de erkek çocuklara evle ilgili pek çok pratik bilgi öğretiyorlar. ✓

İpek (Erkeller) Çalışlar

İstanbul doğumlu. Üsküdar Amerikan Kız Lisesi ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu. Gazeteciliğe TRT Haber Merkezi’nde başladı. 12 Mart askeri muhtırasının ardından iki yıl hapiste yattı. **Nokta** dergisinde haber müdürlüğü yaptı. Patronsuz **Sokak** dergisinin kurucuları arasında yer aldı. 1990-92 yılları arasında yaşadığı Hamburg’ta cinsel kimlikler üzerine araştırma yaptı. Türkiye’ye döndükten sonra haber müdürü olarak **Cumhuriyet** gazetesine girdi, kısa süre sonra görevi değişti, 10 yıl süreyle gazetenin Pazar eki olan **Cumhuriyet Dergi**’nin genel yayın yönetmenliği görevini yürüttü. Kültür Bakanlığı ödüllü bir film senaryosu ile çevirileri var. Kadın tarihine ilgili dergicilik yıllarında başladı. Medyada ve siyasette kadınların eşit temsili için uğraş verdi; KA-DER’de çalıştı. 2006 yılında **Latife Hanım** adlı biyografi kitabı yayınlandı. Bu kitabıyla, **PEN Yazarlar Derneği**’nin Duygu Asena Ödülü’nü aldı. **Oral Çalışlar**’la evli, **Reşat Çalışlar**’ın da annesi...

İşgale karşı isyanın hatibi... 1915 Ermeni tehcirinde sesini yükseltmiş; idam cezasına yüz yıl önce karşı durmuş birkaç aykırı isimden biri... Mahatma Gandhi, Bertrand Russell ve Yahya Kemal'in yakın dostu... Ali Ayet ile Hasan Zeki'nin annesi... Yüzlerce makalenin, onlarca kitabın yazarı... Aşkın ve hürriyetin her gün yeniden kazanılması gerektiğine inanan, dünya çapında entelektüel bir kadın, Halide Edib... İpek Çalışlar (ÜAA '65), Halide Edib: Biyografisine Sığmayan Kadın kitabında, "Halide Edib gerçeğini" tüm yönleriyle anlatıyor.

Biyografisine sığmayan kadın: Halide Edib

Osmanlı ve Cumhuriyet tarihinin en önemli kadınlarından biri olan **Halide Edib Adivar**, geç de olsa bütün ayrıntılarıyla, **İpek Çalışlar**'ın titiz çalışmaları sonucunda günümüze taşındı. İpek Çalışlar, 'Halide Edib: Biyografisine Sığmayan Kadın' adlı kitabıyla Halide Edib'in hemen hemen hiç bilinmeyen yönlerini anlatıyor. Çalışlar bu kitabında Halide Edib'in **Atatürk**'le tanışmasından, 14 yıl sürecek sürgünlüğüne, kadın mücadelesinden Ermeni tehciri sırasındaki tavrına kadar birçok konuyu derinliğine inceleyip gündeme getiriyor. Resmi tarihin önemli isimleri birer klişeye dönüştürdüğünü söyleyen İpek Çalışlar, "Bu sayede bunca önemli isim, ilginizi çekmeyecek hale getiriliyor. Bu durumun arkasındakileri tamamlamak için istek duymaz oluyoruz. Merakınızı kaybediyoruz. Ancak yine de bir gün yavaşta dürtüyor, örtüyü kaldırıp altına bakıyoruz. O zaman karşınıza ikinci engel çıkıyor. Eski dil ve yazıyla aramıza örülmüş duvar... Ya vazgeçiyoruz ya da devam ediyoruz... Devam edenler Kaf Dağı'nın ardına ulaşmış oluyorlar" diyor.

"Manevi linç"

1884'de dünyaya gelen Halide Edib, Türkiye'nin bütün serüvenini tüm sıcaklığıyla yaşamış bir isim. Onun hayat öyküsünü okurken, Türkiye'nin yaşadığı tüm süreçlere de yakından ortak oluyoruz. Ülkedeki tüm sıcak gelişmeleri içeriden ve bire bir yaşayan Halide Edib, o günlerin en önemli tanıklarından biri. Mühafif karakterinden dolayı devletin kara listesine girdiğinden o günlerdeki Halide Edib'i ve o günlerin Halide Edib tarafından nasıl değerlendirildiğini yeteri kadar öğrenemedik. Asker selamı verdiği fotoğrafının içine hapsedilmiş ya da

hapsedilmiş bir Halide Edib'i tanıdık öncelikle. İşgal günlerinde yaptığı konuşmayla Sultanahmet Meydanı'nda isyan bayrağı açtığını, cepheye gidip savaştığını ve Amerikan mandasını savunduğunu biliyoruz. Ama bu yüzeysel klişe bilgilerin dışında onun hakkında derinlikli bir bilgiye sahip değiliz. "Mühafif karakterinden ödün verince devlet ve erkek marifetiyle itibarsız kılınan" ve Cumhuriyet'in kurulduğu kargaşalı yıllarda adeta manevi bir "linç" yaşayan Halide Edib, gelecek kuşakların kendisini doğru algılayabilmesi için İngilizce olarak iki anı kitabı kaleme almış. Halide'nin biyografisini yazarken İpek Çalışlar'ın en çok faydalandığı kaynakların başında da bu kitaplar geliyor. İpek Çalışlar, toplam 3,5 yıllık kesintisiz bir çalışmanın ardından kitabı yayına hazır hale getirebilmiş. Bunca emek, araştırma ve yazma sürecinin sonunda Halide Edib'in biyografisine sığmadığını söyleyen İpek Çalışlar, "Her gün onunla ilgili yeni şeyler keşfetmeye devam ediyorum. Halide Edib'in bir türlü tüketemediğim yanı, onun okumaya dojamadığım makaleleri. Umarım bu makalelerden yapılacak seçkiler de kitap olarak yayınlanır" diyor.

"Şark milletlerinin fikir merkezi"

Günümüz kadınlarıyla o dönemin kadınlarını karşılaştırdığımızda İpek Çalışlar, gerek Halide Edib ve gerekse **Latife Hanım** için "Onlar, büyük bir imparatorluğun dünya çapındaki kadınlarıydı. Onların etkisine ve ününe bugün ulaşmak kolay değil" diyor. Bu bağlamda Halide Edib'in almış olduğu eğitimin de çok etkili olduğunu söyleyen Çalışlar, Halide'nin sonradan Arnavutköy'e taşınacak olan Amerikan Koleji'nin Üsküdar'daki binasında eğitim aldığını ve bunun yanında mürebbiyesinin ve özel

Amerikan Koleji'nin 1901 mezunları. Ön sıranın ortasında görülen Halide Edib.

hocalarının da olduğunu belirtiyor. O dönemki Amerikan Koleji'nin kurucularının feminist kadınlar olduğunu söyleyen İpek Çalışlar, özellikle okul müdürü **Dr. Mary Mills Patrick**'in Halide'yi şekillendiren kişi olduğunu belirtiyor. Halide'ye kol kanat veren Dr. Patrick, onun dik duruşunu ve kendine güvenini daha da pekiştirmiş. 1871 yılında kurulan bu kolej, kadınların eğitimi için uzun vadeli projelerle işe başlamış feminist eğilimli bir okuldu. Altı Amerikalı kadının birikimi olan 500 dolarla yola çıktı. Amerika'da öncü kadınların siyaset ve ekonomide eşitlik için mücadeleyle giriştiği yıllardı. İstanbul'daki Kız Koleji'ni kurmaya gelen öğretmenler, Doğulu kız kardeşlerini ilerletmek gibi bir amaçla yola çıkmışlardı. Halide'nin anlatımıyla okul, "Yakın Şark milletlerinin bir fikir merkezi gibiydi."

"Huysuz kadın"

Büyük adamların gölgesinde kalmak istemeyen büyük kadınların hayatını gözlerimizin önüne seren; Latife Hanım ve Halide Edib gibi tarihe damgasını vurmuş güçlü kadınları günümüze taşıyan İpek Çalışlar'a neden böyle bir tercih yaptığını sordüğümüzda "Ne zaman 'huysuz' sıfatıyla damgalanmış

bir kadınla karşılaşsam onların müthiş kadınlar olduğunu da görüyorum. Halide Edib gibi 'tanınmamak', 'çok sayılmak', bu kadınların ortak kaderi. Bunu tersine çevirmek gerek. Ters çevirdiğimizde tarihi de doğru okumaya başlıyoruz. Bu kadınların hayatlarını ortaya çıkarıp itibarlarını iade edebilirsek, tarihimizle de yüzleşip barışmaya başlayabiliriz" diyor.

Halide Edib, Venüs'te yaşıyor!

Halide Edib'in çok sevdiği eşi **Dr. Adnan Adıvar** 1 Temmuz 1955 günü vefat ediyor. İpek Çalışlar, gazeteci **Ayşe Arman** (TAC '87)'a verdiği röportajda Adnan Bey'in ölümünden sonrasını şöyle anlatıyor:

"Adnan Bey'den sonra Halide sekiz-dokuz yıl daha yaşıyor. İki oğlu var, evine gelip giden ziyaretçiler var ama Adnan Bey'in ölümünden sonra pek bir mutluluk yok gibi. Oğulları var ama görevleri nedeniyle biri Ankara'da diğeri Adana'da yaşıyor. Halide Edib takisi çağırıp Sarayburnu'na gider, bir tane 'petit beurre' yer, sonra sigarasını içip geri dönermiş. Tapla ve kanasta oynuyor, polisiye roman okumaya meraklı, fallar bakıyor ve durmadan yazıyor. Bu nasıl bir yazmaktır anlamadım!"

10 Ocak 1964'te hayata veda eden Halide Edib, sade bir törenle Adnan Bey'in yanına uğurlandı. 20. yüzyıl sona ererken, Venüs gezegeniyle ilgili çalışmalar yapan bir grup bilim insanı, Venüs üzerindeki bir krateri Halide Edib'in anısını yaşatmak için "Adıvar" adını verdiler. ✓

Romanlarıyla şöhrete ulaşan Halide, gazetelere yazdığı makalelerle bir kanaat önderine dönüşmüştü.

Mustafa Kemal ile Gebze tren istasyonunda... 1923 Ocak; İzmir'de Mustafa Kemal'in gazetecilerle yaptığı ilk basın toplantısına Halide Edib de davetliydi.

İşgal yıllarında İngilizler tarafından öldürülecekleri korkusuyla ABD'ye yolladığı oğulları **Ali Ayet** ve **Hasan Zeki** ile 1924 yazında Münih'te...

Elli yaşından sonra sektör değiştirmeye karar veren, aklına koyduğunu yaptığı için yakın çevresinde "aklına gelen delisi" diye bilinen Emirhan Grup Otelleri Yönetim Kurulu Başkanı Aslan Zeki Demirci, aslında basına demeç vermekten hoşlanmıyor. Buluşma'yla görüşmeyi kabul etmesinin tek sebebi, Talas, Tarsus ve sınıf arkadaşlarına duyduğu büyük sevgi.

Buluşma'nın Ocak 2010 sayısında röportaj yaptığımız mütevellimiz Avukat Engin Ünsal (TAC '55)'la birlikte *"Bu gençle mutlaka röportaj yapılmalıdır. Camiamız bu değeri mutlaka tanımalı"* dediği sınıf arkadaşı A. Zeki Demirci'yi görmeye Antalya'ya gittik. Nisan ayında açılan ve kısa zamanda büyük ilgi gören Sensimar Otel'de buluştuk. Burası TUI Travel tarafından örnek gösterilen bir otel. Sunulan hizmetin mükemmelliği kadar işletme anlayışı da çok kendine özgü. A. Zeki Demirci, biraz da söyleşiye katılan sınıf arkadaşı Engin Ünsal'ın da etkisiyle bu güne dek pek az kişinin bildiği sırlarını bizimle paylaştı.

Talas Amerikan Koleji'ne gelmeniz nasıl oldu ve okul hakkındaki ilk izlenimleriniz nelerdi?
TAO'ya 1947'de

başladım. Babamın böyle bir okula beni yollayabilecek, yıllık 650 Lira'yı verebilecek gücü yoktu, ama gene de iyi bir eğitim almam için beni bu okula gönderdi. Okula başladığımda 36 kiloydum, 11 yaşındaydım ve mübalaâ etmiyorum gerçekten trenin merdivenlerini çıkamıyordum da, kollarımdan tutup çıkarmışlardı beni. O zamanın şartlarında, uzun bir yolculuktan sonra İrmak İstasyonu'na vardık. Orası bizlerin 'miladı' olmuştu. Bir kahvehanenin içinde, bozkıra karşı 14 saat Ankara'dan gelecek treni beklemiş, sonra Kayseri'ye ulaşmıştık. Kayseri tren istasyonuna indiğimizde apayrı bir şehir vardı. Okul müdürümüz Paul E. Nilson bizi karşıladı ve *"Tarzan"* ismi verilen araçla istasyondan Talas Koleji'ne doğru hareket ettik. Talas Kayseri arası 10 km. ama biz o yolu 2 saatte gidebildik çünkü yol diye bir şey yok. Talas'taki ilk günümüz böyle başladı.

Arkadaşlarla beraber gurbete gelmiştik ve hepimiz aynı yaşlardaydık. İlk günlerde gece yatakhaneye gittiğimizde herkes yorganını başına çekip ağlardı, tek başımıza tuvalete gitmeye korkardık.

Talas'tan sonra Tarsus'a devam ettiniz. Hem Talas hem Tarsus'ta okumuş bir öğrenci olarak bu iki okulun verdiği eğitimin farklılığı ve kişiliğiniz üzerinde yarattığı etkilerden söz edebilir misiniz?

Talas'ta kişiliğimi bulduğumu kabul ediyorum. Çünkü bir insan hayatında ne kadar acı çeker, zorluklarla karşılaşır ve düştüğünde kalkabilirse o kadar olgunlaşır. Talas'ta arkadaşlar birbirlerine kardeşten öte kcnetlenmiştik. Dolayısıyla kişiliğimizin gelişmesinde ve olgunlaşmamızda Talas'ın rolü çok büyüktür. Tarsus'ta ise çok iyi bir eğitim aldık.

Tarsus'tan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne gittiniz. Fakülteyi bitirip askerliğinizi tamamladıktan sonra hayalinizde ne vardı ve bugün Türkiye'de turizm sektöründe sayılı isimlerden biri olarak bu sektöre nasıl girdiniz?

Fakülteyi bitirdikten sonra babamın ölümü dolayısıyla işlerin başına geçmek durumunda kaldım. Fakültede tanışıp evlendiğim eşimle konuştuk, en büyük evlar olduğum için işlerin başına geçmemin uygun olacağına karar verip Zonguldak'a dönme kararı aldık. O zamanlar Zonguldak Ereğli'sinde lisan bilen üniversite mezunlarına valinin iki üç mışli para verilerdi. Bize de o dönemde vali 800 lira alırken 3000 lira gibi bir teklif geldi. Bununla birlikte, eşimle beraber serbest ticarete devam etmeye karar verdik, diğer seçenek nasılsa elimizde diye düşündük. Zonguldak'tan 11 yaşında ayrılmıştım, üniversiteyi bitirip geri döndüğümde sanırım herkes beni reis-i cumhuriyet ya da başbakan olacak sanmış.

Ben dönüp de dükkanda cam silmeye, ortalık süpürmeye başlayınca herkes hayal kırıklığına uğradı.

1961'den 1986'ya kadar Zonguldak'ta kaldık. Sonra Zonguldak dar geldi, daha fazla hamle yapamayacağımızı gördük ve turizme girmeye karar verdik. 1986 yılının Ekim ayında maddi imkanlarımızla değil, cesaretimizle turizm sektörüne atıldık. Aklımızda 1000-1500 yataklı bir otel vardı, oysa maddi durumumuz 100-150 yataklı bir otele bile yetmiyordu. O sırada, Antalya'da Maden İşçileri Sendikası'na ait, 60 odalı Karaelmas Otel'i çıktı karşımıza. Bana "aklına gelen delis" derler. Aklıma koyduğum bir işi mutlaka yaparım. İleri görüşlülüğüm dedemden kaynaklanır. Dedem Fransızlar zamanında maden ocağında başçavuşmuş. Bütün çocuklarını Beycuma'nın Ecceler Köyü'nden Zonguldak'a getirmiş, kimini tüccarların yanına tezgahıtar, kimini fırıncının yanına çırak vermiş.

60 odalı bir otelle başlayan turizm maceranız sonra nasıl devam etti?
Zonguldak'tan ayrılırken çevremdeki pek çok insan benim için "Yazık oluyor, anlamadığın bir işe giriyor, 50 yaşından

sonra iş değiştiriyor, bu işi nasıl yapacak, döndüğü zaman jimdüye kadar sahip olduklarını da kaybedecek" gibi olumsuz şeyler söyledi. Eşim de "kendisi kazandı, kendisi harcar" diyerek benim yanımda oldu. Hayatta eşimin desteği çok büyüktür. Mübalâğa etmeden söylüyorum. Meydana getirdiğim ya da meydana getirdiğimi sandığım şeylerin yüzde 90'ında eşimin hakkı vardır. 1986 Ekim'inde Antalya'ya geldim. İnanmazsınız, 100 milyona kiraladım 60 odalı Karaelmas Otel'i. Sendikaya attı ve sendika iflas edince kiraya çıkardılar. Cebimdeki sermaye sadece 2 milyon liraydı. Otelin envanterindeki içkiler 2 milyon tuttu, onları da aldım ve bir kuruluşum bile kalmadı. Ekim ayından marta kadar, Manavgat'ta esnafı dolaşıp, otele müşteri göndermelerini söyledim. Otel odasında kaldım, gelecek müşteri garantisiz olmadan günler geçirdim. Sendikanın 86-87 kişiyile çalıştığı oteli ben 27 kişiyile çalıştırdım. Çok mücadeleli günler geçirdim. Sonra 1987 yazında turizm patladı. Hayatta şansın rolüne inanırım. Şansın rolünün yüzde 90, hatta yüzde 99 olduğunu düşünürüm, ama karşına çıkan şansı da kullanmayı bileceksin.

Bugün neredesiniz peki?

Bugün yedi otelimiz, bu otellerde sezona göre değişmekle birlikte 900-1100 arası çalışanımız var. Sensimar Otelimiz ise dünyada bir tane. Avrupa'nın en büyük turizm organizasyon şirketlerinden TUI Travel'in dünyada örnek gösterdiği bir uygulamadır. Çok lüks ve sakindir, 40 yaş üstüne hitap eder. Tek ya da çocuksuz çiftlere yöneliktir. Muazzam bir 'spa'sı vardır. Burada zaman durur, yaş durur. Otel Nisan 2009'da açıldı, o zamandan bu güne (Haziran başı) gelen müşterinin yüzde 20'si en az iki kez gelmiş. Hatta bazıların beşinci, altıncı gelişi. TUI tarafından Mısır, Girit, İspanya, Rodos, Korfu'daki otellerde burası örnek gösteriliyor. Otelde aslında 400 odalık alan var, ama sadece 250 oda yaptık. Artık günümüzün otelcilik anlayışında oda ve yatak sayıları bir şey ifade etmiyor. Ayrıca tesisimizin yılın 12 ay çalışmasını sağlamak için futbol sahaları yaptık. Böylece antrenmanlar için çeşitli futbol takımları geliyor. Şu anda 10 sahanız var, bunu 12'ye çıkarmak istiyoruz. Geçen sezon 100 takımı ağırladık, bu sezon için hedefimiz 250 takıma ulaşmak. (Sahalara, uzun yıllar Emirhan Otelleri'ne emeği geçmiş çalışanların isimleri verilmiş.) Futbol çok büyük bir pazar, bu pazardan bir parça yer almak bile, otellerimizin daha uzun bir sezon çalışmasını dolayısıyla istihdamı garantiler.

Enin Ünsal: Zeki Demirci, çok enteresan bir işçi - işveren ilişkisi sergileyen, son derece aykırı bir "kapitalist" örnek. Mesela her sabah personelinin kendi kullandığı otobüsle gider Side'nin çeşitli yerlerinden toplar ve buraya getirir.

Manavgat'a gidip çalışanlarımızı toplayan beş otobüs şoföründen biriyim. Bir kuralımız var, servise binerken herkesin gülümseyerek "günaydın" demesi gerekiyor. Biz çalışanlarımız için dünyada eş benzeri olmayan bir sosyal tesis kurduk. Büyük ama küçük bir aile işletmesi gibiyiz. Dünyada böyle bir sosyal tesis yoktur, beş yıldızlı oteldir. Her odada tv, mini bar, klima var. Mobilyalarımız geçen yıl değişti, yüzme havuzu, bilgisayarlar, basket ve voleybol sahaları da mevcut.

Servis şoförlüğü yapan bir işveren olmak nereden aklınıza geldi?

Otel işine ilk girdiğimiz günlerdi. Çalışanlarımızın arasında Emine diye evli bir arkadaşımız vardı. Arabamız, otobüsümüz, servisimiz yok... O akşam motorsikleti olan kime denk gelirse onunla evine dönüyor Emine. Bir gün kocası "Zeki Bey, bari her akşam aynı kişi bırakın Emine'yi ev" dedi. Böyle bir şeyin problem olabileceğini düşünmemişik bile. Eleman sayımız biraz artınca bir minübüs almak istedik. Senet yapmak istediler. Ben de kızdım, "Benim nereden geldiğim belli,

Zonguldak'ta Ticaret Odası'na beni sorabilirsiniz ama senet falan yapmam" deyip, bırakıp çıktım. Paramız olmayabilir ama itibarımız vardı. Onlar da araştırmışlar zaten, ertesi gün arabayı kendileri getirdiler.

EÜ: Türkiye'de hiç uygulanmayan endüstriyel demokrasiyi uyguluyorsunuz. Bunu ne kadar zamandır yapıyorsunuz?

Biz yalnız sabahları toplantı yapmıyoruz. Önce lojmanda 10-15 dakika toplanırız. Sonra Emirhan'a gelir, orada toplanırız. Daha sonra da Sensimar'a gelir, 10-15 dakikada burada toplanır, iş bölümü yapar ve ayrılırız. Saat 9'a kadar bütün işler bitmiş olur ve ben 9'da kahvaltıya inerim.

EÜ: Bölüşmeyi çok seviyorsunuz. Bildiğim kadarıyla Zonguldak'ta yaptırdığınız bir yurt, bir okul ve verdığınız burslar var. Bir de her yıl kolejden arkadaşlarınızı otelinizde ağırlıyorsunuz. Neden yapıyorsunuz bütün bunları?

Bütün samimiyetle söylemek istiyorum, inanmı daha fazla ürünler meydana getireceğim. Turizmle ilgili daha büyük işler yapacağım. Eğer nasip olur da daha ileride götürebilsem, hayatta bana Tann'ın verebileceği en büyük lüks daha fazla bağış yapabilmektir. Çünkü ben doğduğumuz gibi her an ölebileceğimize

Zonguldak'a bir Zeki Demirci daha aranıyor

Bugüne kadar en çok hoşuma giden iltifatlardan birini paylaşmak istiyorum. Zonguldak'ta göçmü olduğu zaman iki müdürümü hemen Zonguldak'a yolladılar. Bu sırada 26 çocuk daha ilave edildi bursiyerlerimiz arasına. Müdürlerim Vilayet'te valiye görüştüler. Vali aynen şöyle demiş: "Şu Zonguldak'ta bir Zeki Demirci daha olsun başka bir şey istemiyorum." Bu bana yeter. Benim Zonguldak'a vefa borcum diye bir şey yok. Ben bunu oraya okullar yaparak ödedim. Bir tane 18 dershaneli çok modern bir okul. Beycuma'nın Eceler köyüne de babamın adına iki dershaneli bir okul yaptırdım.

de inanan bir insanım. Sağlığımda göz
görecik, gittiği yeri bilerek daha fazla
bağış yapmak istiyorum. Bu önümdeki
düşler, daha fazla insanı memnun etmek
için. Ben valiliğe para yollayıp "Bunları
gerçekten yerlere dağıtırız" demem.
Yardım yerine gitsin isterim. Bu nedenle
müdürlerim gider, yerinde araştırma yapar,
ihtiyaç sahibi öğrencileri tespit eder. Sonra
Valilik aracılığıyla bu çocukların banka
hesaplarına yatar paralar. Şu anda
Zonguldak'ta 650, Antalya'da 200
öğrenciye burs veriyorum. Zonguldak'ta
bu sene vereceğimiz burslar için altı kişi
gitti ve okul okul dölaştı. Yardıma muhtaç
öğrencileri kendimiz seçtik, karda kışta
dolaşarak bunları belirledik. Bu çocukları
ayrıca çeşitli vesilelerle otelimde ağırlar
onlarla tanışırım. Onların "Zeki Baba"nı
olurum. Niye arkadaşlarımı topladığım
konusuna gelince. Arkadaşları toplamaya
çalışıyorum çünkü en içten, candan ve
olduğu gibi konuşabilecek kişiler bu
arkadaşlarım. Yani ben onlara "tatil olsun"
diye yapmıyorum aslında kendim için
yapıyorum. Arkadaşlarımla hep bir
pirlantadır.

EÜ: Zonguldak'tan çıkan, Türkiye'de
endüstriyel ilişkiler konusunda bir

**model kuran, kazandığını tekrar
halkıyla paylaşan bir hayırsever
olarak TBMM size bir ödöl verdi. Bunu
anlatır mısınız?**

TBMM Devlet Üstün Hizmet Ödöl'ü
için Bülent Arınç'ın Meclis Başkanı
olduğu dönemde de ismim valiliğin
gönderdiği listedeydi. O yıl seçmediler,
ertesi sene valilik tekrar ismimi verdi,
Köksal Toptan zamanında ödölü aldım.
Ne hissettiğime gelince, bütün
samimiyetimle söylüyorum bir insanın
verebildiği kadar vermesi hatta daha
fazlasını vermesi lazım. Tann insana iki el
vermiş, biri almak için biri vermek
için. Bursları vereceğimiz zaman kasamızda
40 para olmasa da muhasebecim "Efendim
onu biraz erteleyelim bir hafta" falan dese
de, "yok" derim "onlar ödenecek". Bakınız
ertesi gün Allah bize bir şekilde verir. Ben
buna çok inanıyorum. Bu ödölü alınca
aynı zamanda şunu hissettim, Türkiye
Cumhuriyeti Devleti insanları kadir kıymet
biliyorlar. Bugün olmazsa yarın...

EÜ: Ticaretteki başarınız kadar
Atatürk'ü sevmeniz, onun fikirlerini
özümsemeniz de ön plana çıkıyor.
Atatürk'ün büyüklüğünü bugün daha
iyi anlamamız gerekiyor mu sizce?

Zeki Demirci, eğitime
yaptığı katkılardan ötürü
2008'de Devlet Üstün
Hizmet plaketi almış.

Atatürk'ün büyüklüğüne ben ilkokuldan
beri inanıyorum ve onu seviyorum. Seneler
geçtikçe bu sevgi daha mantıklı ve bilinçli
esaslara dayanıyor. Yaş ilerledikçe
düşünüyorum bir insanın hayatı bu kadar
çok şey yapmaya nasıl yetebilir diye. Bir
insan yoktan nasıl var edebilir, hangi
yürekle cesaretle yapabilir bunları? Çağı
yakalamak için neler yapılabilir?
Kendimden utanıyorum bazen, ondan
10-15 yıl daha fazla yaşamış bir insan
olarak, tımağı bile olamayacağımı
düşünüyorum. Atatürk benim için bir
idol. Bizim her otekimizin hem içinde
hem dış bahçesinde Atatürk köyesi vardır.

**Yeni mezunlarımıza ışık tutacak, sizin
gibi olmalarını sağlayacak ne gibi
önerileriniz olabilir?**

Bir kere kendimi idol olarak kabul etmem.
Benim gibi olmak bir şey değil, çünkü
ben, bizim okullardan mezun bütün
arkadaşlarla aynı pozisyondayım.
yegâne söyleyebileceğim, hedeflerini ve
amaçlarını büyük tutmaları. Bir amaca
vardıktan sonra kendilerine yeni amaçlar
behremeleri. Dünya artık globalleşti.
Torunum İsviçre'de otelcilik okudu.
Geçen gün görüşmeler yapmak üzere
önce İtalya'ya sonra İsviçre'ye ve ardından
Almanya'ya gitti. 20 yıl önce böyle böyle
bir şey yapmak mümkün değildi. Şimdi
gençler güzel yetişiyor yalnız bizim de
birtakım tecrübelerimiz var. Bizden de
istifade etmeleri gerek. Büyüklerin
fikirlerini pek dikkate almıyorlar, hatta
beğenmiyorlar. Oysa teknik bilgiyle
tecrübeyi birleştirmeleri gerek. ✓

Katlanarak çoğalan bursiyerler

Bir sözünü var benim. Yaşadığım
süreçe, burs verdiğim çocuk sayısını
her yıl ikiye katlayacağım. Şu anda
850 çocuğumuz var toplamda,
seneye 1700, sonraki seneye 3400
olacak... Ne kadar uzun yaşarsam
o kadar çok öğrenciye ulaşacağız
yani. Vefatımdan sonra da, oğlum
bu sayıyı doruklara o kadar çocuğa
burs vermeye devam edecek.

Neşe Düzel (ACI '74):

Röportajda önce konuyu sonra kişiyi belirlerim

31 yıllık gazeteci ve röportaj ustası Neşe Düzel (ACI '74), mesleğinin en keyifli alanı olarak gördüğü röportajın aynı zamanda sosyalleşmesine de yardımcı olduğunu düşünüyor. Röportaja hazırlanırken önce yanıtını arayacağı bir büyük soruyu belirlediğini söyleyen Düzel, ardından da bu soruya en doğru yanıtı verecek ismi araştırıp buluyor.

Neşe Düzel, 31 yıllık gazetecilik yaşamının özetini yaparken, "Artık bir şey olmak için çok geç ama olduğum şeyi derinleştirmek için geç değil" diyor. Derine inmek için soru soruyor, merak ediyor, sorguluyor. Onun röportajlarının bu kadar ilgiyle okunmasının nedenlerinden biri de bitmeyen merakı ve dolaysız anlatımı. İnançlara teslim olmayan, bilgiyi referans alan bir merak onunkisi. O yüzden çarpıcı konular seçiyor, bunları anlatacak 'gerçek'

kışileri buluyor, anlatılanları montajlamadan yazıyor. Bizim de 'merak' ettiğimiz bu yazma serüveni.

Taraf Gazetesi'nde her hafta röportajları yayımlanan Neşe Düzel'i Kuzguncuk'taki evinde ziyaret ettik. Çarpıcı bir konuyu ele aldığı seri röportajlarından birini yeni tamamlamıştı. Yorgun ama sırtından bir yük kaldırmışçasına huzurlu görünüyordu. Yeni röportajı için güç topladığı bir zamanda bu kez biz teydimizi ona uzattık ve sorduk.

Neşe Düzel, Neşe Düzel'le röportaj yapsa ilk sorusu ne olurdu?

Ben kendime soru sormayı terk edeli o kadar uzun zaman oldu ki. Bu biraz da yaşlanmakla ilgili olsa gerek. Çünkü soru sormak kurcalamak demektir, bir gerçeği aramaktır. Gelişmenin motorudur bu aynı zamanda ama artık kendimi kurcalamayı, kendime sorular sormayı terk ettim. Çünkü bunlar çok rahatsız ediciydi. Epeydir çok mutluyum, çünkü hiçbir soru sormuyorum kendime. Sadece günlük

düzenimle ilgili değiştirmek istediğim bir şey var, o da tatil yapmak. Zaten 55 yaşında ne değiştirebilir ki insan hayatında. Önümde kalan yıllar, geçirdiğim yıllardan daha az. Artık bir şey olmak için çok geç ama olduğum şeyi derinleştirmek için geç değil. Onun için devam ediyorum.

Ekonomiden mezun birinin Yeni Asır'a yolu nasıl düştü?

Küçük bir kızken bana ne olmak istediğini sorarlardı. Ben de "editör olmak istiyordum" derdim. Editörün ne olduğunu bilmiyordum, hatta nasıl telaffuz ettiğimi de hatırlamıyorum. Sadece yazıyla ilgili olan bir meslekti benim için. Daha çok kitap aklıma geliyordu ama roman veya hikaye yazmak için yeteneğim yoktu. Gazeteci oldum ben de. **Hürriyet İzmir** temsilcisi tanıdığımızdı, "gel, başla" dedi. Dış haberler servisinde 15-20 gün çalıştıktan sonra **Yeni Asır**'dan ilk iş teklifini aldım. Dış haberlerde bizim kolejdenden mezun bir kız vardı, Amerika'ya gidiyormuş. Onun yerine geçtim, daha sonra da **Yeni Asır** ve **Hürriyet**'in ortak çıkardığı, bugünkü Dünya veya Referans ayarındaki **Rapor** adlı günlük gazetesinin yazı işleri müdürü oldum. 23 yaşındaydım o zaman. Ardından işin mutfağında olmak istediğim için İstanbul'a geldim, **Hürriyet** grubunda 20 yılı yakın çalıştım. Muhabirlik yaptım, ekonomi kulis-

yazdım, siyasi köşe yazarlığı yaptım. Çok çalışır, gazetede sabahlardım. On yıl birlikte çalıştığım **Çetin Emeç** bana ilk köşe yazdıran isimdir. Sabaha karşı gazeteye ansızın gelir, beni görürdü. O da çok çalışkan bir adamdı ve çalışanları da çok severdi. 1991'de televizyonda Ahmet Altan'la **Kırmızı Koltuk**'u yapmaya başladık. Tempomı çok artınca köşeyi bıraktım. Sonra **Ertuğrul Özkök** beni tekrar **Hürriyet**'e siyasi köşe yazmam ve röportaj şartıyla çağırdı. Haftada iki gün siyasi köşe yazacak hem de röportajlar yapacaktım. Röportaja başladım, sonra da köşeyi istemedim.

Neden peki? Köşe sahibi olmak avantajlı bir durum değil midir gazetecilikte?

Ben çok yalnızlığı seçen biriyim, sosyal değilim, mecbur olmadıkça kimseyi aramıyorum. Köşeyle de çok eve kapandım. Röportaj beni dışarıya bağlıyor. Haftada bir, en azından biriyile görüşüyorum. Psikolojimi iyileştirsin diye röportaj yapmaya köşeye tercih ettim.

Sizin röportajlarınızın çok okunmasının sebebi nedir?

Gazetecilik bir iletişimdir ve gerçeği arama meselesidir. Bildiklerinizi bir yerden bir yere çok anlaşılır ve basit şekilde nakletmektir. Bu dile hakim olmayı

gerektirir. Çünkü basit anlatmak zordur. Ben dile çok hakim biri değilim. Kuvvetli tarafım dilim değil, merakım. Yetinmiyorum, kolay ikna olmuyorum, olayların üstündeki örtüyü kaldırmaya çalışıyorum. Bana "Gençlere ne tavsiye edersin?" diye sorduklarında önyargısız olmalarını söylüyorum. Gelişmenin, değişimin, dönüşmenin, çağın ruhunu algılamamın, geriye düşmemenin, yenilmemenin dinamiği önyargısız olmaktır.

Siz nasıl başardınız önyargısız olmayı?

Benim yapım bu, geliştirdiğim bir şey değil. Gazetecilikte en işime yarayan da bu özelliğim oldu. İnsanlar maalesef peşin hükümlü oluyor. Ben anlamaya çalışıyorum. Anlamaya çalışırsan soru da soruyorsun. İyi soru soramazsan iyi röportaj da yapamazsın.

Önyargısız olmak için kilit kavramlardan biri empati olabilir mi?

Herhalde, bir de değişime açık olmak. Benim hayattaki en büyük korkum, geriye düşmek, zamanı kavrayamamak, kendini tekrar etmektir. O yüzden 20'ye yakın iş değiştirdim. "Öğrendim, hadi başka bir şey yapayım" dedim. Bu yüzden gazeteciliğin bir sürü farklı alanında çalıştım.

Tarihe kayıtlar düşüyorsunuz

Ben röportaj okumayı da çok seviyorum, zaten sevdiğim şeyi yapıyorum. Kendimi bulduğum şey röportaj. Üstelik gazeteciliğin güzel bir dalı, çok rahat okunuyor. Röportajın tarihe kayıt düşüyorsunuz. Yakın tarihçiler de kaynak olarak röportajlardan yararlandıklarını söylüyor. Mesela İpek (Çehçehari) 'Halide'yi yazarken, "Senden de çok faydalandım" dedi. Zaten kaynakçalardan görüyorsunuz. O yüzden röportaj kalıcı bir yazı türü. İnsanın da mücadelesi biraz kalıcı olmak değil mi? Ölümlü başka türlü yenemez ki insan. Ben ölümlü biraz olsun röportajın ömür kadar yenmek istiyorum.

Bir röportajı okutmanın gizli formülü?

Röportaj bir konuşmadır ve o konuşmayı sesiyle vermek gerekir. Herkesin bir sesi, kullandığı kelimeler ve cümle yapıları vardır. Röportajınızda da bunları yansıtmamız çok önemlidir. Röportaj benim sesimle değil, konuştuğum kişinin sesiyle çıkmalıdır. İster röportaj, ister köşe, isterse dizi yazısı olsun kısa, basit, anlaşılır olmaya da özen göstermek gerekir.

Röportajlarınıza nasıl hazırlanıyorsunuz?

Ben kişi röportajı yapmıyorum, daha çok bir düşünceden yola çıkıyorum. Her röportajımın bir büyük sorusu vardır. Her salı hangi konuda röportaj yapacağımı karar veriyorum. O haftanın gündemiyle ilgili birtakım sorular da zihnimde oluyor. Ancak sadece gündemin peşinden gitmeyebilir, kendiniz de bir gündem yaratabilirsiniz. Hayatı koklar ve sezersiniz. Mesela **Anayasa** tartışmalarının en yoğun yaşandığı dönemlerde **Diyarbakır** hapisanelerindeki işkenceyi yazdım. Çünkü o sistemin anayasası Diyarbakır işkencelerini oluşturmuştu. Röportajda konuyu bulmak zordur, çünkü Türkiye o kadar hızlı değişiyor ki, seçtiğiniz güncel konu çok kısa bir sürede gündem dışı kalabiliyor. Konuyu belirledikten sonra esas önemlisi o konuda konuşacak, gerçekleri söyleyecek insanı bulmaktır. İsim hiç önemli değildir, bilgili olması yeterlidir. İşte bu isimleri bulmak için de araştırıyorum. Kitap, dergi, medya, internet araştırması yapıyor, akademik dünyayı tarıyorum. Türkiye'nin entelektüel dünyası o kadar da fakir değil.

Konuşmaya ikna etmek de zor olmuyor mu?

Bu bir maraton, gazetecilik de güven ilişkisine dayanır. Her soruyu sorarsınız ama onun verdiği her cevabı da yayımlarsınız. Şike yoktur, tuzak kurmazsınız. Konuklarımla röportajdan önce ilk konuştuğumda röportajın ana çatısını kuracağım soruyu söyler ve neden bu soruyu seçtiğimi açıklarım. Çekindiği bir şey varsa konuşmasını zaten. Benim vaktime, emeğime, gazetenin sayfasına yazık etmesin. Ben de başka bir niyetle gitmem röportajlarına. Güvenilir olmak bu yüzden çok önemli.

Röportajlarınıza müdahale etmek isteyenler oldu mu?

Tehditler aldınız mı?

Yazıya müdahale olmaz. Ben bazı arkadaşlarımla röportajlarını gösterdiklerini ve onay aldıklarını duyuyorum. Hayatım boyunca böyle bir şey yapmadım ve yapılmasını da onaylamıyorum. Etik bulmuyorum bunu. Tehditlere gelince, evet tehdit alıyorum ama konuştuğumuz kişilerden değil, gruplardan, örgütlerden, cemaatlerden. Hiç önemsenmiyor bunları, gelen elektronik postaları eskiden hemen siliyordum. Türkiye karışık bir dönemden geçtiği için şimdi silmememi önerdiler.

Röportajlarınız da sizi en çok ne zorluyor?

Konuşmayı kabul edip sonra da sorulara yanıt vermemeye çalışanlar beni çok yoruyor. Bunu da daha çok sıradan siyasetçiler yapıyor.

"Konuşmayı kabul edip sonra da sorulara yanıt vermemeye çalışanlar beni çok yoruyor. Bunu da daha çok sıradan siyasetçiler yapıyor. Türkiye'de bunlardan çok var. O zaman çok öfkeleniyorum, yorgun düşünüyorum. Röportajı bırakmak istiyorum."

Türkiye'de bunlardan çok var. O zaman çok öfkeleniyorum, yorgun düşünüyorum. Röportajı bırakmak istiyorum. Konuşmayacaksın, cevap veremeyeceksen niye hasta kabul ettin? Bu sahtekarlığa tahammül edemiyorum.

Bugün dünyadan ve Türkiye'den röportaj yapmak istediğiniz isimler var mı?

Türkiye'den eski Genel Kurmay Başkanları Hilmi Özkök, İlker Başbuğ ve Yaşar Büyükanıt'la da röportaj yapmak isterim. Çünkü kafamda çok soru var ve onların cevabını merak ediyorum. Dünyadan da Obama ile konuşmak isterdim. Çünkü bir süre politikasından vazgeçti, Şahinler tarafından kuşatıldı.

Televizyonlarda tartışma programları oldukça fazla. Bu, özgürlükçü bir ortamın yansıması mı yoksa sadece bilgi kirliliğine neden oluyor?

Haber hem gazete hem de televizyon için pahalı bir iştir. Tartışma programı için üç beş konuğu stüdyoya çağırırsınız, bir de moderatör vardır, saatleri doldurursunuz. Bu kadar revaçta olmalarının bir nedeni ucuz prodüksiyonlar olmalarıdır. İkincisi Türkiye gerçekten tartışıyor ve aslında çatışıyor. Hayal bile edemeyeceğimiz dönüşümler yaşanıyor bu ülkede, duvarlar yıkıldı ve rengârenk

kimlikler, kültürler ortaya çıktı. Her konunun üzerindeki şal yavaş yavaş kaldırılıyor. Her şeyi yeniden öğreniyoruz. Buranın tarihi de kültürü de 80 yıl önce başlamadı, çok daha eskilere dayanıyor. Bu ülkede insanlar Ermeni diye bir toplumun bu topraklarda var olduğunu yeni öğrendiler. O zaman konuşacak, tartışacak, öğrenecek çok konumuz var. Sorunlar aynı olsa da aynı bilgilerle tartışılmıyor. Kürt sorunu, yargı sorunu, demokrasi, AB, Kıbrıs, Ermeni, sol, İslam sorunu yıllardan beri var. Her gün bunlarla ilgili daha derine iniyorsun, daha gerçeğe yaklaşıyorsun. O yüzden röportajlarında aynı konular etrafında dönüp duruyorum ama her seferinde kendim de yeni şeyler öğreniyorum.

Bu kadar karmaşa içinde kimin doğru söylediğine nasıl inanacağız?

İnanma meselesi değil ki zaten. Türkiye inanç diye bakıyor. Sola inanmak, Kemalizme inanmak, din değil ki bunlar. İnanmayacaksın ki zaten, bileceksin, düşüneceksin, araştıracaksın. Beni öfkeliendiren bu. Biraz zahmet edelim de araşturalım, okuyalım. Basın, kitaplar, dergiler, televizyon, internet bilgileri veriyor.

Sizi çok etkileyen röportajınız hangisi?

Bazen röportajlarımdan sonra gerçekten hastalanıyorum. Hiç unutmuyorum PKK'lı sonradan itirafçı olup JITEM'e giren bir adamla (Apdülkadir Aysan)'la yaptığım röportaj sonrasında bir hafta kendime gelemedim. Doğuda birçok faili meşgul cinayetler işlemiş, işkenceci aynı zamanda. O anlattıkça rahatlıyor, bense hep ağlıyorum. Zaten devlet cephesinde hâlâ muteber olsaydı bunları anlatmazdı. Kullanılmış ve atılmış, o kadar kinlenmiş ki bunu hazmedemiyor. Bana röportajın sonunda "Sizi üzdüğüm için çok özür dilerim" dedi. Bu cümle benim bütün röportaj hayatım boyunca unutamayacağım cümlelerden biri oldu. Röportaj sonrasında da bir hafta kendime gelemedim. Ailem bu yüzden bana çok kızıyor, "Yapma böyle" diyor. Ama elde değil ki!

"Yazdıklarımı derlemeyi küçümsüyorum"

İletişim Yayınları'ndan Türkiye'nin Gizlenen Yüzü. Doğan Kitap'tan da Hesaplaşma'yı çıkardım. İlk kitabımı Çetin Altan, ikincisini de Taha Akyol'un zorlamasıyla yaptım. Şu an elimde Sol ve Kürt Sorunu kitapları her şeyiyle hazır ama gazetecilik benim için: "Ben yayınladım bitti" demek. Kitap özgün bir şey değil bu açıdan. Aslında yazdıklarımı derlemeyi küçümsüyorum.

Zaha Hadid'in ofisinden Yale'e...

Teoman Ayas (TAC '02), endüstri ürünleri tasarımıyla başlayıp mimarlıkla noktalanmış çizim tutkusuna Parsons School of Design'da adım atmış. Ardından uluslararası bir şirket olan Skidmore, Owings & Merrill'da mimarının son teknolojik oyuncağı Digital Project Catia'yı öğrenmiş. Sonra avantgarde mimar Zaha Hadid'in ofisinde iki yıl çalışmış. Bunlar yetmemiş şimdi de Yale'de mastıra başlamış. Sırada ne var, merak ediyoruz.

Mimarının Oscar'ı sayılan Pritzker ödüllü avantgarde mimar Zaha Hadid'in Londra'daki mimarlık ofisinde iki yıl çalışan, Parsons School of Design mezunu, şu anda Yale'de mastır yapan Teoman Ayas (TAC '02), genç yaşına önemli başarılar ve mesleki deneyimler sığdırmış. Yaşından beklenmeyen olgun bir görüntüsü var. Yurtdışında uzun zamandır yaşamasına rağmen Türkçesi neredeyse hiç bozulmamış. Dinlemeyi biliyor, anlatmayı seviyor Teoman Ayas. Başarılı kariyerlere doğru adım adım ilerleyen genç Amerikan Koleji mezunlarından biriyle tanışmaya hazır mısınız?

Önce Adana'dan ve ailenizden başlayalım. Eşraftan mı sizinkiler?

Evet, öyleler sanırım. O yıllar Adana'da pamuk üretimi ve tekstilin patladığı dönemler. Rahmetli dedem de İngiltere'deki Leeds Üniversitesi'ne okumaya gidiyor. Orada babaannem Elizabeth ile tanışıyor. Dedem babannemi Adana'ya gelmesi için ikna etmekte zorlanınca yaşayacakları yerin İncil'de söz edilen Tarsus olduğunu anlatıyor. İlginçtir o dönemde Tarsus ve Adana'da yabancı eşle evlilikler epey artıyor. Hatta bu filmlere bile konu oluyor. Bizimkiler Adana'da Ayas Koleji'ni kuruyorlar. Ben üçüncü sınıfa kadar burada okudum, kolej kapanınca Celalettin Sayhan İlköğretim Okulu'na gittim. Oradan da Tarsus Amerikan'a. TAC bizde aile geleneği, babam 1975, ablam da 1998 mezunu.

Çoğunlukla yüksek lisans ve doktora için yurtdışı düşünüldürken liseden mezun olur olmaz bu seçeneği gündeminize almışsınız. Neden?

Aslında lise ikideyken İngilizce öğretmenimiz Sheri Florez

"Parsons'ın en büyük avantajı ilk moda tasarımı programını başlatmış olması. Bu öncülük diğer bütün programlarını da etkilemiş."

Aklıma soktu bu fikri. Yoksa planladığım bir şey değildi, kaldı ki bizim ailede de çoğunlukla üniversite eğitimi Türkiye'de tanımlandıktan sonra yurtdışında masrafa gitme gibi bir eğilim vardır. Bunu bir tek babam bozmuş, o da üniversiteyi dedem gibi Leeds'de okumuş ama halalarının hepsi buradaki üniversitelerden mezunlar, hatta sonra da TAC'de öğretmenlik yapmışlar. Ben lise ikide yurtdışında okumaya karar verdiğimi söylediğimde doğal olarak ailem bunu pek istemedi ama engel de olmadılar. Hatta lise tonda annem *"Tamam ama Türkiye'ye de hazırlanacaksın"* diyerek beni destekledi.

En başından beri mimarlık istediğin bir dal mıydı?

Lise iki de herkes kariyer tercihini netleştirirken benim istediğim tek şey mesleğimin çizimle ilgili olmasıydı. Böyle söyleyince herkesin aklına önce mimarlık geliyordu. Yapmak istediğimi bu olup olmadığını anlamak için çevremdeki mimarlara danıştım. Mimarlığın sabır

gerektiren ve uzun devirler içinde yapılan bir meslek olduğunu söyleyerek beni **Endüstri Ürünleri Tasarımı** bölümüne yönlendirdiler. Burada başarılı olduğum takdirde bitmiş ürünleri daha çabuk görebileceğimi, daha fazla üretebileceğimi, bu döngüleri daha hızlı yaşayabileceğimi dolayısıyla daha hızlı ilerleyen bir kariyerim olabileceğini anlattılar. O zaman **İTÜ, ODTÜ ve Boğaziçi** Üniversitelerinde Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümleri vardı. Ancak yurtdışında çok daha uzun süredir gelişmekte olan bir bölümdü. Ben de yurtdışına yöneldim. Burada TAC eğitimimin avantajlarından birine de değinmeden geçemeyeceğim. Okuldaki yabancı öğretmenler öğrencilere yurtdışı eğitim fırsatları konusunda danışmanlık yaparlardı. Gerçi ben seçtiğim bölüm nedeniyle çok faydalanamadım ama işletme, ekonomi ve sosyal bilimler konusunda pek çok arkadaşım bu şekilde yurtdışında eğitim şansı yakalamıştı.

Moda tasarımı alanında Amerika'nın ve dünyanın sayılı üniversitelerinden birine, Parsons School of Design'a girdiniz. Bunu nasıl başardınız?

Gözüm kapalı şansımı denedim ve sonuç olarak kabul edildiğim okul New York'daki Parsons School of Design'dı. Girdikten sonra okulun bu alandaki en iyilerden biri olduğunu daha iyi anladım. İlk yılın zor geçti, çünkü genel dersler aldık. 'Foundation' olarak anılan bu ilk yılın ardından kalan üç sene boyunca hangi dal üzerine yoğunlaşacağınızı belirliyorsunuz. Ben en başından beri Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümünü istiyordum fakat öğretmenlerim hazırladığım projelerin hep mimari içeriğinin olduğundan söz ediyordu. O yaz **Derin Sarıyer**'im yanında **Derin Mobilya**'da staja başladım. Fakat henüz gerçekten sorumluluk alabilecek yetkinlikte değildim. Mağazalarının yanında ustaların ahşaptan çok güzel mobilyalar yaptıkları bir atölye vardı. Onlara yardımcı olmak istedim ama *"Aman emanet çocuk, elini kaptırır, bir şey olur"* diye tedirgin oldular. Staj

yapmaktan vazgeçtim. Döner dönmez de endüstri ürünleri defterini kapayıp, mimarlık bölümünü tercih ettim.

Başta mimarlık düşünseydin hayatın nasıl olurdu?

Bir kere Parsons'ı seçmezdim, çünkü burası dört yıllık bir program. Mezun olduğunda mimar olarak profesyonel derece almıyorsun çünkü Amerika'da mimarlık lisansına sahip olabilmek için beş yıllık bir programı bitirmek gerek. Ancak Parsons'ın en büyük avantajı ilk moda tasarımı programını başlatmış olması. Bu öncülük diğer bütün programlarını da etkilemiş. Mimarlık bölümünde de kuralcı ve klasik bakış açısından ziyade tasarımın sınırlarını zorlayabileceğiniz rahat ve esnek bir hava var. Ben okurken epey zorlanmamı da buna bağlıyorum, çünkü yetiştirme tarzım daha didaktik, daha kuralcıydı. Parsons benim için iyi bir keşif süreci oldu. Bir diğer avantajı da okulun New York'ta olmasıydı. New York, çok dinamik bir şehir, sadece sanatsal etkinliklerin zenginliği değil, iş aradığım süreçte Avrupa'daki pek çok mimarlık ofisinin New York şubelerinin de olduğunu gördüm.

Kariyere başlangıç nasıl oldu?

2006 Mayıs'ta mezun olduktan sonra uluslararası tasarım şirketi **Skidmore, Owings & Merrill (SOM)**'da işe başladım. Oldukça büyük ve kurumsal bir firma olan SOM'da 11 ay kadar çalıştım. Okuldan sonra iyi bir başlangıç oldu benim için zira sistemi çok iyi oturmuş bir ofiste. Her konuda danışabileceğiniz yetkin birleri vardı. Dolayısıyla hiç bocalamadım. **Digital Project-Catia (DP)**'yi burada öğrendim. Bu kariyerim açısından çok olumlu bir kazanım oldu. Ofiste 'Education Lab' adında daha çok okul kampüslerinin çizimlerini yapan son derece zevkli bir takımda yer aldım. Çalıştığım projede **New York Jets Amerikan Futbol Takımı**'nımsı, New Jersey'deki yeni merkezi ve antrenman sahalarıydı.

Zaha avantgarde bir mimar

Teoman Ayas, varlıklı bir aileden gelen Zaha Hadid'in bu sayede on yıl boyunca çizgisini bozmadan kendi avantgarde tasarımlarını yapabildiğini söylüyor.

Zaha Hadid'in yaptığı işler gerçekten çok etkileyici. Hem kadın olduğu için hem de yaklaşımları çok avantgarde olduğu için başlarda epey zorlandı. Yaklaşık 10 sene kadar Zaha Hadid sadece yabancı projeleri yaptı. En büyük avantajı da aileden varlıklı olması sebebiyle bu on sene boyunca çizgisinden hiç ayrılmadan yoluna devam edebilmesidir. Bence.

Zaha, 2004 yılında mimarının Oscar'ı sayılan Pritzker'i alan ilk kadın mimar aynı zamanda "Bu ödülün sonra daha prestijli projeler almaya başladı. Şu anda havaya geçen 16 projesi var. Dünyanın dört bir yanında yüzlerce projeye imza atan Renzo Piano ve Norman Foster gibi 'yıldız' mimarlara baktığınızda bu sayı çok az.

"Hadid'in ofisinde herkes, her şeyi yapıyordu, küçük bir ofisten birden bire çok hızlı büyümenin getirdiği amatörlik de vardı."

Zaha Hadid'in ofisine nasıl girdiniz?

Mustafa Abadan, New York'ta yerleşik olan ama bir proje için o sırada Londra'da bulunan bir takımla temasa geçti ve benim oraya transferimi sağladı. Takımın başında da Aybars Aşçı vardı. Katar Petrol için büyük bir merkez projesi yaptık. Londra'daki ikinci yılında artık tasarımı ön planda tutan ve SOM'dan daha küçük ölçekli bir yerde daha fazla sorumluluk alabileceğim bir pozisyonda çalışmak istiyordum. Tabii ki Zaha Hadid ismi iyi bildiğim ve birlikte çalışmayı çok istediğim bir mimardı. Hadid'in ofisinde çalışan ve Adana'dan tanıdığım Ceyhan Baskın yüzlerce başvuru arasından sıyrılmamı sağladı. Şans da yanımdaydı, çünkü Zaha o sırada başlayacak bir projesi için DP'yi kullanabilen insanlar arıyordu.

DP'nin özelliği projeye güncelleme hızı kazandırması mı?

Evet, bu güncellemeyi yapabildiğiniz zaman tasarımı durdurup, dokümana geçmek zorunda kalmıyorsunuz. Çok daha akıcı bir süreç yaşanıyor. Yeni bir teknoloji olduğu için henüz pek yaygın değil. Ama SOM bu konuya çok profesyonelce yaklaştı, sürümü geliştiren Gehry Technologies'den eğitimciler gelerek programı bize anlattı. Zaha Hadid'in ofisinde çalışmaya başladığımda programa geçildiğini ancak çizimlerin direkt ondan üretilmediğini gördüm. Kriz yüzünden iptal edilen Dubai Opera House, DP'yi ilk büyük ölçekte kullanacakları projeleri olacaktı. Ben de bu projede çalışmak üzere işe alınmışım.

Proje iptal edince siz ne yaptınız?

DP'yi kullanan takımdan farklı bir takımda 'Junior Architect' olarak görevlendirildim. Şanslıydım, çünkü ofisin hakikaten ikonik ekiplerinden biri olarak kabul edilen, iki Alman'dan oluşan takıma verilmişim. Bu ikili Channel Pavillion'u, Innsburg'daki

kayakla atlama merkezinin telesiyajlarını, son olarak 2009'da Şikago'daki Burnham Pavillion'u hayata geçirmişlerdi. Sonuncusunda ben de takımda yer aldım. Benim açımdan çok iyi bir deneyim oldu.

Zaha Hadid'le tanıştınız mı?

Hayır, maalesef bu mümkün olmadı. Daha önce çalıştığım SOM, Hadid'in ofisine göre çok daha kurumsal ve profesyoneldi. Hadid'in ofisinde herkes, her şeyi yapıyordu, küçük bir ofisten birden bire çok hızlı büyümenin getirdiği amatörlik de vardı. Ayrıldığımda yaklaşık 300 kişi çalışıyordu. Yer sorununu benim de çok kısa bir süre yaptığım 'hot desking' yöntemiyle çözüyorlardı. Yeni gelenleri yer açılncaya kadar her gün ofiste olmayan birinin yerine oturtuyorlardı.

Sizce en farklı projesi hangisi?

Benim maalesef görmeye fırsat bulamadığım, en son İtalya'nın Roma kentinde tamamladığı Maxi Müzesi'nin en sağlam ve güzel projelerinden biri olduğu söyleniyor. Resim ve çizimlerinden

bakarak ben de bu yoruma kanıldığımı söyleyebilirim.

Yüksek lisans yapmak için Zaha Hadid'in ofisinden ayrılmışsınız. Çok mu önemliydi bu derece?

Önemli olmasından öte gerekliydi benim için. Türkiye'de mimar olarak kabul ediliyordum, ancak mesleğimi Avrupa ya Amerika'da ısrar edebilmek için mastır yapıp bu lisansı almak zorundaydım. Yoksa akademisyenliği hiç düşünmüyordum, işin pratiğinde olmak bana daha cazip geliyor. Mastır öncesinde çalışmaya gelince, gerek TAC'deki gerekse üniversitedeki öğretmenlerinin bu yönde tavsiyeleri olmuştur. Mastır başvurularında bunun avantaj yaratacağını söylediler. Dört yıllık iş tecrübemin ardından mastıra yöneldim. Gerçi üçüncü yılda kendimi sınamak amacıyla Yale, MIT ve Harvard'a başvurmuştum. MIT'den kabul, Harvard'dan ret yanıtı geldi, Yale'de de bekleme listesine alınmıştım. Zaha Hadid'te altı-yedi ayını henüz dolmuştu, bırakmak istemiyordum. Üstelik MIT, gelecek yıl da şansının yüksek olacağını söylemişti. Ben de mastırın bir sene ıleriye attım. Bu süreçte askerliği aradan çıkarttım. Yeniden başvurduğumda MIT olumsuz döndü ama Yale kabul etti. Sonbaharda Yale'de mastıra başlıyorum.

Bir mimar her şeyi tasarlayabilir mi? Mesela Zaha Hadid takı, ayakkabı ve armatür tasarlamış. Siz mimari dışında neler tasarladınız?

Mimarlığa başladığınızda çok temel ve köklü bir eğitim alıyorsunuz. Endüstri ürünleri, iç mekan, mobilya tasarımı mimarlığın içinden doğan yeni disiplinler. Temellerinde benzer fikirler olduğundan bir mimarın mobilyayı, objeleri, iç mekanları yorumlaması da bana yanlış gelmiyor. Belki kimi durumlarda o işin uzmanı kadar uça işler yapamıyor veya trendi yakalayamıyor ama bazen de bu onların lehine işleyebiliyor. Farklı bir bakış açısı getiriyor ve daha yeni bir şey ortaya çıkabiliyor. Zaha da takı, ayakkabı, mobilya

Digital Project çağı başladı

DP'nin özelliği önceki programlara göre kombine formları çok daha iyi yönetmeyi sağlaması ve çıkılabilecek daha sonuca yakın şekilde tanımlamasıdır. Projedeki herkesin müşterinin, mimarın, danışmanların, mühendislerin referans alabileceği bir model ortaya çıkar. Her şeyi bunun içine entegre eder. Bütün parçaların içinde olduğu bu modelle tasarımı dokümantasyonun daha içine doğru uzatıyoruz. Çünkü modellemeye bütün parçaları birbirinden haberdar yapılır. Mesela, form ortaya çıktı, yapı onun üzerine testler yapmaya başladığında "Biz onun gelişimi şu büyüklükte düşünmüştük ama şimdi test yapıldı ve onun iki katı olması gerekiyor" diyebilir. DP, modelde bulunan tüm parametreleri değiştirdiğimizde bütün sistemleri yenileyebilmenizi veya ondan çok çabuk dokümanlar

gibi tasarımlar yaptı ve bildiğim kadıyla bunları tasarlamaktan da büyük keyif alıyor. Çünkü onuz yıllık formal birikimlerini bir binadan daha rahat, daha özgürce ve daha çabuk bunlarda deneyebiliyor. Bir binaya sunmak istediği kimi formlar, fikirler pratik ve ekonomik

engellere takılabiliyor. Ama bir mobilya çok daha seri, hesaplı ve özgürce üretiliyor. Benim obje olarak tasarımı yok ama birkaç arkadaşımın firması için logo tasarımı yaptım. İşin özünde tasarım olduğunda ilginç ve tatmin olduğum ürünler ortaya çıktı.

Mimarlıktaki son trendler neler?

Bu, mimarlar için yüz yılın sorusu gibi bir soru. Başarısız bir post modern dönem yaşanıyor. Şu an belli bir uluslararası stil, tarz yok. Yıldız mimarlar modern çizgileri yansıtırken, bir yandan da neo-klasik binalar yapıyor. Ama ekonomik kriz ve global ısınma gibi faktörler pek çok sektörü olduğu gibi mimariyi de derinden etkiledi. Kriz öncesinde bir sürü prestij bina yapılmıştı. Ancak şimdi bu projelerin giderlerinin çok fazla olduğu, tepki çektiği görülüyor. Pritzker ödülleri bile son iki senedir daha yalın ve minimal projelere veriliyor.

Yeşil mimari denilen akım nedir?

Küresel ısınmayla birlikte mimaride öne çıkan bir kavram bu. Bütün projeler için tek bir çözüm varmış havası yarıldı ama işin aslı daha karmaşık. Çünkü her çözüm her coğrafyaya uygun olmuyor. Kullandığınız materyallerin özelliklerinden, onları nasıl taşıdığınız kadar düşünmeniz gereken birçok faktör var. Çok fazla alanda bunun savaşını vermeniz gerekebiliyor ve her savaşta kazanamıyorsunuz. Sürekli bir deneme yanılma ve mücadele olarak geliyor. Örneğin görünüşüne bakıp "Ne kadar ıraf dolu bir proje" denilen kimi projeler bazı güneş enerjisi kazanımı, ısı koruma prensipleri açısından çok iyi performans sergileyebiliyor. O yüzden çözümü bireysel projelerle değil şehrin bütününe kapsayacak şekilde oluşturmak gerekir. Teknoloji gelişince de bu açıdan çok daha etkili yöntemler bulunuyor. Özellikle Zaha Hadid'in binalarının teknik olarak yetenek seviyeleri çok yüksektir. Digital Project'te olduğu gibi bütün yeni sistemleri hemen bünyelerine adapte etmeye çalışıyorlar.

HOME EXCHANGE EXCHANGE

Yabancı bir ülkeyi görmenin en keyifli, rahat ve ekonomik yolu 'Home Exchange- Ev Değişimi' olsa gerek. Çünkü gideceğiniz ülkeyi belirliyor, burada sizin ülkenizi merak edenlerle buluşup anlaşıyor, ortak bir zaman belirledikten sonra siz onların, onlar da sizin evinizde misafir oluyor. Böylece ne otel parası ne de dışarda yeme-içmeye para ödüyorsunuz. Eğer takıntılarınız yoksa, kültürler arası diyaloga açıksanız ev değişimi gezgin ruhunuza hitap edecektir.

B elki birçok kişi uzun yıllardır aşınaydı ama ben dört yıl önce **Cameron Diaz ve Kate Winslet** sayesinde tanıştım bu sistemle. Ve bugün onlara teşekkür borçluyum.

The Holiday filminden bahsediyorum, hani şu İngiltere'nin ücra bir kasabasındaki Kate ile Los Angeles'taki Cameron'ın home exchange yaptıkları **Nancy Meyers** filmi. İnternet dünyasında yaptığım bir araştırmadan sonra konusunda en iyi olduğuna inandığım **Intervac** adlı siteye üye olmamla birlikte ev değişimi sistemiyle yapılan tatilin bambaşka tatları olduğunu keşfettim. Şekline, tarihlerine karşılıklı mutabakatla karar verdikten sonra uçağa atlayıp bir yabancıyı evine gidiyorsunuz. Tabii o da sizin evinize geliyor. Evinizi, eşyalarınızı bir yabancıyı kullanmasıyla ilgili sıkıntınız yoksa yaşadınız, zira otel masrafı olmadan uzun süreler boyunca bir şehirde kalmamın, orayı dolu dolu, sindire sindire, telâssüzcü yaşamamın tadına varmaya hazırsınız demektir. Akşam olduğunda "Bu akşam nerede ne yedim?" derdinin olmaması da cabası... Zira

evinizin yanındaki marketten alacağınız öteberi, ucuz ama lezzetli bir şişe şarap ve karşı sıradaki fırının mis kokulu francalası size yetecek...

Paha biçilmez ayrıcalık

Eğer insan ilişkileriniz kuvvetliyse ve kendinizi benim gibi gönüllü turizm elçisi hissediyorsanız, ev değişimi yaptığınız kişilerle samimiyetinizi ilerletip dostluk kurma yoluna da gidebilirsiniz. Bugüne kadar evlerini kullandığım dostlarım ister evde olsunlar, ister tatilde; artık evlerinin kapısını ardına kadar açıyorlar bana. Camım çıktığında böyle sevgiyle beklenen bir yere gidebilmek, bu güven ve sıcaklık çok hoşuma gidiyor. Bir yandan onlarla yan yana gelip ülkelerinin bir turistin asla fark edemeyeceği ve kolaylıkla keşfedemeyeceği yönlerini ilk ağızdan öğrenmek, yaşam tarzlarını, kültürlerini tanımak; bir yandan da kendi ülkemizin,

insanımızın tanımını yaparak yanlış bildikleri hususları aydınlığa kavuşturma fırsatını yakalamak paha biçilmez bir ayrıcalık oluyor. (Foto 1) Ev değişimi hem sosyal, hem kültürel, hem de iktisadi açıdan büyük avantajları olan bir tatil şekli. Tabiki bu sistemi, yaşamı en fazla zevk veren kentler için tercih ettim.

Paris, hepsinin kesiştiği yer
Avrupa'nın birkaç ülkesi hariç hemen

Yazarımız Deniz Aygün, ev değişimi programı sayesinde tanıştığı arkadaşlarıyla...

1

PARİS

*Budapeşte kadar aristokrat,
Prag kadar pitoresk,
Amsterdam kadar özgür,
Londra kadar tertipli,
Floransa kadar janatsal,
Barcelona kadar renkli,
Tallinn kadar sempatik,
Milano kadar şık,
Vienna kadar müzikal,
Sankt Petersburg kadar kültürlü.*

2

**"Paris'e gldince ne yapılır?
Bu sorunun en güzel cevabı:
Canınız ne istiyorsa o yapılır.
Ama ilk yapmanız gereken şey
ulaşım sorununu çözmek."**

kadar özgür, Londra kadar tertipli, Floransa kadar sanatsal, Barcelona kadar renkli, Tallinn kadar sempatik, Milano kadar şık, Viyana kadar müzikal, Sankt Petersburg kadar kültürlü tek bir şehir bulabildim: Paris.

Sanatı, müziği, aşkı iliklerinize kadar hissettiğiniz bu şehir adım attığınız ilk andan itibaren sizi sarıp sarmalıyor. Görülmesi gereken yerleri bitirdikten sonra (ki bunun için oldukça uzun bir zamana ihtiyaç var ve hiçbir zaman tam manasıyla bitirdim diyemiyorsunuz) mimari dokusu, ellerinde fotoğraf makineleriyle Avrupa'nın şürlere, filmlere, tablolara konu olmuş bu efsane şehrinin arşınlayan turistlerin işgal ettiği bulvarları, kâh parfüm kâh rutubet kokan sokakları, o sokaklara raşan ve hayatı capcanlı tutan kült ya da 'trendy' cafeleriyle baş başa kalıyorsunuz. Bir süre sonra öyle bir his

geliyor ki, sanki elinizde bir tuval ve bir fırça olsaydı, içinizden bir Renoir, bir Degas çıkmayı isten bile değil. Kafanızda bu düşünceler dönüp dururken ve uzaklarda bir yerde bir sokak çalgıcısının akordeonundan dökülen 'La Vie en Rose' nağmeleri kulağınızı okşarken Seine nehrini gerdanlık gibi süsleyen köprülerin herhangi birinden kenti saatlerce izleyebilirsiniz. İşte üst üste üç yıl, ikişer hatta ev değişimi yaparak Paris'te geçirmeme neden olan sihri de bu manzaranın içinde saklı. (Foto 2)

Metro ve otobüsle keşif tüyoları

Paris'e gldince ne yapılır? Bu sorunun en güzel cevabı: Canınız ne istiyorsa o yapılır. Ama ilk yapmanız gereken şey ulaşım sorununu çözmek. Çünkü Paris söz konusu olunca zaman zaman metro, tramvay ya da otobüs kullanmanız da kaçınılmaz oluyor. Bunun için RATP şirketlerinden size uygun olan günlük bilet, kombine bilet ya da özel turist paketlerinden yararlanabilirsiniz. (Foto 3) Kalacağınız süreyi, nereleri gezmek istediğinizi belirlemeniz ve biraz harita çalışması yapmanız yeterli. Klasik turistler gibi çift katlı panoramik turist otobüsüyle gezmek hoşunuza gitmiyorsa Paris'in en revaçta yerlerini 96 numaralı otobüsle (Gare Montparnasse-Porte des Lilas arasında çalışır) ve tek bir biletle

keşfedebilirsiniz. Paris'in çok gelişmiş bir metro ağı var. Bu metro hatlarından iki tanesi kenti kuzey ve güneyinden kat ediyor ve yeraltına pek fazla inmiyor. Metro konforu içinde bir şehir turu yapmak isterseniz 2 ve 6 nolu metro hatlarını kullanabilirsiniz. T1, T2 ve bugünlerde şehrin kuzeydoğusunu hallaç pamuğuna çeviren kazı çalışmaları tamamlandığında daha yaygın bir bölgeye hizmet verecek olan T3 tramvay hatları da isteğe göre tercih edilebilir.

Hausmann etkileri

Paris'in bugünkü halini Baron Haussmann'a borçlu olduğuna söyleyebiliriz. 1800'lerde patlak veren ve binlerce Parisli'nin kentin daracık, havasız sokaklarında hijyenden yoksun şekilde ölümüne neden olan kolera salgınının bertaraf edilebilmesi amacıyla III. Napolyon'un gözetiminde yapılan çok geniş çaplı şehir planlaması yapılmış. Kentin merkez ve banliyölerinin yepyeni bir anlayışla elden geçirilmesi, altyapı çalışmalarından anıtlara, parklar ve bulvarlardan binaların ön cephelerine kadar uzanan yenilenmenin mimarı da Haussmann. Bu proje kapsamında caddelerde bulunan binalar geri çekilerek bugünkü bulvarların doğuşuna önayak olunmuş, Bois de Vincennes ve Parc des Buttes Chaumont gibi muhteşem park ve ormanlar oluşturulmuş, kentin garları restore edilmiş, şehir merkezindeki binaların dış yüzeyleri belirli bir düzen içinde yenilenmiş. Haussmann stili binaları bugün diğerlerinden ayırt etmek çok kolaydır. Saçaklar 45 dereceye kadar açılacak şekildedir, binaların sadece 2. ve 5. katlarında balkon vardır. 5. kat balkonları bir kemer gibi binayı kuşatır. Bitişik nizam yapılmış binaların balkonları da aynı füzada inşa edilmiştir. Buna gözlerle ziyafet desek haksız sayılmayız. (Foto 4)

Yüksek tepelerden Paris'e bakış

Paris'i fotoğraflamak, kenti yükseklerden izlemek için gidilebilecek birkaç nokta var. Bunlardan ilki kaşksuz Eiffel Kulesi.

(Foto 5) Ancak özellikle sıcak yaz aylarında uzun kuyruklarda beklemeyi canınız çekmiyorsa Charles de Gaulle-Etoile meydanındaki Zafer Taki'nin üst katına; La Défense'taki Grande Arche'a veya Montparnasse Kulesi'nin 56. katına çıkabilir, André Citroën parkında balona binerek yaklaşık 150 metre yükslebilirsiniz. (Foto 6) Arap Kültür Merkezi'nin 9. katında da şahane bir Seine nehri-Notre Dame Katedrali manzarası var.

Liberté, Égalité, Fraternité

Fransız bayrağının renkleri olan mavi ve kırmızının orta yerine monarşinin simgesi olarak konulan beyaz, yalnız Fransa'nın değil, tüm Avrupa'nın tarihine de damga vuran ve ülkelerin sosyo-ekonomik

dinamiklerini değiştiren Fransız İhtilali'ni anımsatıyor bize... Ayaklanmaların merkezi Bastille Meydanı'na ulaştığınızda o günlerden geriye bir şey kalmamış olsa da İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin yazıldığı ve yepyeni bir çağın başlangıcı olan bu tarihi alanda durup o yılları düşünmeden edemiyorsunuz.

Tabana kuvvet

Louvre bir hazine, Louvre buram buram sanat, ancak Paris Louvre'dan ibaret değil. Piramidin altını üstüne getirdikten sonra da keşfedecek harika müzeler, galeriler, kiliseler, anıtlar, binalar, bulvarlar var.

(Foto 7, 8 ve 9) Musée d'Orsay, Galeries Nationales du Grand Palais, Musée de l'Orangerie, Musée du Petit Palais, Les Invalides & Musée de l'Armée, Musée National Rodin, Musée du Quai Branly, Hotel de Ville, Cathedral Notre Dame, Eglise St.Sulpice, Doğal Tarih Müzesi, Albert Kahn Müzesi (İstanbul, Ankara, Bursa, Denizli, Adana ve birçok başka ilimizin 1900'lü yılların başında çekilmiş fotoğraf ve filmleriyle Atamızın sessiz ama her zaman olduğu gibi muhteşem görüldüğü film arşivini kaçırmamalıyız.) Opera Garnier, La Conciergerie ve Sainte Chapelle, Concord Meydanı, Champs Elysees Bulvarı, La Défense, Sacré Coeur, Vendome Meydanı, Faubourg Saint-Germain, Musée National des Arts et Métiers, Madeleine Kilisesi bunlardan sadece birkaçı.

Home Exchange-Ev Değişimi

Home Exchange-Ev Değişimi yapmak isteyenler için internette pek çok seçenek var, bunlar makul bir üyelik ücreti (ortalama 50 dolar) karşılığında bir yılına size bu hizmeti sağlıyorlar. Intervac (www.intervac.com) yaygın ve zengin portföyünden dolayı bu alanda en çok tercih edilen sitelerinden biri. Siteler ödediğiniz ücret karşılığında evinizin profil sayfasını oluşturuyor, evin ve kendinizin fotoğraflarıyla sayfayı destekliyorsunuz. Kaç kişisiniz, evinize kaç kişi gelebilir, ikliminiz var mı, ev asansörlü mü, merkezi konumda mı, ulaşım araçlarına yakın mı, evcil hayvanınız var mı, otomobil, tekne, bisiklet gibi araçlarınız var mı, varsa misafirinize paylaşırsınız gibi sorulara cevap veren profilinize dünyanın hangi ülkelerine gitmek istediğinizi de eklediğinizde yavaş yavaş talipler de gelmeye başlıyor. Tercih ettiğiniz lisanda

yapacağınız bire bir yazışmalar sonucu dönem, süre ve şartları (yalnız ev değişimi değil, evinizi kiraya vermek, evinizde misafir etmek de alternatifler arasında) belirliyorsunuz.

Dikkatli olunması gereken birkaç husus var:

Web sitesi, ödediğiniz ücret karşılığında sadece profil oluşturmaya izin veriyor, kurduğunuz bağlantılarda sorumluluk almıyor. Çoğu kez aylar öncesinden plan yapmak ve bu plana sadık kalmamız gerekiyor. Evimize gelen kişileri tanımıyoruz, hijyen hassasiyetiniz varsa problem yaşama ihtimaliniz olduğunu unutmayın.

Gittiğiniz evle ilgili her türlü tesisat bilgisine sahip olmalısınız, siz de evinizle ilgili bilgileri vermelisiniz ki onlar da sorun yaşamasin. Ev değişimi yaparken tecrübeli aileleri tercih etmekte fayda var.

Feast of Friends

Hausmann'ın Paris'inde iki büyük ve önemli mezarlık var. Bunları elinize bir harita alarak gezmeniz yararınıza olacaktır. Paris'e girmişken Oscar Wilde, Honore de Balzac, Gilbert Becaud, Georges Bizet, Chopin, Yılmaz Güney, Moliere, Jim Morrison ya da Edith Piaf'ı ziyaret etmek isterseniz Pere Lachaise Mezarlığı'na, Simone de Beauvoir, Jean Paul Sartre, Samuel Beckett, Guy de Maupassant, Jean Seberg, Camille Saint-Saens, Emile Durkheim için ise Montparnasse Mezarlığı'na uğramanız gerekecek. Ancak Le Pantheon'un da hakkını yememek lazım. Bugün Voltaire, Victor Hugo, Emile Zola, Louis Braille, Alexandre Dumas, Pierre ve Marie Curie, Pantheon çatısı altında ebedi uykularını uyuyorlar. (Foto 10 ve 11)

Tittle Tattle

Paris en alt tabakadan yüksek sosyete'ye kadar eğlenmek isteyen herkese kollarını açar geceleri... Rezervasyonunuzu yaptırdysanız Crazy Horse veya Lido'da

unutulmaz bir gösteri izleyebilirsiniz, şchrin daha karanlık ve gizemli bölgelerini keşfetmek isterseniz bir dönem damgasını vuran Pigalle'e uzanıp çılgın kalabalıkta Moulin Rouge'a ulaşabilirsiniz. Clichy Bulvarı belki de Paris'in en eski tarihine tanıklık eder. Tabii Pigalle için uyarıda bulunmakta fayda var. Tam bir turist ruzağı olabiliyor ve ne yaptığını bilmeyenler için tehlike arz ediyor.

Paris'e doyulur mu?

Kenti kıvrım kıvrım dolaşan Seine Nehri boyunca bir tekne turu yapmazsanız geziniz tamamlanmış sayılmaz. Yıllar geçse de modası hiç geçmeyecek, keyfi hiç azalmayacak bir gelenektir nehir turları. İster gündüz elinizde fotoğraf makinenizle, ister gece şık bir sofrada ışıklar kentinin pırlıtsı içinde yapacağınız bu gezi hiç bitmesin isteyeceksiniz. Ne diyor şarkıda? "Car la

Seine est une amante et Paris dort dans son lit... (Eğer Seine bir sevgili ise Paris onun yatağında uyuyor.)"

Seine demişken... Paris halkının, özellikle gençlerin pazar günleri akın ettiği St.Martin Kanalı'nı atlamamak, hatta St.Martin Kanalı'nda birkaç saat geçirdikten sonra yıllar önce Edith Piaf'ın, Maurice Chevalier'nin buğulu seslerinin çinladığı sokaklarıyla bir Belleville, bir Menilmontant keyfi yapmadan, Jourdain'deki 123 yıllık Demoncey-Vergne Pastanesi'nde ağır sulandırıcı bir mola vermeden dönmek gerek.

"Yeniden ve yeniden ve yeniden gidilesi, kalınası, yaşanası büyüğü bir şehir burası. Keşfedilecek yüzlerce yeri, aralanacak yüzlerce kapısı olan. Üstelik Paris, çevresiyle de çok zengin bir kent."

Rotadan sapmak

Bir ressam olsam, bir müzisyen veya bir şair, bir yazar, Paris'i anlatmaya yetecek ifadeleri belki bulabilirdim, size de hissettirirdim duyduğum hazı. Ama gerçek şu ki, ne elinizde tuttuğunuz derginin tamamını doldursam Paris'i sığdırabilirim, ne de doğru kelimeler bulunabilir bu güzelliği anlatmaya. Yeniden ve yeniden ve yeniden gidilesi, kalınası, yaşanası büyüğü bir şehir burası. Keşfedilecek yüzlerce yeri, aralanacak yüzlerce kapısı olan. Üstelik Paris, çevresiyle de çok zengin bir kent. Gare du Nord, Gare St.Lazare, Gare de l'Est, Gare de Lyon ve Gare d'Austerlitz, sizi birkaç saatlik tren yolculuğundan sonra hayal edebileceğiniz her yere ulaştırabilen birbirinden şık garlar.

Şato mu dediniz?

Pusulanızın ayarlarıyla biraz oynayıp SNCF'nin mükemmel tren ağına kendinizi kaptırsanız biraz ötenizde Vincennes Şatosu'nu, biraz daha uzağa elinizi uzatırsanız Versailles Sarayı'nı, Disneyland'i, Chantilly Şatosu'nu, Fontainebleau Şatosu'nu gezebilirsiniz. Bunlarla yetinemeyenlerdenseniz Loire Vadisi'ne doğru uzanmanın tam zamanı demektir. Blois kasabası üzerinden kolayca ulaşabileceğiniz Blois, Amboise, Chambord ve Cheverny Şatoları göz zevkinizi okşamak üzere sizi bekliyor olacak. Çocukluğumun baş kahramanı, bir zamanlar rüyalarımın erkeği olan Tenten'in yarıncısı Belçikalı Hergé'ye Marlinspike Şatosu'nun çiziminde ilham veren Cheverny benim için en heyecan verici mekan oldu. Tenten anısına hazırlanmış özel bölümde dolaşırken yıllar

öncesine, camım kardeşimle geçirdiğim şahane çocukluğuma döndüm. Bugün bizim banka yöneticisi, bizim enternasyonal bir firmanın hukuk müdürü olsak da o gün o koridorlarda, o odalarda sadece çocuk Deniz ve çocuk Beste'nin kahkahaları ve mutluluğu vardı. Bir daha geri gelemecek o günleri özlemle, buruk bir hazla harmanlanmış duygular içinde yâd ettim. (Foto 12 ve 13)

Monet'in nilüferleri

Louvre ve Orsay müzelerini gezerken Claude Monet'nin tablolarına dalıp gittiyseniz, Vernon'a bir tren bileti almanızı tavsiye ederim. Vernon'dan Giverny'ye yapacağınız kısa bir yolculuktan sonra ulaşacağınız evde Monet sizi bahçede, nilüfer çiçeklerinin arasında karşılayacak. Sanata damgasını vurmuş sayısız eserine ilham kaynağı olan bu bahçede uzun yürüyüşlere çıkabilir, salkım söğüt ağacı altında gölgede şekerleme yapabilir, onun dahiyane fırça darbeleriyle ölümsüzleştirdiği nilüferlerini son model dijital makinemizle fotoğraflayıp onun tablolarının güzelliğine nasıl olup da yaklaşamadığımızı hayıflanabilir, ustanın evini ziyaret edebilir, zengin seçenekler sunan hediyelik eşya mağazasında uzun soluklu bir alışveriş turu yapabilir, cennetten bir köşe olan bu kasabadan ayrılmadan önce Monet'yi son uykusunu uyuduğu kabinde selamlayabilirsiniz. (Foto 14 ve 15)

Bitirirken...

Aklınızda bulunsun. Her yıl Eylül'ün üçüncü hafta sonu Journées Européennes du Patrimoine adıyla anılan günlerde kamu binaları turistlerin ziyaretine açılıyor. Elysée Sarayı'nu ve Parlamento binasını görmek isterseniz bu tarihleri kaçırmayın. Ayrıca Nuit des Musées yani Müzeler Gecesi isimli Avrupa Konseyi'nce desteklenen organizasyon çerçevesinde Paris'in seçkin müzeleri Mayıs ayında akşam saat 19:00 ile gece 01:00 arası ücretsiz olarak gezilebiliyor. ✍

Dr. Demet Güral (ÜAA '75):

Hayatı bir serüven gibi görüyorum

ABD'nin üreme sağlığı alanındaki en büyük sivil toplum kuruluşlarından Pathfinder International'ın Programlardan Sorumlu Başkan Yardımcısı Dr. Demet Güral, mezun olduğu Üsküdar Amerikan Lisesi'nde 2010 mezunlarına seslendi. Üreme sağlığı konusunda dünyanın pek çok ülkesinde farkındalık oluşturan projelere liderlik yapan Dr. Demet Güral, çiçeği burnunda ÜAA mezunlarına kararlı ve sürprizlere hazırlıklı olmalarını tavsiye etti.

Uluslararası aile planlaması, AIDS, kadın sünneti gibi toplum sağlığını yakından ilgilendiren konularda dünya çapında projeler gerçekleştiren Pathfinder International'ın programlardan sorumlu Başkan Yardımcısı Dr. Demet Güral'la hem bu kuruluşun hem de daha öncesinde görev yaptığı Willows ve İnsan Kaynağını Geliştirme Vakıfları'ndaki çalışmaları, kadın sorunlarını, Üsküdar Amerikan günlerini konuştuk. Nostaljik

bir buluşmaydı, çünkü sınıf arkadaşı Üsküdar SEV İlköğretim Okulu Müdürü **Dilek Yakar** (ÜAA '75)'ı odasında öğrencilik günlerine geri döndü. Odada İzmir ve Tarsus Amerikan mezunları da olunca ortak yönler vurgulandı, anılar tazelendi, okul yıllarında iz bırakanlar anıldı.

Mesaj yok, öneri var

Dr. Demet Güral, mezunlara hitap ederken bildik mesajlar vermek yerine hayatından kesitler sunarak kendisinin dünyayı nasıl algıladığını aktarmak istediğini söyledi ve sırtını ilk önce bizimle paylaştı: *"Hayatı bir serüven gibi görüyorum. Bu serüvenin içinde sürprizler çıkacaktır. Bunları karşılamak için hazırlıklı ve kararlı olmak gerek. Genç mezunlar da kararlı olurlarsa istedikleri yere kolaylıkla varabilirler."*

Dr. Demet Güral başından beri yaşama böyle mi bakıyordu yoksa işi gereği karşılaştığı birbirinden ilginç olaylar ve yaşadığı deneyimler mi onu böyle düşünmeye itti, bilinmez. Ama şu kadarı söylenebilir; birlikte serüvene çıkmaktan keyif alacağınız biri o. Söz konusu işi olduğunda son derece temkinli ama özne kendisi olduğunda, alabildiğine rahat. Belki de böyle yansımada kendini okulunda değil de evindeymiş gibi hissetmesinin etkisi olabilir.

Ezber bozan okul

Dr. Demet Güral, tıbbı isteyerek seçmiş ama bunun bilinçli bir tercihi olduğu söylenemez. Zira o yılların Türkiye'sinde gençlerin önünde ya doktor, ya mimar, ya mühendis olmak gibi klasik seçenekler seriliymiş. *"Bizim zamanımızda gençliğin ufkı o kadar da geniş değildi"* diyor, biraz da bunun getirdiği şarlanmışlıkla liseye başladığı yıl doktor olmaya karar veriyor. Bu kararında lise eğitiminin ve buradaki öğretmenlerinin de bu kararı desteklediğini söylüyor. Gerçi Üsküdar Amerikan'a babasının zoruyla girmiş ama okulda kazandığı bakış açısının hayatını zenginleştirdiğini de sözlerine ekliyor:

"Amerikan Kız Lisesi'ne geldiğinde kızlara ev işi, el işi gibi benim de hiç sevmediğim derslerin verildiği bir okul aklıma geliyordu. Ama ÜAA'nın tüm bu önyargılarının üstünde çok iyi bir okul olduğunu gördüm. Bizim sınıfta yedi-sekiz kişi tıp fakültesini kazandı. Biri de bendim, üstelik ben ortalama bir öğrenci sayıldım."

Dr. Demet Güral, yaşama atıldığında okulundaki sosyal projeler ve kulüp çalışmalarını içinde kazandığı bilgi, birikim ve deneyimlerin ne anlama geldiğini daha iyi kavramış. Bunları kazanmasında emeği geçen öğretmenlerinden birkaçının ismini anmadan geçmiyor: *"Hem 'bilim' hem 'biyoloji' dersimize giren Miss Yuvanoğlu'nu hiç unutmam. Evrim ve genetik konularını anlatıyordu. Düşünün 1974'te biz evrimi okuyorduk. Bugün hâlâ evrimin tartışılıyor olması çok güzel geliyor bana. Tıbbı tercih etmemde mutlaka Miss Yuvanoğlu'nun da etkisi vardır. Zaten o da bir doktordu."*

Miss Yuvanoğlu'nun dışında o günlere damga vuran bir diğer öğretmeni de **Zafer Hanım**'mış. Ortaokulda ev ekonomisi

"Hayatı bir serüven gibi görüyorum. Bu serüvenin içinde sürprizler çıkacaktır. Bunları karşılamak için hazırlıklı ve kararlı olmak gerek. Genç mezunlar da kararlı olurlarsa istedikleri yere kolaylıkla varabilirler."

dersine giren Zafer Hanım, lise üçüncü sınıfta doğum kontrol yöntemleri ve Medeni Kanun'da kadının hakları gibi konuları anlatmış. Dr. Güral, *"70'lerin Türkiye'sinde bu konuları işliyorduk, o kadar ilerideydik"* diyerek öncü bir müfredata sahip olduklarını ifade ediyor.

Günde 120 hasta

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1984'te mezun olan Dr. Demet Güral, o yıllarda yaşanan sağ-sol kutuplaşması yüzünden fakülteyi zor bitirmiş. Biraz da kendisi zorlaştırmış, çünkü dava arkadaşlarını yalnız bırakmayıp o da aktivistler cephesinde yer almış. Mezuniyetin ardından gelen mecburi

hizmet ise genç bir hekim olarak mesleğimin zorluklarıyla ilk kez tanışmasına vesile olmuş: "Mersin'in Mut ilçesinde mecburi hizmetimi yaptım. Günde en az 120 hastaya bakıyorduk. Bu yüzden uzmanlığa yeterince hazırlanamadım. Şansımı denemek için Amerika'ya gittim. Ancak orada dokörlük yapabilmem için geçmem gereken sınavda başarılı olamadım. Bu sırada bir arkadaşımı balık sağılığı konusunda yüksek lisans programından söz etti. Birden bire yepyeni bir dünya açıldı önümde."

Ortak payda kadın üreme sağığı

Dr. Güral, yüksek lisansını tamamladıktan sonra 1989 yılında ülkesine Pathfinder International'ın Türkiye'deki ofisine program uzmanı olarak geri dönüyor. Bir süre sonra Asya-Orta Doğu Bölge Ofisi'ne dönüşen ofiste önce Türkiye programının başına getiriliyor, sonra da Bölge Ofisi Başkan Yardımcılığı görevini üstleniyor. 1996 yılında yine Pathfinder International'ın Ürdün'de başlatığı projesini yürütüyor. 1998'de Türkiye'ye döndüğünde İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın yöneticiliğini üstleniyor. IKGV insan kaynağına ilişkin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeyi olumsuz yönde etkileyen sağıık, eğitim ve istihdamla ilgili sorunların çözümüne katkıda bulunmak amacıyla 1988 yılında kurulmuş, kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum inisiyatifi. Üreme sağıığı, insan ticareti, seks işçiliğı ve AIDS konularında projeler üreten vakıf, Birleşmiş Milletler tarafından destekleniyor. Dr. Güral Vakfın, Ürdün, Kazakistan ve Azerbaycan'daki üreme sağıığı ve hakları konulu projelerini başlatıyor. 2005 yılında bu kez de Willows Vakfı'nın Genel Müdürü sıfatıyla Türkiye ve Gana'da yürütölen üreme sağıığı programlarından sorumlu oluyor. Willows Vakfı da kadınları üreme hakları ve aile sağıığı konularında bilinçlendirmeyi, üreme sağıığıyla ilgili hizmetlere ulaşmalarını sağlamayı hedefleyen sivil bir oluşum. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1997'de Dr. Türkiz Gökgöl tarafından

Okul gazetesinin acar muhabirleri Dr. Demet Güral ve Dilek Yakar ortaokuldayken okul gazetesi 'Çaba'yı ve ilse yıllarında da Memorandum'u birlikte hazırlamışlar. O dönemde yaptıklarını şimdi çok amatörce buluyorlar. Ama kayda değer işler yaptıkları konusunda hemfikirler. Mesela mezun oldukları yıl, yıllıkların her birinin üzerine kime ait olduğunu göstermek için isimler yazmışlar. Bu arkadaşlarının da çok hoşuna gitmiş.

kurulan vakıf, bugüne dek eğitim ve gelir düzeyi düşük 600 bin kadına hizmet götürmüş. Dr. Demet Güral 2008'e kadar da Willows Vakfı'nda görev yapıyor, ardından ABD'nin üreme sağıığı alanında en büyük sivil toplum kuruluşlarından Pathfinder International'ın Programlarından Sorumlu Başkan Yardımcılığına üstleniyor. Pathfinder International faaliyetinde bulunduğu 25 ülkede kadın üreme sağıığı ve AIDS gibi konularda yaptığı çalışmalarla 2009'da 5 bin annenin ölümünü, milyonlarca kişinin de AIDS'e yakalanmasını engellemiş, 2 milyon kadını aile planlaması konusunda bilinçlendirmiş. 53 yıllık bir kuruluş olan Pathfinder, Afrika, Orta Doğu, Güney Asya ve Güney Amerika'da aile planlaması ve üreme sağıığı konularında desteğe ihtiyaç duyan ülkelerde çalışıyor. Özellikle Müslümanların çoğunlukta yaşadığı Yemen, Mısır, Bangladeş ve Pakistan'da sürdürdüğü projeler var.

Türkiye tablosu nerede?

Dr. Demet Güral, kadın üreme sağıığı ve hakları konusunda Türkiye'nin karnesini başarılı buluyor. Özellikle 80'lerin ortasından itibaren yoğunlaşan kırsaldan kente göç olayının ardından birtakım farkındalıkların geliştiğini, özellikle 1982 Anayasası'nın bu konuda ilerici hükümler taşıdığını söylüyor. "O dönemde, İstanbul'a yıllık göç 300 binin üzerindeydi ve bu göç beraberinde ekonomik sıkıntıları da getirdi. Gecekonducular artarken, altınları buna paralel gelişmedi. Gelen çok çocuklu aileler sıkıntı yaşamaya başladı ve doğum olarak aile planlamasına yöneldiler. Bir de 1980 darbesinden sonra yapılan 1982 Nüfus Planlaması Hizmetleri Kanunu, aile planlaması hizmetleri açısından son derece ilerici bir kanundur. Kanunun üç önemli artısı var: Ebelece spiral takma izni veriyor, kadınlara kürtaj hakkı tanıyor, erkeklere vazektomi ve kadınlara tüplerini bağlatma hizmetlerini başlatıyor."

Bunun yanı sıra uygulamada da hizmetin ülkenin en üçer noktaya taşınarak başarılı

Kadın sünneti bir gelenek

Dr. Güral, dünyada kadın sünnetinin en yaygın olduğu ülkelerden biri olan Gine'de yaşadığı ilginç bir olayı aktarıyor: "Gine'de 12 yaşında bir kız çocuğu okuldaki arkadaşları arasında itibar ve kabul görmek için sünnet olmak istliyordu. Ailesi ona bunun yanlış olduğunu anlatmaya çalıştı ama kızı ikna edemediler. Gelenekle mücadele etmek zordur, üstelik istediğiniz sonuçları almanız yıllar alabilir."

adımlar atıldığını söyleyen Dr. Güral, "Çeyrek asırda ne değişti dersanız bir kere doğum kontrol yöntemleri kullanan insanların sayısı arttı. Bunu nüfusun artması ya da artmaması olarak değil, kadının üreme konusunda seçme hakkının toplum tarafından kabullenilmeye başladığının bir göstergesi biçiminde okumak gerek. Bunun sonucunda anne ve bebek ölümleriyle istenmeyen gebelikler azaldı. Bugün üreme çağlarındaki kadın nüfusunun yaklaşık yüzde 60 doğum kontrol yöntemlerini kullanıyorsa, 20-30 yıl sonra nüfus artış bızımız da duracak demektir" dedi.

Geleneklerle mücadele etmek zor

Dr. Demet Güral, kadın sünneti gibi konularda da epey incelemeler yapmış. Kadın sünneti, özellikle Afrika'da yaygın bir gelenek. Köklerinin Mısır'a dayandığını söylüyor. Zaten erkek sünneti de Mısır'da başlıyor. Amaç kadının cinsel haz duymasını engellemek, bunun için klitoris kesiliyor, hatta Afrika'daki kimi kabilelerde genital organlarda daha da geniş bir alan kesiliyor. Bu gelenek kölelik düzeniyle Amerika'ya taşınmış, yani yeni dünyada eskicte ait

böyle tutucu gelenekler yaşam alanı bulmuş.

Dr. Güral, 'kadın sünneti' yerine, 'kadın cinsel organının kesilmesi-female genital cutting' biçiminde bu olayı tanımladıklarını söylüyor. Gereğini de şöyle açıklıyor: "Müslüman toplumlarda sünnet, Peygamberin buyruğu olarak bilinir. Bu yüzden kadın sünneti de sanki iyi bir şeymiş gibi algılanabilir, bu nedenle kadın sünneti demiyoruz."

En zor Yemen, en kolay İran

Dr. Demet Güral, bugüne kadar kadın üreme sağlığı konusunda en rahat İran'da çalıştığını, en zorlandığı ülkenin de Yemen olduğunu söylüyor: "1994'te İran'da başlatılan programın konusu kadınlara tüpligasyon ve erkeklerle vazektomi hizmetlerini geliştirme programıydı. İran modern aile planlaması kullanımı açısından çok ileri seviyede. Yemen ise program uygulama açısından en sıkıntılı ülkelerin başında geliyor."

İnsan ticaretiyle mücadelede üçlü yapı

Dr. Demet Güral, şöyleşide insanı ticareti karşıtı çalışmalarından da söz etti. İnsan

ticaretinde ülkelerin çıkış, geçiş ve varış olmak üzere üçe ayrıldığını söyleyen Dr. Güral, Türkiye'nin hem geçiş hem de varış ülkesi olduğunu ifade etti:

"İnsan kaçakçılığı (Human Smuggling) ile insan ticareti (Anti-Human Trafficking) birbirine karıştırılıyor. Kaçakçılıkta siz herhangi bir ülkeye girmeye gönüllüsünüz demek. İnsan ticaretinde ise birileri tarafından kandırılıyor, başka bir ülkeye gönderiliyor ve merela fuhuşa zorlanıyorsunuz."

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nda çalışırken insan ticaretine karşı bir program geliştirdik. Bu program hâlâ Vakıf tarafından sürdürülüyor. Vakfın İstanbul'da açtığı bir sığınma evi de mevcut. Mağdur olan ve polis tarafından bulunan kadınlar önce bu sığınma evinde psikologlar çliğinde misafir ediliyor, burada birtakım ihtiyaçları karşılanıyor. Ülkelerine gönderilmeden önce de oradaki yerel sivil toplum kurumlarıyla da teması geçiliyor.

Bu alanda Vakfın yaptığı ikinci önemli çalışma da sarsıcılara ve polislere duyarlılık eğitimi. Bunları Türkiye'de ilk kez başlatan bir sivil toplum kuruluşunda çalışmış olmaktan gurur duyuyorum." ✓

Broadway

müzikallerinin yüzde 5'i başarılı

Can Ağaoğlu (TAC '03), Broadway müzikalleri hazırlayan Araca Group'ta internet pazarlaması ve web sitesinin gelişiminden sorumlu olarak çalışıyor. Eğlence dünyasının renkli olduğu kadar acımasız kurallarına da dikkat çeken Ağaoğlu, "Broadway'de sahnelenen şovların ancak yüzde 5'i uzun yıllar süren ve bu sayede milyar dolarlık hasılatlara ulaşan başarıyı yakalayabilir" diyor.

Broadway'de bir müzikal ortalama 15 milyon dolara mâl oluyor. Bu riskli de bir yatırımdır. Çünkü onlarca kişinin, aylarca çalışmasının ürünü olan şovlar bir ya da birkaç eleştirmenin olumsuz değerlendirmelerinin ardından ölü doğabiliyor. Sektörü yönlendiren bu yorumlar yüzünden bazen beğenilen ve gerçekten iyi olan şovlar da tarihe karışabiliyor. Yine de sevindirici olan birilerinin bu Broadway şovlarına hâlâ para yatırması.

Can Ağaoğlu ile neon ışıkların aydınlattığı sahnenin gerisindeki dünyayı ve bu dünyayı neden tercih ettiğini konuştuk.

"Broadway" deyince aklımıza hemen tiyatro ve müzikaller geliyor. Broadway'nin bu büyüğü nereden kaynaklanıyor?

Broadway'de para kazanma amacı gütmeyen tiyatro grubu yoktur. Çünkü kapitalizmin başkenti New York'ta döngü böyledir. Zaten o yüzden Broadway'de Fransa'daki kadar bağımsız tiyatro yapılmaz. New York'ta gerçekten çok zeki, entelektüel, yetenekli insanlar var ve bunlar kültürel dünyada olan biteni izlemek için çok rahat para harcayabiliyorlar. Üstelik eğlence sektörü, potansiyeli harekete geçirmek için türlü türlü yöntemler geliştirmiştir. Örneğin uzun yıllardan beri tiyatrodaki başarılı performanslara verilen Tony Ödülleri'ne

ilgiyi artırmak için ödül törenini tıpkı Oscar törenlerinde olduğu gibi televizyondan canlı yayınlamaya başladılar. Hatta töreni de televizyonun sevilen isimleri sunuyor. Ne mutlu ki bu yıl Tony Ödülleri'nde en iyi kadın oyuncu ödülünü 'A View From The Bridge' oyunundaki performansı ile Scarlett Johansson aldı.

Evet geçen buluşma dergisinde kısa haberler sayfalarınızda sizin de onunla bir fotoğrafınız vardı. Tanışmışsınız galiba?

Tony Ödülleri'nin verilmesinden sonra her Broadway şovunun bir partisi olur (After Party). O partide tanıştım. Şaşkınlıktan ilk cümlem "I'm proud of you -Seninle gurur duyuyorum" oldu. Çok utandım sonra ama ağzımdan çıktı bir kere. O da gülerek teşekkür etti.

Biraz gerilere gidelim. Amerika'ya, New York'a geliş nedeniniz en başından itibaren Broadway düşleri miydi?

2007 yılında İTÜ Uluslararası Ortak Lisans Programları, Bilişim Sistemleri bölümünden mezun oldum. Bölümün ilk mezunlarındanım. İki yıl Türkiye'de iki yıl da SUNY Binghamton Üniversitesi'nde okudum. Mezun olduğumda tamamen

bilgisayar odaklı bir kariyer beni bekliyordu. "Bunu yapmak istiyor muyum, hayatıma amacım bu mu?" diye hiç düşünmemiştim oysa ki. Mezuniyetin ardından New York'ta kurumsal bir firmada çalışmaya başladım. Çok stresli ve sıkıcı bir işti, bir yıl sonunda hayatımı bilgisayar karşısında geçirerek yaşamayacağımı fark ettim. Daha sonra madem New York'tayım en azından yapmak istediğim şeyin peşinden koşayım dedim.

Neydi yapmak istediğiniz şey?

Biraz daha yaratıcılığımı gösterebileceğim bir kariyerd. Programcı da olacaksam daha yaratıcı ve görselliğin ön planda olduğu bir programcı olmalıydım.

"Broadway'de para kazanma amacı gütmeyen bir tiyatro grubu yoktur. Çünkü kapitalizmin başkenti New York'ta döngü böyledir. Zaten o yüzden Broadway'de Fransa'daki kadar bağımsız tiyatro yapılmaz."

Web bazlı programlar hazırlayabiliyim diye düşündüm. Hatta asıl amacım sanat direktörü olmak, yaratıcı reklamcılık yapmaktı. Broadway bu hedefime ulaşmamda köprü oluyor açıkcası. Çünkü şu anda pozisyonum gereği Broadway için reklamlar yapıyorum. **Araca Group** tarafından hazırlanan tilm şovların reklamlarını hazırlıyor, web sitelerini tasarlıyorum.

Bilişim aslında size hitabeden bir meslek değilmiş. Neden tercih ettiniz?

O zamanlar bilişim en gözde alanlardan biriydi. Herkes geleceğin mesleği diyordu. Benim de puanım çok iyiydi ve bu bölüme girdim. Buradan uzaklaşıp New York'un özgür dünyasına girince sis perdesi de aralandı resmen. New York böyle bir şehir işte. İnsanı özgür bırakıyor, ne istediğini keşfetmeye itiyor sizi. Ben de yapmak istediğim şeyi kovalarsam hem sevdiğim işi yapacağım için çalışıyormuş gibi hissetmeyeceğimi hem de çok çalıştığım için başarılı olacağımı fark ettim.

Kendinizi keşfetme süreci hâlâ devam ediyor mu?

Ediyor, bu aralar reklamcılığı sorgulamaya başladım. Çünkü reklamcılıkta, etik olsun olmasın her markayı savunmanız gerekiyor. Mesela büyük bir 'fastfood' zinciri müşterinizse reklama çok kaynak ayırdığı için sizin açınızdan çok değerli bir müşteri haline geliyor. Oysa zararlı yiyecekler satıyor. Gazlı içecek firmaları da, insan ve çevre sağlığına zararlı ürünler satıyor ama siz para kazanmak uğruna bunu perdeleyecek stratejiler geliştirip daha çok tüketilmesine vesile oluyorsunuz. "Neden bu işi yapıp bu insanlara katkıda bulunayım" diye düşünmeye başladım.

Araca Group'a nasıl girdiniz?

2008 Ekim'de başladım. Aslında çok büyük bir şans oldu benim için çünkü Amerika'da eğer yabancısınız iş bulmanız da çok zor. Benim şansım, sanata yakın olmamdı. Bir programcı için sanata yakın olmak çok görülen bir şey değil. Çünkü programcılar bilgisayar odaklıdır. Babamın

fotografçı olması küçük yaşlarda sanata yönelmemi sağladı. Onunla sürekli müzelerle, fotoğraf gezilerine giderdik. Bir fotoğrafı neyin güzel kıldığını gösterirdi. Her fotoğrafçı tekniği bilir ama nasıl bakacağını bilmek farklıdır, sanatçıyı sanatçı yapan ya da fotoğrafçıyı fotoğrafçı yapan da budur benec. Babam farkında olmadan bunu aşıladı bana. Bu konuda annemin de hakkını vermeliyim. Onun da sanata yakın olmamda emeği çoktur. Ortaokul ve lise boyunca geceleri yatmadan büyük **Türk Şiiri Antolojisi** kitabından bana şiirler okırdı. Sık sık da klasik müzik konserlerine ve tiyatrolara götürdü.

Pozisyonunuz ne gibi sorumluluklar içeriyor?

Şovların internet pazarlaması ve web sitesinin gelişiminden sorumluyum. Bilişim jargonunda gelişim kodlama demek. Web sitesini bir tasarlarsa, ben de o tasarımı web ortamına aktarır, işlevsel hale getiririm. Araca Group'ta kendimi kanıtlarsam

Eleştirmen beğenmedi, oyun tutmadı

Son oyunumuz 'Lend Me a Tenor' için herkes çok olumlu yorumlar yazarken bir tek New York Times eleştirmeni olumsuz yazdı. Şimdi bu eğlenceli şovu bitiriyoruz. Çok acımasızca bir döngü ama böyle gelmiş, böyle gidiyor. Broadway'de küçük çaplı bir şovun maliyeti 15 milyon dolar civarında. Üstelik bu işe para yatıracak prodüktör bulmak da çok zor. Hikayeve, senaryoya, oyunculara inanacak ve yatırım yapacak. Bu riski göze alanlar var hâlâ, onlar da "ya tutarsa" diyerek giriyorlar zaten. Çünkü tutarsa bir daha hayatları boyunca para derterli olmayacak.

"Müzikal beğenilirse, filmi, kitabı, aksesuarları çıkar. Başarılı yapımlara örnek olarak 'Wicked', 'A View from the Bridge', 'Hair', 'The Phantom of the Opera'yı sayabilirim."

yapmak istediğim yaratıcı alanlara yönelebileceğimi düşündüm. Zaten o yüzden başvurduğum buraya. Bir de Broadway'e ve sahne sanatlarına ilgim vardı. Şu an da web sitelerinin sanat şovlarını ve internet reklamlarını tasarlıyor ve geliştiriyorum.

Ne tür nitelikler gerektiriyor bu işi yapabilmek, zor bir iş mi?

Şovu yorumlamak, oyundaki asıl duyguyu anlamak gerekiyor. Çünkü buna göre renkler kullanıyorsunuz. "İnsanlar neden bu hikayeyi görmek istesinler?" sorusuna iyi bir yanıt oluşturmanız için hikayeyle ilgili ayrıntıları bilmelisiniz ki buna göre görselliğe yön verebilirsiniz. Kullanılacak renkler ve yazı karakterleri bu ayrıntılarla şekilleniyor.

Müzikallere ilginiz ne zaman başladı?

13-14 yaşındayken, babam New York'tan üzerinde 'CATS' yazılı bir tişört ve elinde aynı adlı bir CD'yle gelmişti. Albümü dinlediğimde gerçekten inanılmaz parçalar vardı. Bugün hâlâ aklımdadır o parçalar. Şimdi şirkette çalıştığım arkadaşlarım o zaman babamın gördüğü CATS müzikalindeki oyuncular. Araca Group'un hazırladığı müzikallerden de Wicked'i çok beğenirim, gerçekten insanın ufkunu açan bir hikayesi vardır. Meşhur Oz

Büyücüsü'ndeki cadının, cadıya dönüşmesinin hüznünlü hikayesi aslında bu. İçinde güzel mesajlar barındırıyor.

Broadway'deki renkli dünya hakkında neler söylersiniz?

Broadway şovları müzikal de olabilir, tiyatro da olabilir. Broadway şovumu 500 ve 500'ün üzeri seyirci kapasitesi olan tiyatrolar sergiler ki bunlar da Manhattan'da Theater District denilen bölgede yer alıyor. Bunların dışında bir de Lincoln Center denilen çok büyük bir tiyatro vardır. Yapım süreci çok detaylı ve zordur. Bir kere inanılmaz risklidir. Broadway'de sergilenen şovların yüzde 2 ile yüzde 5'i başarılı olur. Başarılı olmasından kasıt, şovun uzun yıllar oynanmasıdır. Bu durumda milyon dolarlara ulaşan inanılmaz hasılatlar yaparlar. Müzikal beğenilirse, filmi, kitabı, aksesuarları çıkar. Başarılı yapımlara örnek olarak Wicked, Hair, The Phantom of

The Opera'yı sayabilirim. Broadway'da şöyle bir süreç var. Provalar tamamlandıktan sonra açılış yapılacağı büyük güne kadar ön sergilemeler (preview) yapılır. Bir iki hafta seyirci oyunları izler ama basın hiçbir yorum yapamaz, hatta oyunlara alınmaz bile. Bu arada oyundaki son ayrıntılar halledilir. Açılış gecesi, müzikalin kaderini belirler. Başarılı olacak mı, gişede iyi hasılat bırakacak mı belli olur. Eleştirmenlerin yorumları oyunun başarısında etkilidir. Örneğin New York Times'ın eleştirmeni iyi yorum yaptıysa oyun o seneki Tony'leri toplayabilir, gişede iyi sonuçlar alır.

Oyunların fiyatları ne aralıktadır?

Denzel Washington'ın rol aldığı oyunun en düşük bilet fiyatı 150 dolar civarında. Bizim şovumuz kapandığı için şu aralar indirim kampanyalarıyla 60 dolara kadar bilet bulunabiliyor. Bu zaten en düşük bilet fiyatı. ✓

Lend Me a Tenor müzikalinden bir sahne.

Ashley Olson (sağdan ikinci), Can, Başak ve arkadaşları Danielle.

Julianne Moore (ortada), Can ve kızkardeşi Başak.

Farklı sanatların kesiflim noktası:

Arte İSTANBUL

İçindeki yaratıcılığı ve üç boyutlu algıyı heykel yaparak hayata geçirebileceğini keşfeden SEV Yönetim Kurulu Yedek Üyesi Zeynep Arabacıoğlu Özbilen (ÜAA'83) Beyoğlu'nda tarihi bir binada sanatseverlere renkli ve etkileşimlere açık bir dünyanın kapılarını aralıyor. Arte İstanbul Sanat Merkezi, güller ve heykellerle dolu yemyeşil bahçesiyle sanatseverlerin yeni buluşma noktası.

Arte İstanbul bir sanat merkezi, ama sanatların birbirini etkilediği atmosferiyle aslında kendi sanat yolculuklarında farklı arayışlar içinde olanların bulunduğu bir yer. Zeynep Arabacıoğlu Özbilen bu mekana heykeltıraş Yunus Tonkuş'la birlikte hayat vermiş. Kurucu ortağı olduğu merkezin işletmeciliğini de üstlenen Özbilen'le heykel tutkusunu, Arte İstanbul'un ortaya çıkış sürecini ve okul günlerini konuştuk.

Peki heykel?

Güzel sanatlarla ilişkim uzun zaman ivi bir izleyici olmaktan öteye gitmedi. Ta ki, yedi sene önce birden bire heykel yapmaya başlayana kadar. O güne kadar heykel eğilimim olduğunun bile farkında değildim. 20'li yaşlarımda dövme demirden asma kilitler toplamaya merak saldım. Metalle ve üç boyutlu objelerle tanışmam demir kilitlerimle başladı. Yine aynı dönemlerde "ellerimi kullanarak üç

yanıtlayayım. Bir gün atölyede kadın heykeli yapıyordum ve kadının başında bir lotus çiçeği hayal ettim. Bir yandan da müzik dinliyordum. Bir süre sonra hep aynı şarkıyı dinlediğimin farkına vardım. Hangi parçaymış diye baktığımda eserin adının 'Lotus Çiçeği' olduğunu gördüm. Bu raslantı sanatlar arasında bir etkileşim olduğunu anlamama yardımcı oldu. Bu etkileşim farklı üretimlerin de yolunu açıyor. Sanatçıları bulundukları noktadan,

Heykelden önce müzik var yaşamınızda ve bunun geçmişi de epey gerilere uzanıyor, değil mi?

İlkokul 1. sınıftan üniversite son sınıfa kadar müzik hep hayatımdaydı, şarkı söyledim mesela. Hazırlıktan başlayıp liseyi bitirene kadar hep sahneydim. Çok minik olduğum için, lakabım 'minyatür' dü. 'Boyumdan büyük' şarkılar söyleyerek ablalarımla eğlenirdiyordum. Sevgili müzik öğretmenim **June Artunkal**, okulda her sene bir müzikal sahnelenmesi için insan üstü bir çaba harlardı. Tüm metni sadeleştirerek çoğaltır, şarkı notalarını elle yazar, hem oyun yönetmenliğini yapar, hem de piyanoyu çalardı. Mrs. Artunkal'ın sayesinde, orta ikide Annie'yi, lise sonunda *The Sound of Music*'de Maria'yı oynadım. Son senemde ise Müzik Kolu Başkanı olarak, bugün gülümseyerek baktığım, ama o gün için çok önemli projeler gerçekleştirdik tüm ekip.

boyutlu bir şeyler yapacağım" derdim. Ama bunun heykel olacağını o zamanlar ben de bilmiyordum. Heykel yapmaya yönelmemdeki ana etken, yedi sene önce bir dekorasyon dergisinde, şu an iş ortağım heykeltıraş Yunus Tonkuş'la yapılan bir söyleşi ve bu söyleşiye eşlik eden bir fotoğrafı. Fotoğrafta Yunus Tonkuş kendi yaptığı bronzdan bir çello heykelinin önünde poz veriyordu. Heykelde hem müzik, hem metal, hem de üç boyutluluk vardı. O anda heykel yapmak istediğime karar verdim. Birgün iş çıkışı, Bevoğlu'nda sora sora Yunus Tonkuş'un atölyesini buldum, kapısını çaldım ve "Ben heykel yapmak istiyorum" dedim. Heykel serüvenim böyle başladı.

Arte İstanbul farklı sanat disiplinlerinin bir aradallığını temel alıyor. Bu çoğulcu bakış nereden kaynaklanıyor?

Kendimden örnek vererek sorumuzu

bambaşka yerlere götürebiliyor. Birçok ressam ve heykeltıraş, eser üretirken müzikle çalışır. Hatta farklı müziklerle farklı eserler çıkabiliyor ortaya. Gerçi hangisi hangisini etkiliyor daha tam karar verebilmiş değilim ama Bach dinleyerek heykel yapmak ortaya çıkan eseri nasıl farklılaştırabiliyorsa, heykeller arasında dolaşırken Chopin dinlemek, konser salonunda dinlemekten daha farklı bir enerji yaratabiliyor. Biz de Arte İstanbul'da, resim, heykel, şiir, edebiyat, dans, tiyatro, sinema, müzik gibi farklı sanat dallarının üretildiği, sergilendiği, paylaşıldığı, tartışıldığı ve birbirini etkilediği bir ortamı sunmayı hayal ettik.

Ne zaman ve hangi sanatsal buluşmaları içine alarak yola çıktı Arte İstanbul? Ve sonra neler eklendi bunlara?

Arte İstanbul 2008'in Ağustos'unda kuruldu. Farklı disiplinlerin birlikte

Dimitrie Cantemir'in evinde Balat Sanat Meydanı

Arte İstanbul, Balat'taki Dimitrie Cantemir'in evinde gravür atölye çalışmalarını düzenliyor, bahçesinde ise sanatçılar farklı tekniklerle İstanbul'u resmediyor ve sergiliyor. Dimitrie Cantemir 1700'lerde İstanbul'da yaşamış bir Romen prensi. Bizim için önemi Türk müziğini notasyona geçirmiş ilk iki kişiden biri olması. Cantemir'in müzik notasyonu sayesinde, o dönemden birçok eser günümüze aktarılabilmiş. Balat'taki evinin olduğu yer sanat faaliyetleri yapılması amacıyla kültür merkezine dönüştürülmüş. Arte İstanbul gravür atölyesini ve İstanbul Resimleri Açık Hava atölyesi buranın geniş bahçesinde gerçekleştiriyor. Böylece müzikle güzel sanatlar yine bir şekilde birleşmiş oluyor. Sanat Meydanının açılışında Bükreş'ten Dimitrie Cantemir müzik grubu gelerek 1200'lerden 2000'lere kadar Osmanlı ve Romen müziklerini icra etmişler.

yoğrulduğu bir mekan olma hedefiyle yola çıktık ancak heykelin biraz daha ağırlığı vardı. Ocak 2009'da Arte İstanbul'un açılışı için karma bir sergi düzenledik. Sanatçı dostlarımızın birlikteliğini temsil etmesi için yaptığımız serginin içinde resim, heykel, fotoğraf gibi birçok sanat dalından eserler vardı. '10 Sanatçı, 100 Eser' temalı açılış özel sergimizde, Ali Konyalı, Alp Tamer Ulukılıç, Çerkes Karadağ, Gültekin Çizgen, Habip Aydoğdu, İbrahim Örs, İsa Çelik, Orhan Taylan ve Yunus Tonkuş'un eserleri sergilenirken, müzik sanatçısı Burçin Bülke de müziğiyle katıldı. Daha sonra Bienalde 'Heykel Bahçesi'ni yaptık. Tuğrul Selçuk, Ercan Yılmaz ve Yunus Tonkuş'un eserleri bahçe ortamında sergilendi. 'Yansı Heykel'

adını verdiğimiz ilk temalı sergimizle de galerimizi açtık. 'Yansı Heykel', aralarında Alınur Velidedeoğlu, Altan Çilem, Andreas Theurer, Bahar Korçan, Ergün İnönü, Fevzi Karakoç, Gül Ilgaz, Hüsamettin Koçan, Kornelius Grammenos, Mehmet Günyeli, Mehmet Uygun, Ömer Uluç, Özdemir Altan, Seçkin Pirim, Selahattin Yıldırım, Şahin Paksoy, Uğur Seyrek'in de bulunduğu, resim, heykel, fotoğraf, grafik, tasarım, dans gibi farklı sanat dallarından gelen ve hepsi kendi dalında çok başarılı sanatçıların kendi disiplinlerinden üç boyutluluğa geçiş deneyimini yansıttığı bir sergi oldu. İkinci sergimiz 'Genç Heykel'de ise 22 genç sanatçının eserleri sergilendi. Müzesinden, galerisine, sanat

"Heykel atölyesine katılanlar birçok akademiden daha zengin imkanlarla burada çalışma imkanı bulurlar. Desen çizerek başlanan, atölyede mermer ve ahşap yontma, bronz ve alüminyum döküm gibi malzemelere de geçiş yapılır."

eleştirmenine kadar 'Resim' ağırlıklı bir düzende, 'Heykel'e bir alan açabilmek, bizim için önemli hedeflerden biriydi. O nedenle de, bazısı ilk eserini sergileyen genç heykeltıraşlar kadar, bizde de çok farklı bir heyecan vardı. 'Genç Heykel' sergilerine önümüzdeki yıllarda da devam etmeyi amaçlıyoruz.

Genç sanatçılar arasında sanat eğitimi alanlar ne yoğunluktaydı?

Hemen hemen hepsi okullu ama bizim kriterlerimiz arasında okullu olmak gibi bir şart yok zaten. Burada eserlerinin sergilenmesi için yeterli olan kriter, kişinin kendini sanatçı olarak görmesi ve ortaya çıkarttığı eserlerin sanatsal değeridir.

Ne tür atölyeler düzenliyorsunuz?

En uzun soluklu olanlar heykel atölyeleri, ekim ayından haziran sonuna kadar sürüyor. Benim yedi yıl önce heykelle başladığım ilk grubumla çalışmalarımız hâlâ devam ediyor. Aramızda kendi atölyelerini kuranlar var ama yine de Yunus Tonkuş'un atölyesine haftada bir gün gelirler. Heykel atölyesine katılanlar burada birçok akademiden daha zengin imkanlarla çalışma imkanı bulurlar. Desen çizerek başlanan, çoğu zaman modellenmiş, ara ara desene dönülen bir sistemle her malzemenin üzerinden geçilir. Gelişen tekniklerle birlikte mermer ve ahşap yontma, bronz ve alüminyum döküm gibi malzemeler kullanılır. Bu arada kalıp alma, döküm ve kaynak gibi teknikler öğretilir. Eğitimin son aşamalarında özgün çalışmalara yer verilir. Arte İstanbul'da sunulan bir diğer sanatsal

Musical and Coz Festivali'ni düzenleyenlerden biri Zeynep Arabacıoğlu Özbiçen. Konserde Zeynep Arabacıoğlu Özbiçen solist olarak yer

ÜAA mükemmel bir ortam sundu

Zeynep Arabacıoğlu Özbiçen, ÜAA'dayken bireysellikten çok, ekip çalışmasının değerine inandıklarını kulüpler arasında da güçlü işbirliğinin olduğunu söylüyor.

İş hayatında, ÜAA'da edindiğim kazanımların çok faydasını gördüm. Örneğin profesyonel yöneticilik yıllarımda, görevim gereği birçok vakıf ve dernekte yönetim kurulu ve mütevelli heyeti üyeliği yaptım. Genç yaşlarda çekinerek katıldığım bu toplantıların okulda yaptığımız kol ve kurul toplantılarında uyguladığımız adap ve usullerden hiçbir farkı yoktu. Ayrıca 'Home Economics' derslerinde de yemek, dikiş, sofa adabı, örgü kuralları, sağlık ve kişisel bakım konularında eğitim aldık. Bunun yanı sıra okulda kulüpler ya da kol faaliyet yaparken birlikte çalışırdık. Örneğin müzikal yaparken dekorlarımızı sanat bölümü hazırlardı. Farklı disiplinlerin birbirlerini destekleyerek ortak proje yapmaları konusunda okuldan deneyimliydik. Bireysellikten çok, ekip çalışmasının değerine inanırdık. Kol çalışmalarında, yıllık hedefler belirlenir, planlama yapılır, bütçe oluşturulur, bütçe kaynakları tesbit edilir, bütçe açığını kapatmaya yönelik 'Fund Raising' çalışmaları planlanırdı. Tüm bunlar profesyonel hayatta da benzer süreçler. Akademik eğitimin, eğitimin çok önemli bir bölümünün oluşturduğu bir gerçek ama okulların toplam eğitimde, öğrencileri sosyal ve kültürel açıdan da bilgi ve beceriyle donatarak hayata farklı yönlerden hazırladıklarına inanıyorum. Bu açıdan ÜAA mükemmel bir ortam sundu bizi.

faaliyet de **gravür atölyesidir.** Balat'ta **Dimitrie Cantemir Müzesi'nin** bahçesinde açtığımız 1600 metrekarelik 'Sanat Meydanı'nda sanatçılar hafta sonları, İstanbul konulu desen, sulu boya ve yağlı boya çalışmalar yapıyor ve sergiliyorlar. Biz orada İstanbul'u çoğaltmak, üretmek ve esere dönüştürmek istedik. Çünkü İstanbullu olarak bugün bile yaşayan, geçmişten bugüne aktarılmış, bugünden geleceğe aktarılması gereken yerleri sanatla tespit etmek istiyoruz. Müzenin alt katında kurduğumuz 'Gravür Atölyesi' de bu amacı güdüyor. **Üçüncü Ahmet Çeşmesi, Dikilitaş, Süleymaniye Külliyesi** ve İstanbul'un bugünkü görüntülerinin yer aldığı eserler var. Müdahale etmeden olanı yansıtarak sanatçı gözüyle İstanbul'un mirasının aktarılmasını hedefliyoruz. Üstelik tarihte İstanbul gravürü yapan Türk yok. Şimdi ilk defa genç Türk sanatçılar tarafından İstanbul gravürleri yapılıyor.

Açık hava atölyemizi Balat'ta açarken amaçlarımızdan biri de mahalleye bütünleşmekti. Bunun için önümüzdeki yazdan itibaren, semt sakinlerine yönelik yazlık sinema gösterimleri düzenlemeyi planladık.

Gelişen ve büyüyen bir yapıdan söz ettiniz. İlerisi için hayalleriniz neler? İlk olarak uluslararası çapta farklı disiplinleri kapsayan projeler üretmeyi planlıyoruz. Önümüze çıkan projelerin amaç birlikteliklerini keşfederek sinerjilerini de birleştirmeye çalışıyoruz. Anadolu kültürünün yaşanmışlıklarının netelere taşınabileceği gibi alternatifler düşünüyoruz. Kültürümüzün derinliklerinde yatan mirası gün yüzüne çıkarmak istiyoruz. Ayrıca **"PazARTEs"** sanat etkinlikleri adı altında, müzik, performans, film gösterim, söyleşi, dinleti gibi farklı sanatsal buluşmalar ve paylaşımlar da planlarımız arasında.

Sanata bu kadar yatkınken işletmeyi niye tercih ettiniz?

O yıllarda işletme, meslek olarak yeni ve yükselen değerdirdi. Şimdi sistem nasıl tam olarak bilmiyorum ama, bizim sınıva girdiğiniz yıllarda, puanınız belli olmadı, yüksek puanlıdan başlayarak tercihi sıralamanızı yapar, puanınızın yettiği okulda da okudunuz. Aldığım puan Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'ne yetince de hiç düşünmeden işletme okudum. Bir de, mimar olsam da sanırım mutlu olurum. 14 yaşında kendi dolaplarımı çizerek başladım, sonra bu ilğim ileriki yaşlarımda mobilyalarımı çizerek, evimi ve ofisimi tasarlayarak devam etti. İşletmeyi bitirdikten sonra, aynı bölümde yüksek lisans da yaptım ve işletme okuduğum için hiç pişman

olmadım, çünkü işletme mesleği, hemen hemen her iş kolunda çalışabilecek imkan sağlıyor. Son geldiğim noktada sanatın işletmesi yapıyorum. Mesleğimi Arte İstanbul çatısı altında icra ediyorum. İnsan gençken ne iş yapacağını seçemeyebilir ama işletme bana zaman içerisinde farklı dallarda istediğim işi yapabilme imkanı verdi. O nedenle lisedeki zamanıma geri dönsem yine üniversite için yine işletme yazardım.

İş hayatı nasıl ilerledi?

Çalışma yaşamına çok uluslu bir firmanın pazarlama bölümünde başladım, daha sonra da kurumsal iletişime kaydım. Pek çok proje gerçekleştirdim ve içlerinde her zaman hem güzel sanatlar, hem de müzik vardı. Şirket lansmanlarında, Tuluykan

Uğurlu'nun bir Video Sanat gösterimi üzerine çaldığı doğaçlama müzik, ressam Su Yücel'in, organize ettiğimiz 'Türkiye Çocuk Meclisi' için tüm yörelerden çocukların birlikteliğini temsilen yaptığı 5 metre yüksekliğindeki 'Hayat Ağacı', Taksim Meydanında bir dönem sergilenen dev 'Süt Kutusu Heykeli', sanatın, iş hayatına yansımalarının bazı örnekleri. Ayrıca okul yıllarımda edindiğimize inandığım medeni cesaret, şirket sözcüsü olduğum yıllarda, topluluk önünde konuşma yapmam konusunda, son yıllarda ise sahnede şarkı söylüyor olmamda çok yararlı oldu. 'İstersen, başarısın'ı verdi bize okul. Ve ben bunu, en darda olduğum zamanlarda aklıma getirip, derin bir nefes alıp, devam ettim yoluma. Profesyonel yöneticilik yıllarımdan sonra, Amerika'da Türk ürünlerini on-line olarak satışı yapan Tulumba.com ortağı olarak Türkiye ofisi yöneticiliğini yaptım. Son iki yıldır ise, ağırlıklı olarak sanat konusundaki işime, heykele ve müzik faaliyetlerine vakit ayırıyorum.

Vakıfla ilişkileriniz nasıl?

Vakıfla ilişkilerim ilk olarak 40. yıl kutlanmaları kapsamında İzmir'de başladı. Orada SEV ruhunu gerçekten çok derinden hissettim. Bilmediğim bir şey daha keşfettim; meğer İzmir'de, Talas'ta ve Tarsus'ta dünyaya benimle aynı bakan kişiler varmış. Hatta buralarda başlayan çok ciddi dostlukları oldu. Organizasyon komitesinden sahnede olmam için teklif geldiğinde gurur duydum.

Balat'taki 'Sanat Meydanı'ndan çeşitli görüntüler.

**Redhouse Offers a
Brand New Service!**

**Redhouse'tan
Yeni Bir Hizmet Daha!**

REDHOUSE mobil

REDHOUSE mobil
PALM

REDHOUSE mobil
WINDOWS
MOBILE POCKET PC

REDHOUSE mobil
S60

REDHOUSE mobil
UIQ 3.0

REDHOUSE mobil
WINDOWS MOBILE
SMARTPHONE

Bundan böyle Türkçe veya İngilizce bir sözcüğün karşılığına bakmak istediğinizde sadece cep telefonunuzun olması yeterli olacak.

From now on, when you need to look up the meaning of a Turkish or English word, your cell phone or hand-held device will prove to be more than enough.

REDHOUSE

www.redhouse.com.tr

sağlık

Yazar: Uzm. Dr. H. Belgin İridağ
SEV Amerikan Hastanesi

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre, her yıl 4,9 milyon kişi sigaranın neden olduğu hastalıklardan ölüyor. 2025 yılında bu rakamın 10 milyona çıkması bekleniyor ve bunun 7 milyonunun bizim gibi gelişmekte olan ülkelerde olacağı belirtiliyor.

Sigarasız bir hayat

Her bir sigarada vücut için zehirli, tahriş edici, kanser yapıcı ya da kanserin ortaya çıkmasını kolaylaştıran 4 binden fazla kimyasal madde bulunur. Bunlardan 50 tanesinin doğrudan kansere sebep olduğu ispatlanmıştır. Zararları uzun süreler sonunda ortaya çıktığından sigara içenler bu tehlikelerin bilincinde olmadan alışkanlıklarını sürdürürler.

Bağımlılığın sebebi nikotin

Kişiye sigaraya bağımlı hale getiren madde nikotindir. Nikotin, sigara içilen bir

soluktan 7 saniye sonra beyine ulaşır. Nikotin kalp atışlarını hızlandırır, tansiyonu yükseltir, kanın pıhtılaşma riskini artırır. Sigara dumanında bulunan karbon monoksit gazı, kanın oksijen taşımaya engel olur. Bu yüzden sigara içenler spor ve egzersiz yaparken daha çabuk yorulurlar. **Dünya Sağlık Örgütü (WHO)** verilerine göre, her yıl 4.9 milyon kişi sigaranın neden olduğu hastalıklardan yüzünden ölüyor. 2025 yılında bu rakamın 10 milyona çıkması bekleniyor ve bunun 7 milyonunun bizim gibi gelişmekte olan ülkelerde olacağı belirtiliyor.

Sigara ve kanser

Erkeklerde tüm kanser türlerine bağlı ölümlerin yüzde 35'inin, kadınlarda ise yüzde 15'inin nedeni sigaradır. Akciğer kanseri, kanser nedeniyle ölümler içinde birinci sırada yer alır ve akciğer kanserine bağlı ölümlerin yüzde 90'ının nedeni yine sigaradır. Sigara içenlerde akciğer kanseri riski, içmeyenlerden 20 kat fazladır. Ayrıca ağız, dil ve dudak, gırtlak ve yemek borusu, pankreas, böbrek, mesane, prostat ve rahim ağzı kanser riskini artırır. Hiç içmediği halde dumana maruz kalanlarda da kansere yakalanma riski vardır.

Sigarayı bırakmanın faydaları

İlk 20 dakika içinde

- Kalp krizi geçirme riskiniz ilk günlerden itibaren azalmaya başlar.
- Nabızınız, kan basıncınız, el ve ayaklarınızın ısıtı normalle döner.

8 saat sonra

- Kan oksijen seviyeniz normal düzeye çıkar.
- Kanınızdaki karbonmonoksit düzeyi normale döner.
- Dokularınızda öden oksijen miktarı ve enerjiniz artar.

2. günün sonunda

- Tat ve koku duyularınız artar.
- Dilinizdeki acı tat azalmaya başlar.

3. günden itibaren

- Rahat nefes almaya başladığınızı hissedersiniz.

2-3 hafta sonra

- Akciğer kapasiteniz yüzde 30 artar, öksürük ve balgam miktarı azalır, soluk alıp verme kolaylaşır.
- Dolaşım normalleşir, bağışıklık sistemi güçlenir.
- Kendinizi daha dayanıklı ve güçlü hissetmeye başlarsınız.
- Koku ve tat alma duyularınız iyileşir.
- Diş ve parmaklarınızdaki sarı lekeler kaybolur.

Dolaşım ve solunumdaki tahribat

Sigara içenlerde kalp krizi geçirme riski, içmeyenlere göre üç kat fazladır. Sigara, kan dolaşımını ve damarları etkiler. Beyin damarı hastalıkları ve felç olma riskini artırır. Bacak damarlarında tıkanmaya bağlı gangrenlere neden olabilir.

Kronik bronşit ve amfizem gibi nefes darlığı yapan solunum sistemi hastalıklarının en önemli nedenidir. Bu hastalıklar nedeniyle ölüm, hiç içmeyenlere göre 40 kat fazladır. Sigara içen kadınlarda düşük yapma, erken doğum, düşük ağırlıklı bebek doğurma ve kısırlık riski içmeyenlere göre daha yüksektir.

Bırakmak zor çünkü....

Bırakmak zordur çünkü içindeki nikotin, kokain, eroin ve alkol gibi bağımlılık yapar. Bu yüzden tesadüfen denemiş kişilerde bile sigaranın bağımlılık yapma olasılığı vardır. Sigara içenler kendini iyi hisseder ve bu da daha çok nikotin istemelerine neden olur. El ve dudak alışkanlığı vardır. Günlük sigara tüketiminin yüksekliği alışkanlığın da ne kadar güçlü olduğunu ortaya koyar.

Sigarayla kendi başınıza bırakacaksınız...

Bağımlılık yapıcı bir maddeden kurtulmak güç olsa da imkansız değildir. Krizli süreçte bırakmaya karar verdikten sonraki iki haftadır. Pek çok bağımlının zorlandığı nikotin yoksunluk belirtileri de geçicidir. Eğer sabretmeyi başırırsanız, sigara içme isteğinin geldikten 3-5 dakika sonra

geçtiğini göreceksiniz. Bu kısa süreci atlamanın sizin elinizde. Eğer sigarayla bırakamazsanız:

- ❌ Kararsızlığa izin vermayın, "bırakamayacağımı" demeyin, kararlı olun.
- ❌ Bırakmak için kendinize bir gün belirleyin ve o gün bırakma konusunda kararlılığınızı koruyun.
- ❌ Sigarayla bırakmayı isteme nedenlerinizi listeleyin, bunu her zaman görebileceğiniz yerlerde tutun, yanınızda taşıyın.
- ❌ Bırakma kararınızı arkadaşlarınız ve ailenizle paylaşın, size destek olmalarını isteyin. Sigara içiyorlarsa bile sizin yanınızda içmemelerini rica edin.
- ❌ Evinizde, iş yerinizde, çantanızda çıkmak, sigaralık gibi sigarayla hatırlatacak eşyalar bulundurmayın.
- ❌ Bıraktığınız zaman mücadelenizi kolaylaştıracak günlük etkinlikler geliştirin, erlediğiniz hobi ve zevklere zaman ayırın. Mesela yazınıza uygun egzersizlere başlayabilirsiniz. Maket uçak, puzzle, briç de sizi epey meşgul edebilir.

Savaşı sigaraya kazandırmayın!

Olumsuz beklenmedik olaylar sizi sigara içmeye teşvik edebilir. Bu gibi durumlarda sigaranın aynı zamanda bir alışkanlık olduğunu ve üstesinden gelebileceğinizi hatırlayın. Sigaranın içinde bulunduğunuz olumsuzlukları değiştirmeyeceğini unutmayın. "Bir tane içsem ne çıkar?" diye düşünmeyin. İçeceğiniz tek bir sigara, yeniden başlama riskinizi artırır.

Yeter ki bırakın!

Sigarayla bırakan bağımlıların üçte ikisinde huzursuzluk, uykusuzluk, gerginlik, düşünceleri toplamada güçlük, aşırı tepki verme, sinirlilik, yorgunluk, titreme, baş ağrısı, kabızlık, ağız kuruluğu, iştah artması, kilo alma gibi özetlenebilecek yoksunluk belirtileri oluşur. Ancak bu belirtiler geçicidir ve çoğu iki-üç hafta içinde kaybolur. Eğer huzursuzluk, gerginlik ve sinirlilik söz konusuysa yürüyüş, spor, müzik ya da duş gibi sakinleştirici eylemlere yönelmek iyi olabilir. Uykusuzluk çekiliyorsa akşam 18:00'den sonra çay, kahve gibi kafeinli içecekleri azaltmak hatta hiç içmemek daha iyi olacaktır. Yine uykuya geçişi kolaylaştıran duş ve ılık süt seçenekleri de denenebilir. Kabızlık varsa bol su ve meyve suyu içilmeli, lifli yiyeceklerin tüketimine ağırlık verilmelidir. Ağız kuruluğu için de bol su ve sakız çare olabilir.

Bir-Dokuz ay sonra

- Akciğerleriniz kendini temizler.
- Enfeksiyon riskiniz azalır.

Bir yıl sonra

- Kalp krizi geçirme riskiniz yüzde 50 azalır.

Beş yıl sonra

- Akciğer kanseri riskiniz yüzde bir olarak kısırlaşıyor.
- Kalp krizi geçirme riskiniz yüzde 50 azalır.

On yıl sonra

- Felç olma riskiniz 50-60 yıl içinde hiç sigara içmemiş olanlarla aynı düzeye iner.
- Akciğer kanseri, ağız, gırtlak, yemek borusu, idrar torbası, bubreğ, pankreas kanseri riski azalır.

On beş yıl son a

- Koroner damar hastalığı ve kalp krizi riski, hiç içmeyenle aynıdır.

Kanın değerini en iyi bilenler Kızılay'a destek oldu

SEV Amerikan Hastanesi çalışanları ve yakınları Kızılay'a kan bağışında bulundular.

SEV Amerikan Hastanesi ile Gaziantep Kızılay Kan Merkezi tarafından kan bağışı kampanyası düzenlendi. Sosyal sorumluluk projelerinde adından sıkça söz ettiren SEV Amerikan Hastanesi, yine anlamlı bir projeye imza attı. Hastane personelinin yanı sıra yakınlarının da katıldığı kan bağışı kampanyasına, hasta yakınları tarafından da büyük ilgi gösterildi. Kendisi de kan vererek bu kampanyaya öncülük eden SEV Amerikan Hastanesi Başhekimliği Op. Dr. Cezmi Ük, Kızılay Kan Merkezi ile ortaklaşa yürüttükleri bu çalışma için; "Ülkemizdeki kan ihtiyacının giderilmesine az da olsa katkıda bulunmaya çalıştık.

Kan üretilemeyen tek ilaçtır, hastane çalışanlarına ve katkıda bulunan herkese teşekkür ediyorum. Hastane olarak bu tür

katılımlarımız her zaman devam edecektir. Bundan sonra amacımız donör kurum olmaktır" dedi.

Kan hayattır!

Günümüzde tıp ve teknoloji alanındaki tüm gelişmelere rağmen kan, kan bileşenleri ve kandan elde edilen ürünlerin yerine geçebilecek bir tedavi aracı bulunamadı. Kan, kaynağı insan olan ve elde edilmesi için başka alternatifleri olmayan bir tedavi aracıdır.

Türkiye'de kan hizmetleri

Ülkemiz; kan bağışı konusunda gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında oldukça geri sıralarda yer alıyor. Bu ülkelerde gönüllü kan bağışlarının nüfusa oranı yüzde 5'e ulaşırken ülkemizde bu oran halen yüzde 1.5-2 civarında. En önemli problem gönüllü kan bağışçısı sayısındaki yetersizlik.

Türk Kızılayı ülkemizde 1957 yılında İstanbul ve Ankara'da ilk kan merkezlerini açarak günümüze kadar ortalama yüzde 20-50 civarında ülke kan ihtiyacını karşıladı. Gönüllü kan bağışıyla karşılanamayan kısım hastane kan

merkezleri tarafından çoğunlukla replasman, kana kan, zorunlu yöntemiyle karşılanmış ve karşılanıyor. Ülke genelinde sağlıklı istatistiki verilere ulaşmak ve hastalara kullanılan kanların izlenebilirliği pek mümkün değil.

29 EKİM

CUMHURİYET BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN

87.
yıl

www.sev.org.tr

Yurttaşlarım!

"Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir."

Mustafa Kemal Atatürk

SEV

İZMİR AMERİKAN KOLEJİ
İZMİR SEV İLKÖĞRETİM OKULU

TARSUS AMERİKAN KOLEJİ
TARSUS SEV İLKÖĞRETİM OKULU

ÜSKÜDAR AMERİKAN LİSESİ
ÜSKÜDAR SEV İLKÖĞRETİM OKULU

SEV AMERİKAN HASTANESİ
SEV MATBAACILIK YAY. EĞ. TİC. A.Ş.